

Raport o stanie Gminy Tuchów za 2024 r.

Tuchów, maj 2025 r.

Spis treści

I. Wstęp	4
II. Informacje finansowe	8
Stan finansów Gminy Tuchów	8
Realizacja dochodów	11
Realizacja wydatków	12
Przedsięwzięcia inwestycyjne	13
Zadłużenie Gminy	14
III. Mienie komunalne i ochrona środowiska	16
A. Informacja o stanie mienia komunalnego	16
B. Infrastruktura komunalna	17
Sieć komunikacji drogowej	17
Dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków	20
C. Gospodarowanie odpadami komunalnymi	24
D. Gospodarowanie zasobem mieszkaniowym	27
E. Ochrona Środowiska	27
IV. Oświata i edukacja	28
V. Polityka społeczna	37
VI. Kultura, sport, rekreacja i turystyka	38
A. Kultura	38
B. Sport, rekreacja i turystyka	43
Sport	43
Rekreacja	46
Turystyka	47
VII. Rozwój gospodarczy	49
VIII. Administracja i zasoby ludzkie	53
IX. Pozyskane fundusze zewnętrzne na realizację przedsięwzięć	57
X. Informacja o realizacji polityk, programów i strategii	60
A. Strategii Rozwoju dla gminy Tuchów z perspektywą do roku 2030	60
B. Zasoby materialne gminy	70

B.1. Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy	70
B.2. Program opieki nad zabytkami	71
C. Infrastruktura komunalna	72
Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych	72
D. Środowisko	73
D.1. Program ochrony środowiska dla Gminy Tuchów na lata 2024-2027 z perspektywą na lata 2028-2031	73
D.2. Program Ochrony Powietrza dla Województwa Małopolskiego (POP)	74
D.3. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN)	75
Działania w zakresie realizacji programów i planów ochrony powietrza	77
D.4. Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt.....	81
E. Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych	83
E.1. Gminny program wspierania rodziny.....	83
E.2. Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie	84
E.3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii	86
E.4. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych	87
F. Program Współpracy Gminy Tuchów z organizacjami pozarządowymi	88
XI. Realizacja uchwał rady Gminy	94
XII. Współpraca Gminy z podmiotami zewnętrznymi	108
A. Gmina w stowarzyszeniach.....	108
B. Udziały Gminy w spółkach prawa handlowego	109
C. Współpraca międzynarodowa	110
D. Współpraca z innymi jednostkami samorządowymi i rządowymi	112
XIII. Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	113
XIV. Podsumowanie.....	118

I. Wstęp.

Podstawą prawną do sporządzenia Raportu o stanie Gminy Tuchów za 2024 r. (dalej „Raport”) jest art. 28aa ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (dalej „Ustawa”), zgodnie z którym: „Burmistrz, co roku do dnia 31 maja przedstawia radzie gminy raport o stanie gminy. Raport obejmuje podsumowanie działalności burmistrza w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego”.

Niniejszy dokument obejmuje syntetyczne podsumowanie działalności Burmistrza Tuchowa w 2024 r. oraz prezentuje kluczowe procesy i zjawiska, które miały wpływ na funkcjonowanie i rozwój Gminy Tuchów. Raport został opracowany zgodnie z układem tematycznym (por. spis treści), a każda z jego części zawiera dane liczbowe, informacje opisowe, odniesienia do dokumentów strategicznych oraz analizę uwarunkowań lokalnych i zewnętrznych.

Opracowanie powstało w oparciu o dane ze sprawozdań merytorycznych i finansowych Urzędu Miejskiego w Tuchowie, jednostek organizacyjnych gminy oraz informacji przygotowanych przez instytucje zewnętrzne, w tym Główny Urząd Statystyczny, Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz inne źródła rządowe i samorządowe. Kluczowym materiałem źródłowym było również Sprawozdanie Burmistrza Tuchowa z wykonania budżetu Gminy za 2024 r. z dnia 14 marca 2025 r.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 4a Ustawy, Rada Miejska w Tuchowie rozpatruje niniejszy Raport i podejmuje uchwałę w sprawie udzielenia lub nieudzielenia burmistrzowi wotum zaufania. Rozpatrzenie odbywa się podczas sesji absolutoryjnej, w trakcie której przeprowadzana jest debata – z udziałem radnych oraz mieszkańców, którzy mogą zgłaszać się do zabrania głosu zgodnie z procedurą określoną w ustawie. Po debacie Rada przeprowadza głosowanie. W przypadku nieudzielenia wotum zaufania w dwóch kolejnych latach, może zostać podjęta uchwała o przeprowadzeniu referendum w sprawie odwołania burmistrza.

Rok 2024 był dla jednostek samorządu terytorialnego w Polsce okresem istotnych wyzwań i niepewności. Zmiany systemu finansowania JST, wysokie koszty funkcjonowania usług publicznych, wymagały ostrożnego i odpowiedzialnego zarządzania. Równocześnie samorządy musiały dostosować się do wymagań związanych z transformacją energetyczną czy cyfryzacją oraz wdrażaniem działań proklimatycznych.

Na sytuację Gminy Tuchów oddziaływały również czynniki geostrategiczne, w tym trwająca wojna w Ukrainie. W skali regionalnej odczuwalne były różnice w dynamice rozwoju, ograniczona dostępność siły roboczej oraz wyzwania demograficzne.

Dodatkowo istotnym wydarzeniem 2024 r. były wybory samorządowe, które odbyły się w kwietniu i przyniosły zmiany w składzie Rady Miejskiej w Tuchowie. Choć proces wyborczy przebiegał sprawnie, to czas kampanii oraz późniejsza reorganizacja struktur rady wymagały dostosowania kalendarza prac i intensyfikacji działań informacyjnych oraz konsultacyjnych. Zmiana władz gminy, która nastąpiła w maju 2024 roku, nie wpłynęła na ciągłość prowadzonych działań, w tym realizację kluczowych inwestycji, programów społecznych oraz opracowywanie długofalowych kierunków rozwoju.

W tym kontekście działania Gminy Tuchów koncentrowały się na utrzymaniu stabilności finansowej, rozwoju infrastruktury lokalnej, zapewnieniu wysokiej jakości usług oraz wzmacnianiu odporności społecznej. Raport ukazuje zarówno skalę zrealizowanych działań, jak i wyzwań, z którymi mierzyła się Gmina Tuchów w 2024 r.

Informacje ogólne

Miasto i Gmina Tuchów położone są w południowo-wschodniej Polsce, w województwie małopolskim, w powiecie tarnowskim. Samo miasto Tuchów oddalone jest o 16 km od Tarnowa, z którym łączy je droga wojewódzka nr 977 oraz linia kolejowa nr 96.

Gmina znajduje się na obszarze Pogórza Ciężkowicko-Rożnowskiego, będącego częścią Pogórza Środkowobeskidzkiego, które zaliczane jest do Karpat Zewnętrznych. Powierzchnia gminy wynosi 100,14 km², z czego 81,9 % stanowią tereny wiejskie. Tuchów jest siedzibą gminy miejsko-wiejskiej, w skład której – oprócz miasta – wchodzi 12 miejscowości: Buchcice, Burzyn, Dąbrówka Tuchowska, Jodłówka Tuchowska, Karwodrza, Lubaszowa, Łowczów, Meszna Opacka, Piotrkowice, Siedliska, Trzemesna oraz Zabłędza.

W 2024 r. na terenie Gminy Tuchów funkcjonowało 17 jednostek pomocniczych, w tym 13 sołectw: Buchcice, Burzyn, Dąbrówka Tuchowska, Jodłówka Tuchowska, Karwodrza, Lubaszowa, Łowczów, Meszna Opacka, Piotrkowice, Siedliska, Kozłówek, Trzemesna i Zabłędza oraz 4 osiedla miejskie: Garbek, Kielanowice, Tuchów Lewobrzeżny i Tuchów Prawobrzeżny. W 2024 r. nie wprowadzano zmian w zakresie wewnętrznego podziału administracyjnego gminy.

Dostępność komunikacyjna

Gmina Tuchów charakteryzuje się korzystnym położeniem komunikacyjnym. Główną oś transportową stanowi droga wojewódzka nr 977, prowadząca z Tarnowa przez Ciężkowice i Gorlice do przejścia granicznego ze Słowacją w miejscowości Konieczna. Trasa ta zapewnia najkrótszy i najszybszy dojazd do Tarnowa, skąd możliwy jest wjazd na drogę krajową nr 94, a dalej – na autostradę A4. Dzięki temu Gmina Tuchów posiada dogodny dostęp do Krakowa, Rzeszowa, Górnego i Dolnego Śląska oraz międzynarodowych tras w kierunku Niemiec i Ukrainy.

Gmina posiada również dogodne połączenia drogowe z Nowym Sączem, Jasłem oraz popularnymi miejscowościami uzdrowskowymi, takimi jak Krynica-Zdrój czy Muszyna. Sieć komunikacyjną uzupełniają drogi powiatowe i gminne, umożliwiające dojazd do wszystkich miejscowości na terenie gminy.

Przez obszar gminy przebiega jednotorowa, zelektryfikowana linia kolejowa nr 96 na trasie Tarnów – Stróże – Nowy Sącz – Leluchów (granica państwa). Linia ta wykorzystywana jest zarówno w ruchu pasażerskim, jak i towarowym. Posiada istotne znaczenie w krajowej sieci transportowej, prowadząc do jednego z dwóch czynnych kolejowych przejść granicznych Polski ze Słowacją.

Na terenie Gminy Tuchów znajduje się:

- 10,8 km dróg wojewódzkich,
- 46,6 km dróg powiatowych,
- 234 km dróg gminnych.

Szczegółowa charakterystyka sieci drogowej znajduje się w podrozdziale B.1 rozdziału III niniejszego Raportu.

Demografia

Na koniec I półrocza 2024 r. według danych Głównego Urzędu Statystycznego w Gminie Tuchów zamieszkiwało 16 925 osób, z czego 8 570 stanowiły kobiety, a 8 355 – mężczyźni. Dane te są wynikiem bilansu ludności GUS, który uwzględnia nie tylko zdarzenia naturalne (urodzenia i zgony), ale również migracje oraz rzeczywiste miejsce zamieszkania mieszkańców (bez względu na

meldunek).

W latach 2018–2023 liczba mieszkańców Gminy Tuchów systematycznie malała. W analizowanym okresie liczba ludności spadła z 18 043 w 2018 r. do 16 985 w 2023 r., czyli o 1 058 osób (spadek o 5,9 %). W I półroczu 2024 r. utrzymała się ta tendencja – ubytek wyniósł 60 osób w stosunku do stanu na koniec 2023 r.

Tabela nr 1. Zestawienie danych demograficznych Gminy Tuchów w latach 2018-2024 (dane GUS).

Rok	Ludność ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny	Saldo migracji na pobyt stały	Ludność w wieku przedprodukcyjnym	Produkcyjnym	Poprodukcyjnym
2018	18 043	9 095	8 948	189	160	+29	-44	3 590	11 203	3 250
2019	17 916	9 032	8 884	183	166	+17	-152	3 539	11 049	3 328
2020	17 375	8 784	8 591	186	216	-30	-79	3 459	10 556	3 360
2021	17 180	8 686	8 494	137	188	-51	-94	3 352	10 395	3 433
2022	17 064	8 630	8 434	135	176	-41	-65	3 315	10 266	3 483
2023	16 985	8 601	8 384	136	164	-28	-38	3 239	10 182	3 564
2024*	16 925	8 570	8 355	64	82	-18	-12	3 215	10 140	3 570

* - dane GUS z I półrocza 2024 r.

Wskaźnik przyrostu naturalnego od 2020 r. pozostaje ujemny. W 2023 r. przyrost wyniósł -28 osób, a w pierwszym półroczu 2024 r. odnotowano już spadek o kolejne 18 osób. Jednocześnie od lat obserwuje się ujemne saldo migracji (na pobyt stały) – w 2023 r. wyniosło ono -38 osób, a w I półroczu 2024 r. kolejne -12. Na przestrzeni lat 2018–2023 Gmina Tuchów traciła średnio kilkadziesiąt mieszkańców rocznie – zarówno z powodu ujemnego przyrostu naturalnego, jak i migracji.

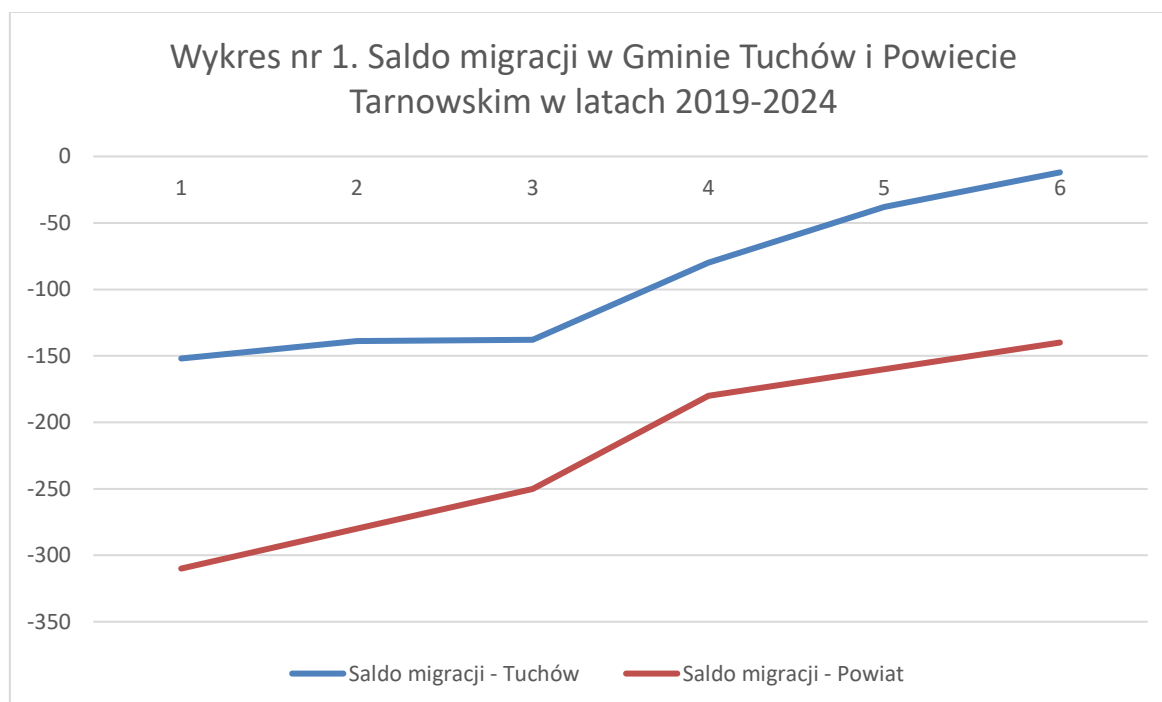
Obserwowany w ostatnich latach spadek liczby ludności to również efekt zmian w strukturze wiekowej. W analizowanym okresie wzrosła liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (z 3 250 w 2018 r. do 3 570 w 2024 r.) przy jednoczesnym spadku liczby dzieci i młodzieży (z 3 590 do 3 215). Grupa osób w wieku produkcyjnym zmniejszyła się z 11 203 do 10 140. To zjawisko skutkuje wzrostem tzw. wskaźnika obciążenia demograficznego, który w kolejnych latach wywiera coraz większy wpływ na lokalną gospodarkę, rynek pracy i system usług społecznych.

Tabela nr 2. Liczby ludności, zmiany roczne, przyrost naturalny i salda migracji w Gminie Tuchów na tle powiatu tarnowskiego w latach 2019–2024.

Rok	Ludność - Tuchów	Ludność - Powiat	Zmiana Tuchów (r/r)	Zmiana Powiat (r/r)	Przyrost naturalny - Tuchów	Saldo migracji - Tuchów	Saldo migracji - Powiat
2019	17916	201497	0	0	17	-152	-310
2020	17809	201230	-107	-267	-47	-139	-280
2021	17340	198380	-469	-2850	-68	-138	-250
2022	17150	197500	-190	-880	-50	-80	-180

2023	17030	197335	-120	-165	-28	-38	-160
2024	16925	196800	-105	-535	-18	-12	-140

W latach 2019–2024 Gmina Tuchów zanotowała jeden z wyższych spadków liczby mieszkańców w powiecie tarnowskim – blisko 5,5 %. Dla porównania, w całym powiecie spadek wyniósł około 2,3 %, czyli tempo wyludniania Tuchowa było ponad dwukrotnie wyższe niż przeciętne (patrz wykres nr 1). W latach 2019–2024 Gmina Tuchów zanotowała jeden z wyższych spadków liczby mieszkańców w powiecie tarnowskim – blisko 5,5 % (z 17 916 do 16 925 osób), co oznacza ubytek ponad 990 mieszkańców. Dla porównania, w całym powiecie spadek wyniósł około 2,3 %, czyli tempo wyludniania Tuchowa było ponad dwukrotnie wyższe niż przeciętne.

Warto zauważyć, że szczególnie duży ubytek mieszkańców zarówno Gminy Tuchów jak i Powiatu Tarnowskiego odnotowano w 2021 r. Było to częściowo wynikiem Narodowego Spisu Powszechnego 2021, po którym skorygowano oficjalne stany ludności. Oznacza to, że przed spisem rzeczywista liczba mieszkańców była nieco przeszacowana, prawdopodobnie z powodu migracji, które nie zostały od razu odnotowane.

Mając świadomość narastających wyzwań demograficznych, Gmina Tuchów już od kilku lat wdraża działania, które mogą wpłynąć na poprawę atrakcyjności osiedleńczej i jakości życia, tj.:

- budowa mieszkań komunalnych w ramach spółki „SIM Małopolska” Sp. z o.o. – w 2024 r. rozpoczęto realizację inwestycji obejmującej 90 lokali mieszkalnych dla rodzin i osób o umiarkowanych dochodach;
- rozwój Strefy Aktywności Gospodarczej (SAG) – przygotowanie terenów inwestycyjnych oraz infrastruktury technicznej z myślą o tworzeniu lokalnych miejsc pracy;
- inwestycje w oświatę i przedszkola – rozbudowa bazy edukacyjnej, modernizacja placówek, a także zapewnienie miejsc w przedszkolach i żłobkach;
- rozwój oferty rekreacyjnej, sportowej i społecznej – rewitalizacja obiektów takich jak „Skałka” w Tuchowie, modernizacja terenów zielonych i miejsc spotkań;

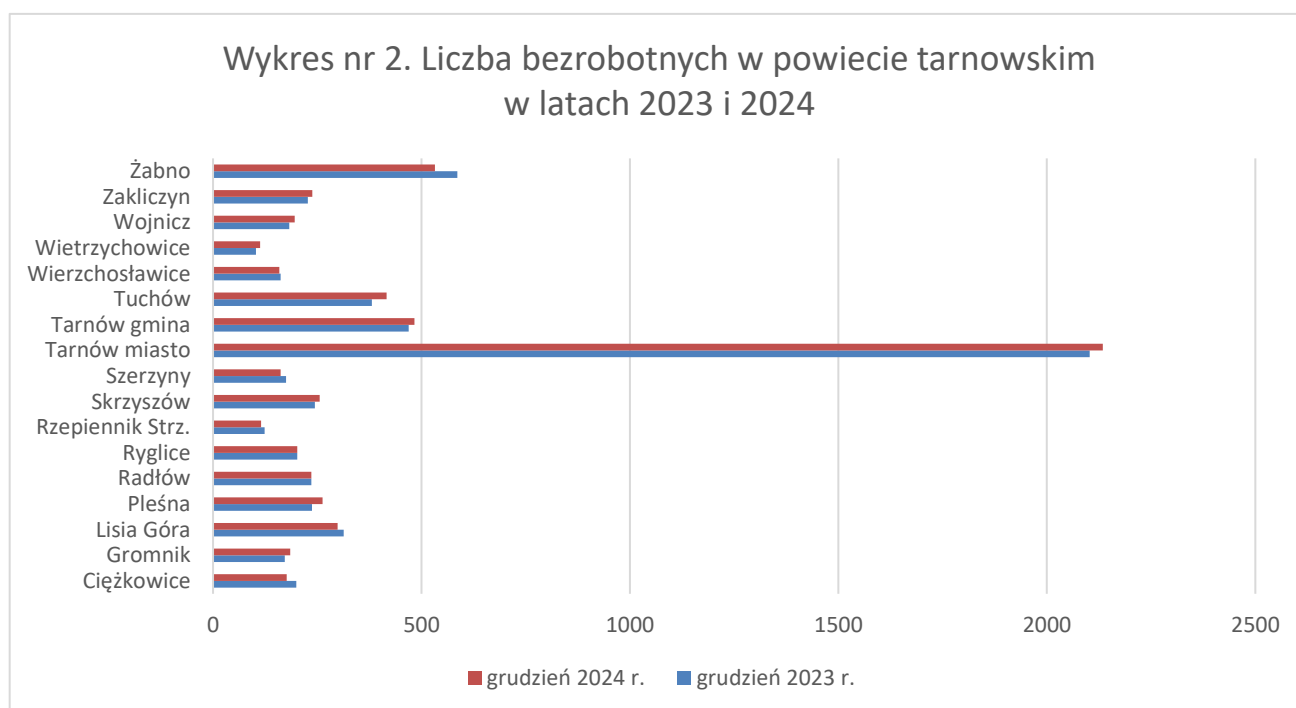
- wsparcie seniorów i integracji międzypokoleniowej – funkcjonowanie Klubu Seniora, organizacja wydarzeń oraz opieka środowiskowa.

Realizacja powyższych działań – w połączeniu z już wdrażanymi inicjatywami – może ograniczyć tempo wyludniania gminy oraz poprawić warunki życia jej mieszkańców. Gmina Tuchów, choć stoi przed podobnymi wyzwaniami jak wiele gmin w Polsce, posiada odpowiedni potencjał, by skutecznie odpowiadać na wyzwania demograficzne dzięki aktywnej i zrównoważonej polityce samorządowej.

Rynek pracy

Z obserwacji poziomu bezrobocia w gminach regionu tarnowskiego na przestrzeni 2024 r. wynika, że w 9 gminach wystąpił wzrost liczby bezrobotnych, w 6 bezrobocie spadło, a w gminach Radłów i Ryglice – pozostało bez zmian. Bezrobocie w okresie od stycznia do grudnia 2024 r. wzrosło średnio o 0,8 %.

Najwyższy wzrost liczby bezrobotnych w 2024 r. zanotowano w gminach: Pleśna (11,0 %), Wietrzychowice (9,7 %), Tuchów (9,2 %), Gromnik (7,6 %), Wojnicz (7,1 %), Skrzyszów (4,9 %), Zakliczyn (4,8 %). Spadek liczby bezrobotnych odnotowano w gminach: Ciężkowice (11,5 %), Żabno (9,2 %), Szerzyny (7,4 %), Rzepiennik Strzyżewski (7,3 %) oraz Lisia Góra (4,5 %).

II. Informacje finansowe

Stan finansów Gminy Tuchów

Działalność finansowa Gminy w 2024 r. prowadzona była w oparciu o uchwałę Rady Miejskiej w Tuchowie nr LXIII/581/2023 z dnia 28 grudnia 2023 r.: uchwała budżetowa Gminy Tuchów na 2024 r., zmienianą na przestrzeni całego roku budżetowego. Szczegółowe dane finansowe za 2024 r. zostało przedstawione w sprawozdaniu finansowym za 2024 r.

Wykonanie budżetu Gminy Tuchów w latach 2020–2024r. przedstawione jest w tabeli nr 3.

Tabela nr 3. Wykonanie budżetu Gminy Tuchów w latach 2020–2024

Wyszczególnienie	Plan (zł)	Wykonanie (zł)	Wykonanie (%)
2024 r.			
dochody	108 397 941,16	108 217 084,44	99,8
wydatki	117 576 675,56	114 601 427,54	97,5
wynik budżetu	-9 178 734,40	-6 384 343,10	69,6
przychody	12 918 734,40	14 636 761,20	113,3
rozchody	3 740 000,00	3 740 000,00	100,0
2023 r.			
dochody	98 683 683,62	97 985 380,56	99,3
wydatki	109 284 615,32	105 021 733,89	96,1
wynik budżetu	-10 600 931,70	-7 036 353,33	66,4
przychody	13 866 105,58	19 922 647,10	143,7
rozchody	3 265 173,88	3 265 173,88	100,0
2022 r.			
dochody	103 656 601,34	99 464 812,23	96,0
wydatki	113 912 761,69	103 932 795,55	91,2
wynik budżetu	-10 256 160,35	-4 467 983,32	43,6
przychody	12 543 160,35	22 357 720,81	178,2
rozchody	2 287 000,00	2 287 000,00	100,0
2021 r.			
dochody	95 377 598,85	102 164 864,16	107,1
wydatki	100 484 940,48	95 886 522,83	95,4
wynik budżetu	-5 107 341,63	6 278 341,33	-
przychody	7 575 056,85	14 447 094,70	190,7
rozchody	2 467 715,22	2 467 715,22	100,0
2020 r.			
dochody	87 807 552,51	91 977 645,35	104,75
wydatki	89 060 415,27	84 848 640,30	95,27
wynik budżetu	-1 252 862,76	7 129 005,05	-569,02
przychody	5 136 291,02	6 285 493,38	122,37
rozchody	3 883 428,26	3 883 428,26	100,00

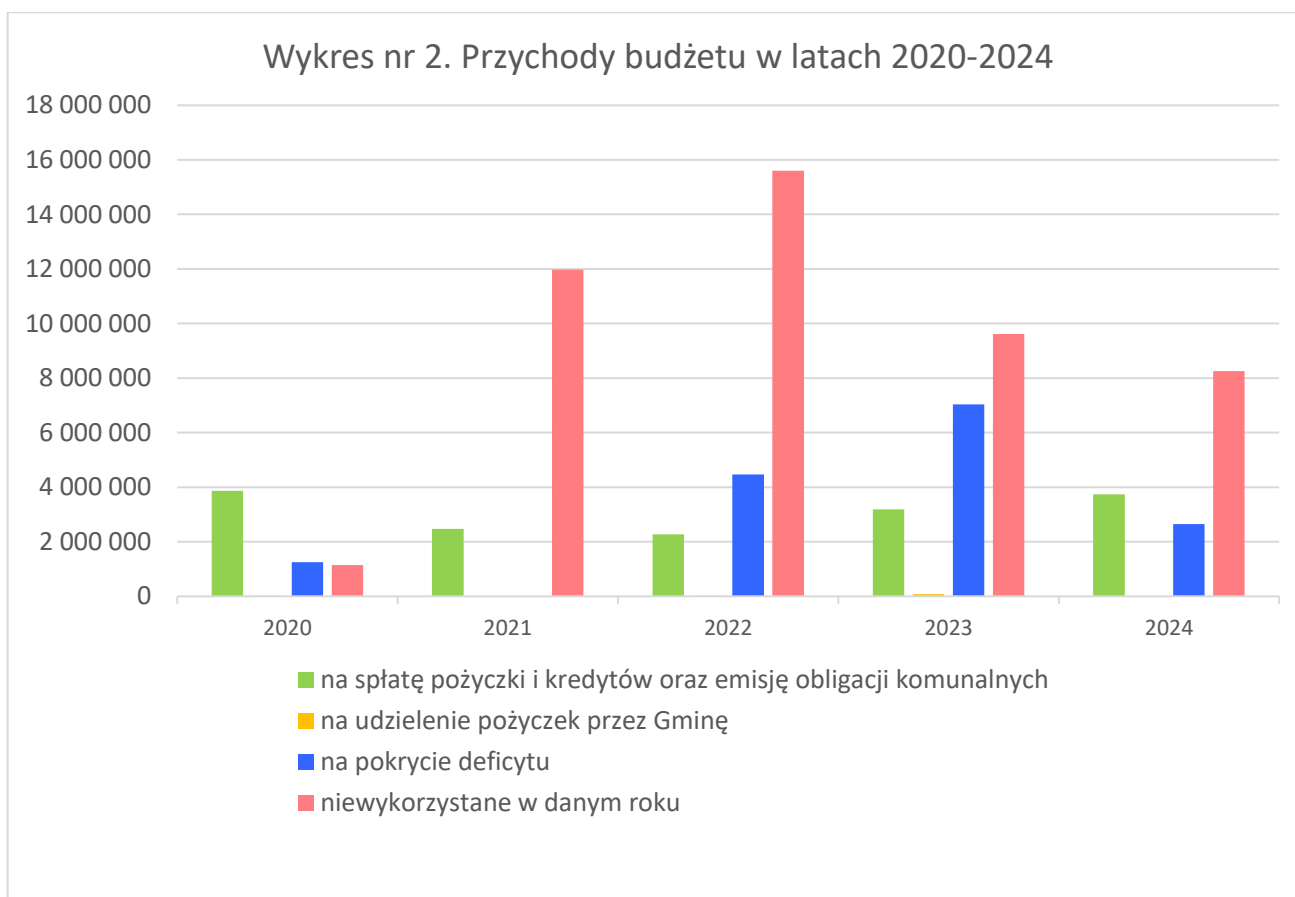
Dochody Gminy Tuchów zostały wykonane w wysokości nieznacznie niższej niż planowano – na poziomie 99,8 %. Niższe było wykonanie – w porównaniu z planem – wydatków budżetu: na poziomie 96,75 %, tj. o prawie 3 mln zł. W związku z tym deficyt budżetu na koniec 2024 r. wyniósł 6,4 mln zł wobec planowanych 9,2 mln zł. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem stanowił 32,2 %.

Dochody i wydatki Gminy Tuchów na przestrzeni lat 2020–2024 systematycznie zwiększały się. Dochody w 2024 r. wzrosły o 17,7 % w porównaniu do 2020 r., a wydatki – o 35,1 %.

Tabela nr 4. Przychody budżetu w latach 2020–2024

Przeznaczenie przychodów	2020	2021	2022	2023	2024
na spłatę pożyczki i kredytów oraz emisję obligacji komunalnych	3 863 428,26	2 467 715,22	2 270 000,00	3 191 937,04	3 740 000,00
na udzielenie pożyczek przez Gminę	20 000,00	0	17 000,00	73 236,84	0,00
na pokrycie deficytu	1 252 862,76	0	4 467 983,32	7 036 353,33	2 644 343,10
niewykorzystane w danym roku	1 149 202,36	11 979 379,48	15 602 737,49	9 621 119,89	8 252 418,10
razem	6 285 493,38	14 447 094,70	22 357 720,81	19 922 647,10	14 636 761,20

Przychody budżetu w latach 2020–2024 rosły do 2022 r. i następnie malały (patrz tabela nr 4 i wykres nr 2).

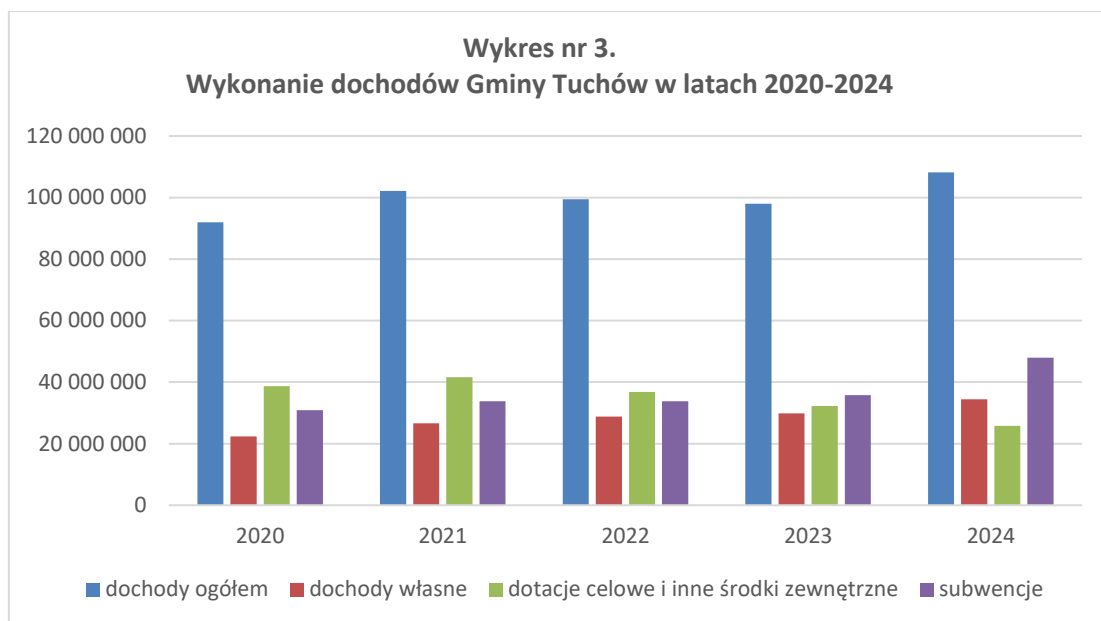

Realizacja dochodów

Wykonanie dochodów Gminy Tuchów w latach 2020–2024 przedstawione jest w tabeli nr 5 oraz na wykresie nr 3.

Tabela nr 5. Wykonanie dochodów w latach 2020–2024

Lp.	Źródła dochodów	Wykonanie				
		2020	2021	2022	2023	2024
	dochody ogółem, w tym:	91 977 645,35	102 164 864,16	99 464 812,23	97 985 380,56	108 217 084,44
1	dochody własne, w tym:	22 354 261,34	26 673 630,33	28 853 956,38	29 895 236,55	34 419 786,31
1.1	podatek dochodowy od osób fizycznych	10 278 338,00	12 338 400,00	13 585 125,57	10 810 875,00	16 000 656,00
1.2	pozostałe podatki i opłaty, w tym:	9 024 614,52	10 307 930,03	11 186 029,30	13 082 702,02	13 874 870,07
1.2.1.	podatek od nieruchomości	3 188 635,17	3 534 215,34	3 882 346,50	4 707 791,52	5 213 406,48
1.2.2	podatek rolny	916 007,37	928 506,53	960 666,70	1 130 344,34	1 248 091,32
1.2.3	opłata za odbiór odpadów	3 288 610,66	4 130 259,92	4 072 541,31	4 617 740,89	4 614 830,91
1.2.4	pozostałe podatki i opłaty	1 631 361,32	1 714 948,24	2 270 474,79	2 626 825,27	2 798 541,36
1.3	dochody z majątku Gminy	1 995 354,56	3 056 359,66	1 938 351,54	3 358 185,99	3 287 545,71
1.4	pozostałe dochody	1 055 954,26	970 940,64	2 144 449,97	2 643 473,54	1 256 714,53
2	dotacje celowe i inne środki zewnętrzne, w tym:	38 709 361,01	41 659 595,83	36 825 660,85	32 262 672,01	25 843 930,13
2.1	dotacje na projekty finansowane ze środków UE	3 568 738,10	1 567 647,44	2 203 877,24	555 350,20	916 042,46
2.2	dotacje na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej	27 890 741,20	26 016 994,11	15 819 739,89	6 942 730,92	8 560 030,84
2.3	środki z Rządowego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa na realizację społecznego budownictwa mieszkaniowego	0,00	3 000 000,00	0,00	8 169 416,44	0,00
2.4	dotacje z budżetu państwa na realizację własnych zadań Gminy	0,00	0,00	1 687 704,64	2 566 091,96	3 102 589,10
2.5	środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19	0,00	1 503 450,46	7 157 740,77	66 620,34	63 544,99
2.6	środki z Funduszu Pomocy	0,00	0,00	1 160 037,26	512 178,15	261 824,70
2.7	środki z Rządowego Funduszu Polski Ład	0,00	0,00	3 749 999,99	5 502 956,82	9 156 524,92
2.8	środki z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków	0,00	0,00	0,00	0,00	1 350 117,77
2.9	pozostałe	7 249 881,71	9 571 503,82	5 046 561,06	7 947 327,18	2 433 255,35
3	subwencje, w tym:	30 914 023,00	33 831 638,00	33 785 195,00	35 827 472,00	47 953 368,00
3.1	część oświatowa subwencji ogólnej	17 305 783,00	17 906 969,00	19 704 392,00	22 398 062,00	29 575 069,00
3.2	część wyrównawcza subwencji ogólnej	12 631 755,00	12 843 676,00	12 501 036,00	13 004 494,00	15 615 442,00
3.3	część równoważąca subwencji ogólnej	564 269,00	496 926,00	579 767,00	424 916,00	1 803 574,00
3.4	część uzupełniająca subwencji ogólnej	412 216,00	2 584 067,00	1 000 000,00	0,00	0,00
3.5	część wyrównawcza subwencji ogólnej	0,00	0,00	0,00	0,00	959 283,00

Realizacja wydatków

Wydatki w 2024 r. zostały wykonane na poziomie 97,5 %, co oznacza, że Gmina Tuchów miała oszczędności na wydatkach w kwocie prawie 3 mln zł. Z 114 601 427,54 zł wykonanych wydatków 89 388 545,43 zł stanowiły wydatki bieżące, a 25 212 882,11 zł – majątkowe.

Zdecydowana większość wydatków przeznaczona była na oświatę (40,2 % budżetu), gospodarkę mieszkaniową (11,5 %) oraz drogownictwo (9,5 %). Wysoki udział w budżecie miały także wydatki na administrację, gospodarkę mieszkaniową i mienie komunalne, opiekę nad rodziną i pomoc społeczną.

Wykonanie wydatków Gminy Tuchów w latach 2020–2024 przedstawione jest w tabeli nr 6.

Tabela nr 6. Wykonanie wydatków

Lp.	Przeznaczenie	Wykonanie (zł)				
		2020	2021	2022	2023	2024
1	oświata	27 908 654,65	31 090 595,17	33 724 374,19	38 786 383,33	46 116 832,73
2	gospodarka komunalna i ochrona środowiska	7 899 266,51	10 454 112,00	9 495 062,15	12 055 703,03	13 125 816,34
3	drogownictwo	2 198 836,57	5 833 605,15	7 606 235,46	6 074 410,13	10 894 126,59
4	administracja	5 351 946,99	6 285 934,17	6 751 640,14	8 310 125,84	8 609 848,97
5	gospodarka mieszkaniowa i mienie komunalne	5 143 017,90	5 593 304,09	5 709 438,65	12 549 666,90	7 776 295,56
6	opieka nad rodziną	27 173 665,54	25 440 426,30	21 321 589,92	6 213 764,97	6 849 782,19
7	pomoc społeczna	3 329 412,51	3 364 648,48	5 128 447,63	7 170 330,80	5 736 873,10
8	kultura	1 841 969,00	2 143 836,01	3 107 389,73	3 553 403,08	5 487 798,51
9	kultura fizyczna i sport	1 131 290,81	1 586 238,00	2 262 885,59	3 304 111,96	2 750 322,64
10	pozostałe	925 547,82	639 302,58	955 799,33	1 879 548,72	2 608 312,45
11	obsługa długu publicznego	403 696,59	274 876,40	1 357 657,62	2 094 317,50	1 887 682,37

Lp.	Przeznaczenie	Wykonanie (zł)				
		2020	2021	2022	2023	2024
12	ochrona przeciwpożarowa i zarządzanie kryzysowe	739 773,31	424 336,92	1 430 724,34	1 166 576,60	975 045,95
13	wodociągi, ochrona przeciwpowodziowa i rolnictwo	0,00	2 186 339,52	4 447 441,64	900 853,47	740 984,85
14	zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę	801 562,10	568 968,04	0,00	578 425,31	640 706,71
15	ochrona zdrowia	0,00	0,00	634 109,16	384 112,25	400 998,58
	ogółem	84 848 640,30	95 886 522,83	103 932 795,55	105 021 733,89	114 601 427,54

Wydatki ogółem w latach 2020–2024 systematycznie rosły. W ciągu tych lat nastąpił wzrost wydatków o 35 %. Większość wydatków w tym okresie przeznaczona była na oświatę, opiekę nad rodziną, gospodarkę komunalną i ochronę środowiska, gospodarkę mieszkaniową i mienie komunalne oraz administrację. Wysoki udział w budżecie miały także wydatki na drogownictwo, pomoc społeczną i kulturę.

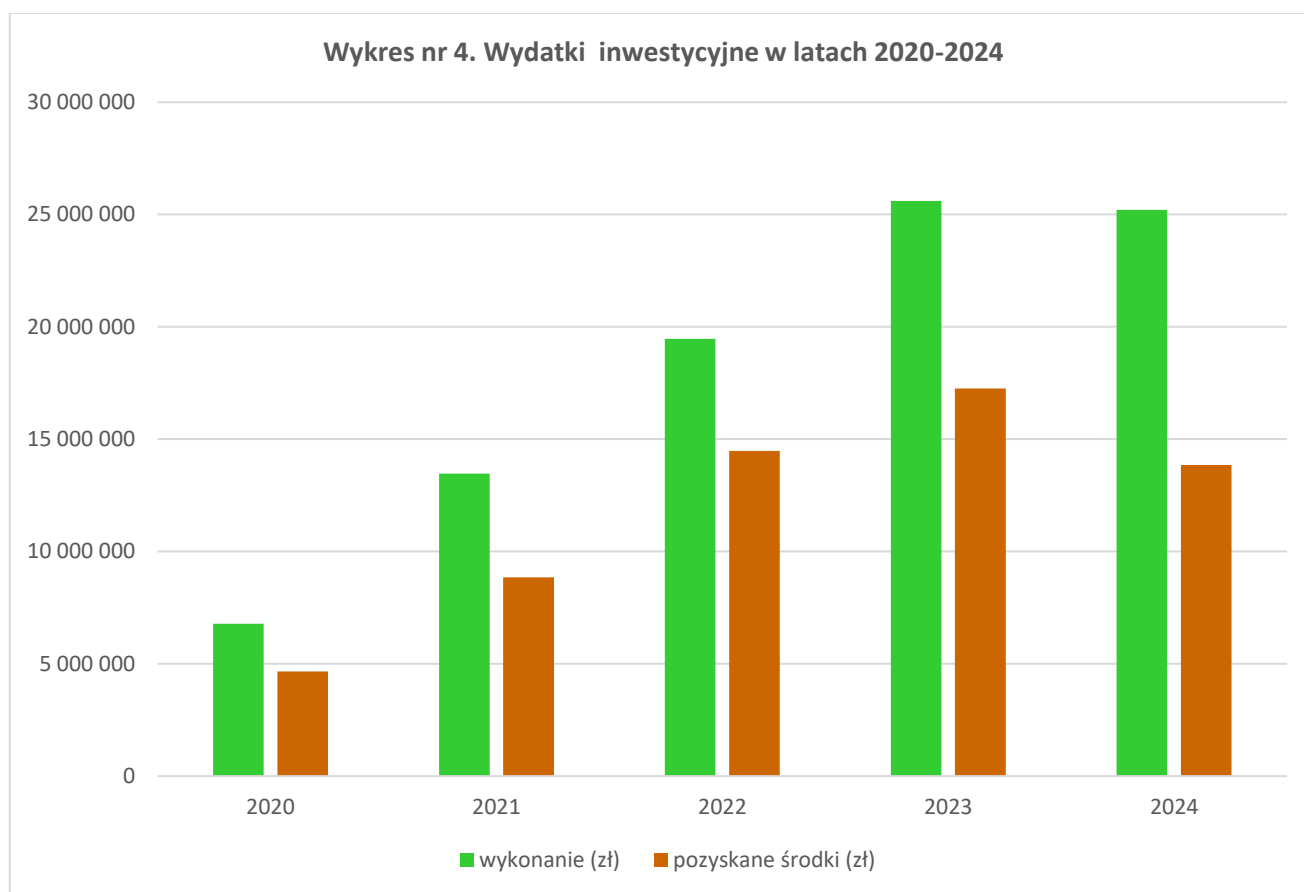
Przedsięwzięcia inwestycyjne

Największa część inwestycji wykonanych w 2024 r. dotyczyła drogownictwa, gospodarki mieszkaniowej, gospodarki komunalnej i ochrony środowiska oraz kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Zdecydowana większość wydatków inwestycyjnych na drogownictwo dotyczyła modernizacji dróg gminnych. Wydatki dotyczące gospodarki mieszkaniowej objęły przede wszystkim zakończenie budowy obiektu użyteczności publicznej dla potrzeb Ochotniczej Straży Pożarnej w Dąbrówce Tuchowskiej oraz celów społeczno-kulturalnych. Inwestycje w gospodarkę komunalną i ochronę środowiska dotyczyły przede wszystkim termomodernizacji budynków w ramach projektu pt. „Stop smog”, natomiast w kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego – odnowy kościoła parafialnego pw. Św. Jakuba Apostoła Starszego w Tuchowie oraz pw. Św. Michała Archanioła w Piotrkowicach.

Wydatki na przedsięwzięcia inwestycyjne wykonane w latach 2020–2024 przedstawiono w tabeli nr 7 i na wykresie nr 4.

Tabela nr 7. Wydatki na przedsięwzięcia inwestycyjne wykonane w latach 2020–2024

Wydatki inwestycyjne	2020	2021	2022	2023	2024
wykonanie (zł)	6 777 332	13 465 629,34	19 466 031,64	25 611 058,14	25 212 882,11
pozyskane środki (zł)	4 663 580	8 848 650,60	14 469 983,39	17 260 517,55	13 848 868,84

Do innych ważnych inwestycji wykonanych w 2024 r. należały:

- objęcie udziałów w Spółce Komunalnej „Dorzecze Białej” Sp. z o.o. w Tuchowie (1 748 000,00 zł),
- zakup samochodu pożarniczego dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Lubaszowej (495 280,00 zł),
- budowę boiska w Buchcicach (557 333,52 zł),
- modernizację skateparku w Tuchowie (638 784,51 zł).

Pozostałe przedsięwzięcia

Wydatki na przedsięwzięcia niestanowiące inwestycji, wykonane w latach 2020–2024 r. przedstawia tabela nr 8.

Tabela nr 8. Wydatki na przedsięwzięcia niestanowiące inwestycji w latach 2020–2024

Wydatki nieinwestycyjne	2020	2021	2022	2023	2024
wykonanie (zł)	2 716 454,42	940 987	1 491 604,36	1 258 747,73	825 476,50
pozyskane środki	1 122 088,76	634 829	737 855,46	761 028,56	328 916,05

Wydatki w tej grupie przedsięwzięć to przede wszystkim remonty dróg, opracowanie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, wsparcie ochotniczych straży pożarnych, i ochrona powietrza.

Zadłużenie Gminy

Na początku 2024 r. Gmina Tuchów miała zadłużenie z tytułu kredytów i emisji obligacji

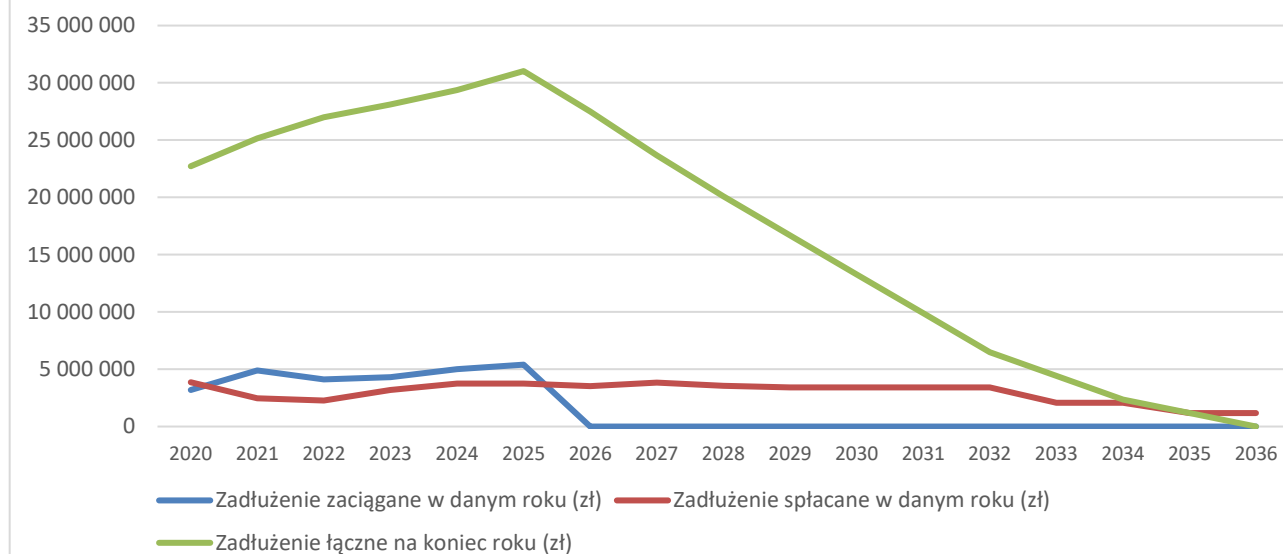
komunalnych w wysokości 28 115 794 zł. W 2024 r. zostało spłacone zadłużenie w kwocie 3 740 000 zł oraz zaciągnięty dług z tytułu emisji obligacji komunalnych w wysokości 5 000 000,00 zł, zatem zadłużenie na koniec 2024 r. wyniosło 29 375 794 zł. Zadłużenie w latach 2020–2024 z perspektywą do 2036 r. uwzględniającą planowane zaciągnięcie i spłacanie zadłużenia przedstawia tabela nr 9 oraz wykres nr 5.

Tabela nr 9. Zadłużenie i spłaty zadłużenia w latach 2020–2036

Rok	Zadłużenie zaciągane w danym roku (zł)	Zadłużenie spłacane w danym roku (zł)	Zadłużenie łączne na koniec roku (zł)
2020	3 200 000,00	3 863 428,26	22 725 446,26
2021	4 900 000,00	2 467 715,22	25 157 731,04
2022	4 100 000,00	2 270 000,00	26 987 731,04
2023	4 320 000,00	3 191 937,04	28 115 794,00
2024	5 000 000,00	3 740 000,00	29 375 794,00
2025	5 400 000,00	3 750 000,00	31 025 794,00
2026	0,00	3 530 000,00	27 495 794,00
2027	0,00	3 828 374,00	23 667 420,00
2028	0,00	3 567 420,00	20 100 000,00
2029	0,00	3 405 000,00	16 695 000,00
2030	0,00	3 405 000,00	13 290 000,00
2031	0,00	3 405 000,00	9 885 000,00
2032	0,00	3 405 000,00	6 480 000,00
2033	0,00	2 065 000,00	4 415 000,00
2034	0,00	2 065 000,00	2 350 000,00
2035	0,00	1 175 000,00	1 175 000,00
2036	0,00	1 175 000,00	0,00

Zdolność Gminy Tuchów do finansowania długiem uzależniona jest od nadwyżki operacyjnej, tj. nadwyżki dochodów bieżących nad wydatkami bieżącymi. W 2024 r. wyniosła ona 4 921 992,86 zł. Nadwyżka ta powinna w siedmioletnich wartościach uśrednionych kształtować się na poziomie wyższym niż kwota spłaty zadłużenia (z odsetkami).

Wykres nr 5. Zadłużenie i spłaty zadłużenia
w latach 2020-2036

Szczegółowe dane dotyczące stanu finansów Gminy Tuchów w 2024 r. zostały przedstawione w Sprawozdaniu Burmistrza Tuchowa z wykonania budżetu Gminy Tuchów za rok 2024 dostępnym na stronach Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Tuchowie w zakładce „Budżet i majątek/Budżet/2024” (<https://bip.malopolska.pl/umtuchow>).

III. Mienie komunalne i ochrona środowiska

A. Informacja o stanie mienia komunalnego

Mienie komunalne Gminy Tuchów utworzone zostało w 1991 r. w wyniku komunalizacji poszczególnych składników majątkowych. Od tego czasu ulegało ciągłym zmianom. Na składniki mienia komunalnego Gminy Tuchów składają się: drogi, grunty, lasy, wody, budynki mieszkalne i niemieszkalne oraz obiekty sportowe.

Ogółem wartość majątku Gminy Tuchów wzrosła w 2024 r. z 216 511 437,37 zł o 28 728 064,50 zł, tj. do 245 239 501,87 zł. Wzrost majątku wynikał przede wszystkim z:

- wybudowania budynku użyteczności publicznej w Dąbrowce Tuchowskiej dla potrzeb ochotniczej straży pożarnej oraz celów społeczno-kulturalnych,
- modernizacji budynków użyteczności publicznej w Gminie Tuchów,
- modernizacji dróg gminnych,
- budowy chodników przy drogach w Gminie Tuchów,
- zakupu wyposażenia do rozbudowanego budynku Biblioteki Publicznej w Tuchowie,
- objęcia nowych udziałów w Spółce Komunalnej „Dorzecze Białej” Sp. z o.o.

Tabela nr 10. Wartości mienia komunalnego Gminy Tuchów w latach 2020–2024

Lata	2020	2021	2022	2023	2024
wartość mienia komunalnego na koniec danego roku w zł	154 530 928,52	171 688 856,16	189 550 190,26	216 511 437,37	245 239 501,87
wzrost rok do roku w %	-	11,1	1,10	14,2	13,2

Wartość mienia komunalnego systematycznie wzrastała w ciągu ostatnich lat (patrz tabela nr 10). W 2024 r. majątek wzrósł o 58,7 % w stosunku do 2020 r. W ciągu ostatnich pięciu lat bardzo wyraźny wzrost procentowy majątku to efekt realizacji znacznej liczby przedsięwzięć inwestycyjnych.

B. Infrastruktura komunalna

Sieć komunikacji drogowej

Sieć drogową na terenie gminy Tuchów tworzą drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne. Zarządcą dróg gminnych jest burmistrz Tuchowa. Łączna długość dróg gminnych na koniec 2024 r. wyniosła 234 km, z czego na obszarze miasta – 47 km. Wśród dróg miejskich dominują drogi lokalne (25 km) oraz drogi dojazdowe (22 km). Większość z nich ma nawierzchnię bitumiczną (36 km), a pozostałe – gruntową (10 km) i betonową (około 1 km).

W ostatnich latach wzrost liczby samochodów znacząco wpłynął na stan dróg oraz zapotrzebowanie na nowe miejsca parkingowe. Drogi, które nie były przystosowane do wzmożonego ruchu, szybko uległy degradacji, zwłaszcza na terenach wiejskich, gdzie rozproszona zabudowa dodatkowo zwiększa koszty utrzymania. Dużym problemem jest także nieuregulowany stan prawny wielu dróg, co utrudnia inwestycje.

W odpowiedzi na te wyzwania gmina realizuje od 2020 r. Program modernizacji dróg gminnych. Dzięki temu każdego roku rosną środki finansowe na ten cel.

W 2024 r. wydatki majątkowe na infrastrukturę drogową w podziale na drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne wyniosły:

1) drogi wojewódzkie łącznie 1 004 443,59 zł, w tym:

- budowa chodnika wraz z przejściem dla pieszych przy ul. Mickiewicza w Tuchowie – 487 623,01 zł (dotacja Województwa Małopolskiego – 217 000,00 zł);
- budowa przejścia dla pieszych na drodze wojewódzkiej nr 977 w Siedliskach – 323 329,36 zł (dotacja Województwa Małopolskiego – 161 664,68 zł);
- dotacja dla Województwa Małopolskiego na budowę chodnika przy drodze wojewódzkiej nr 977 w Zabłędzy – 172 384,22 zł;
- dotacja dla Województwa Małopolskiego na doświetlenie przejścia dla pieszych przy drodze wojewódzkiej nr 977 w Zabłędzy – 20 000,00 zł;
- budowa masztu na rondzie obwodnicy drogowej Tuchowa – 1 107,00 zł;

2) drogi powiatowe łącznie 412 313,48 zł, w tym:

- budowa chodnika przy ul. Partyzantów w Tuchowie – 227 663,17 zł (dotacja Powiatu Tarnowskiego – 62 366,67 zł);

- budowa chodnika przy drodze powiatowej nr 1398K w Siedliskach – 153 900,31 zł (dotacja Powiatu Tarnowskiego – 62 366,66 zł);
 - opracowanie projektu chodnika przy drodze powiatowej nr 1400K w Łowczowie – 30 750,00 zł;
- 3) drogi gminne łącznie 8 378 926,58 zł, w tym:
- rozbudowa drogi Zabłędza–Piotrkowice (drogi nr 202316K i 202201K) – 3 865 798,87 zł (dofinansowanie Rządowego Funduszu Polski Ład – 3 023 852,58 zł);
 - budowa chodnika przy ul. Długiej w Tuchowie – 1 097 122,86 zł (dofinansowanie Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg – 480 915,00 zł);
 - kompleksowa modernizacja dróg w ramach programu poprawy infrastruktury gminnej (drogi w Karwodrzy, ul. Przedmieście Górne, boczne od ul. Leśnej, ul. Rolnicza, boczna od ul. Tarnowskiej, ul. Ziółowa) – 987 286,03 zł;
 - modernizacja ul. Wołowej w Tuchowie – 722 175,49 zł (dofinansowanie Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg – 572 282,00 zł);
 - budowa chodnika przy ul. Polnej w Tuchowie – 693 511,46 zł (dofinansowanie Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg – 533 141,00 zł);
 - modernizacja ul. Konopnickiej w Tuchowie – 512 083,49 zł (dofinansowanie Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg – 303 156,00 zł);
 - modernizacja drogi nr K202316 w Zabłędzi – 184 262,00 zł;
 - budowa infrastruktury transportowej „Park and Ride” – 69 987,00 zł;
 - zabezpieczenie osuwiska na drodze gminnej z Dąbrówki Tuchowskiej do Miesznej Opackiej – 49 323,00 zł;
 - modernizacja dróg gminnych w Siedliskach Gacach – 48 395,09 zł;
 - modernizacja drogi w Jodłówce Tuchowskiej Nowej Wsi – 46 211,71 zł;
 - modernizacja drogi w Zabłędzi Górach – 36 687,46 zł;
 - budowa odwodnienia ul. Długiej w Tuchowie – 36 562,12 zł;
 - budowa odwodnienia ul. Polnej w Tuchowie – 29 520,00 zł.

Zdjęcie nr 1. Modernizacja ul. Przedmieście Górne w Tuchowie w ramach zadania pn. „Poprawa gminnej infrastruktury drogowej poprzez kompleksową modernizację i przebudowę dróg gminnych w gminie Tuchów- etap II”

Dodatkowo na bieżące utrzymanie oraz remonty dróg gminnych przeznaczono kwotę 1 086 929,95 zł. Największa część tej kwoty objęła usługi remontowe (498 086,99 zł) oraz zakup innych usług niezbędnych do bieżącego utrzymania infrastruktury drogowej (337 242,65 zł). Znaczne środki wydawkowano również na materiały potrzebne do prac drogowych (99 943,62 zł), a pozostałe środki objęły m.in. odszkodowania oraz opłaty sądowe, związane głównie z regulacją stanów prawnych dróg.

W 2024 r. Gmina Tuchów przeznaczyła kwotę 207 360,00 zł na poprawę infrastruktury oświetleniowej ulic, placów oraz dróg. W ramach tej kwoty opracowano dokumentację projektową dla nowych odcinków oświetlenia na drogach gminnych: nr 202336K w Zabłędzy (34 010,00 zł), nr 202164K w Lubaszowej (19 500,00 zł), bocznej do ul. Leśnej w Tuchowie (18 450,00 zł), nr 202201K w Piotrkowicach (13 500,00 zł), nr 1388K w Jodłówce Tuchowskiej (13 300,00 zł), nr 201992K w Burzynie (9 300,00 zł), drodze za remizą OSP w Lubaszowej (6 150,00 zł) oraz nr 202156K w Lubaszowej (5 500,00 zł). Ponadto zrealizowano budowę nowego oświetlenia przy drodze gminnej w Burzynie za kwotę 87 650,00 zł.

W 2024 r. Gmina Tuchów przeznaczyła na inwestycje drogowe łącznie 9 795 683,65 zł, co stanowi ponad dwukrotny wzrost w porównaniu do 2023 r., kiedy wydatki wyniosły około 4,5 mln zł. Tak znaczny wzrost nakładów był możliwy dzięki skutecznemu pozyskiwaniu środków z Rządowego Funduszu Polski Ład i Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, a także dzięki wsparciu finansowemu Województwa Małopolskiego i Powiatu Tarnowskiego. Największy udział w tych inwestycjach miały zadania dotyczące rozbudowy i modernizacji dróg gminnych, co potwierdza konsekwentne i priorytetowe podejście samorządu do poprawy lokalnej infrastruktury drogowej.

Szczególną uwagę poświęcono również realizacji zadań związanych z budową i modernizacją chodników oraz oświetlenia ulicznego. Nowe ciągi piesze nie tylko poprawiły bezpieczeństwo mieszkańców, ale również zwiększyły funkcjonalność i estetykę przestrzeni publicznych, zwłaszcza w

rejonach o dużym natężeniu ruchu. Rozbudowa i modernizacja oświetlenia znacząco poprawiła widoczność na drogach i placach, co bezpośrednio wpływa na zwiększenie bezpieczeństwa wszystkich uczestników ruchu drogowego.

Utrzymanie wydatków na bieżące remonty i utrzymanie dróg na poziomie zbliżonym do lat poprzednich świadczy o odpowiedzialnej i systematycznej polityce w zakresie zarządzania infrastrukturą. Takie podejście pozwala zachować dobry stan techniczny istniejących dróg, zapewniając ich przejezdnosć, trwałość i estetykę – co jest nieodzownym elementem zrównoważonego rozwoju gminy.

Wszystkie te działania wpisują się w długofalową strategię gminy na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców. Poprzez rozbudowę infrastruktury drogowej i jej otoczenia Gmina Tuchów nie tylko zwiększa bezpieczeństwo, ale również buduje swój wizerunek jako miejsca nowoczesnego, przyjaznego i atrakcyjnego dla mieszkańców oraz odwiedzających.

Dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków

Zadania z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy Tuchów realizuje Spółka Komunalna „Dorzecze Białej” Sp. z o.o. (dalej jako „Spółka”). Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2023 r. odsetek ludności Gminy Tuchów korzystającej z wodociągu wynosił 82,7 %, co znacząco przewyższało średnią dla powiatu tarnowskiego (69 %). Odsetek mieszkańców korzystających z kanalizacji wyniósł natomiast 51,0 %, co było zbliżone do średniej powiatowej (51,3 %).

Na koniec 2024 r. długość sieci wodociągowej wynosiła 195,9 km, obejmując 3 780 przyłączy, natomiast sieć kanalizacyjna liczyła 129,7 km, z 2 476 przyłączami. W porównaniu do 2023 r. liczba przyłączy wodociągowych wzrosła o 2,2 %, a kanalizacyjnych o 5,3 %, co świadczy o postępującej rozbudowie infrastruktury.

Strukturę przyłączy według przeznaczenia i obszaru w 2024 r. przedstawia tabela nr 11. Spośród 3 780 przyłączy wodociągowych, 3 524 obsługiwały gospodarstwa domowe (93,2 %), a 256 – inne obiekty. W przypadku kanalizacji z 2 476 przyłączy 2 293 przypadły na gospodarstwa domowe (92,6 %), a 183 – na inne podmioty.

Tabela nr 11. Przyłącza wodno-kanalizacyjne (stan na dzień 31 grudnia 2024 r.)

Lp.	Gmina Tuchów	Wodociąg			Kanalizacja		
		gosp. domowe (szt.)	inne niż mieszkalne (szt.)	razem	gosp. domowe (szt.)	inne niż mieszkalne (szt.)	razem
1	ogółem	3524	256	3780	2293	183	2476
2	miasto	1313	154	1467	1246	135	1381
3	gmina	2211	102	2313	1047	48	1095

Dane historyczne z tabeli nr 12 pokazują stały wzrost liczby przyłączy w latach 2014–2024. Liczba przyłączy wodociągowych wzrosła w tym okresie z 2 689 w 2014 r. do 3 780 w 2024 r. (wzrost o 40,6 %), a liczba przyłączy kanalizacyjnych wzrosła w tym samym okresie – z 1 323 do 2 476 (wzrost o 87,2 %).

Tabela nr 12. Liczba przyłączy w latach 2012-2024

Lata	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
liczba przyłączy wodociągowych	2689	2798	2969	3031	3118	3250	3369	3472	3591	3698	3780
liczba przyłączy kanalizacyjnych	1323	1824	2001	2035	2064	2101	2144	2185	2254	2351	2476

Jak widać z przytoczonych danych, mimo systematycznej rozbudowy sieci wodno-kanalizacyjnej znaczna część ludności – szczególnie na obszarach wiejskich – wciąż pozostaje poza zbiorczym systemem. Wynika to przede wszystkim z:

- dużego rozdrobnienia zabudowy na terenach wiejskich,
- uwarunkowań terenowych (górzysty i zróżnicowany krajobraz),
- wysokich kosztów budowy infrastruktury,
- ograniczonych środków finansowych.

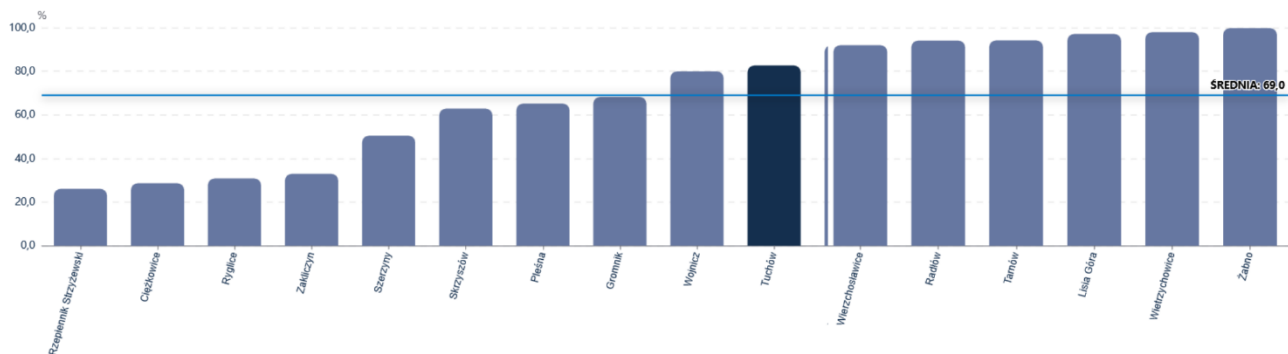
Jednak tempo wzrostu liczby przyłączy w ostatnich latach świadczy o intensyfikacji działań inwestycyjnych, co przekłada się na poprawę dostępu mieszkańców do podstawowej infrastruktury technicznej.

Wysoki odsetek mieszkańców Gminy Tuchów korzystających z wodociągu i kanalizacji, przekraczający średnią powiatową, plasuje gminę w gronie jednostek samorządu terytorialnego o dobrze rozwiniętej infrastrukturze wodno-kanalizacyjnej (wykres nr 6).

Wykres nr 6. Odsetek ludności korzystającej z instalacji wodno-kanalizacyjnej w gminach powiatu tarnowskiego w 2023 r. (%)

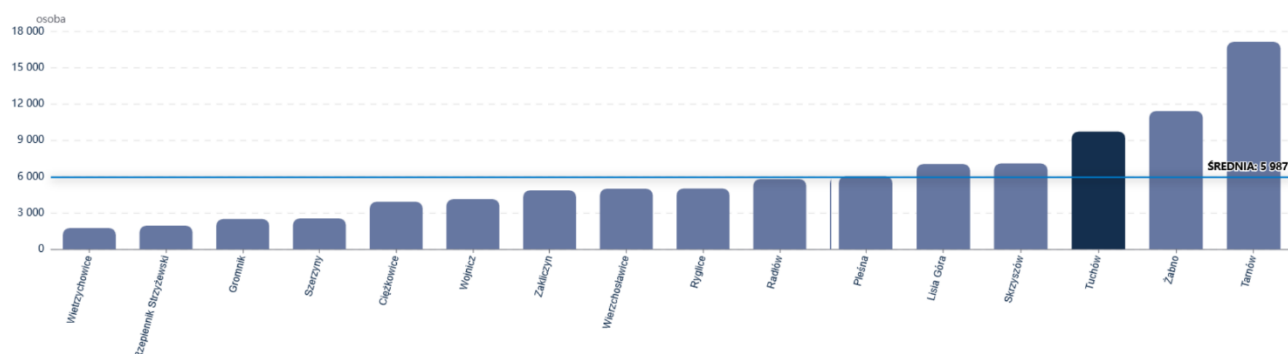
Wskaźnik: Odsetek ludności korzystającej z instalacji wodociągowej [%]

Rok: 2023

Wskaźnik: Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków [osoba]

Rok: 2023

W 2024 r. Spółka zrealizowała i podejmowała na terenie Gminy Tuchów działania inwestycyjne z zakresu wodociągowania i kanalizacji sanitarnej, których opis znajduje się w podrozdziale G.1. niniejszego Raportu.

Jak co roku, również w 2024 r., w celu obniżenia stawek opłat ponoszonych przez odbiorców usług za dostarczanie wody systemem wodociągowym i kanalizacyjnym, Gmina Tuchów poniosła wydatki na dopłaty do taryf dla odbiorców tych usług. W celu obniżenia cen wody przekazano Spółce kwotę w wysokości 578 331,18 zł, a w celu obniżenia ceny za odprowadzanie ścieków – kwotę 749 711,98 zł. Ceny usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków w 2024 r. nieznacznie wzrosły, co obrazuje tabela nr 13.

Tabela nr 13. Ceny usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków po dopłatach ze strony Gminy w latach 2020-2024

Grupa odbiorców	2019	2020		2021		2022		2023		2024	
		Do 28 maja	Od 28 maja	Do 21 maja	Od 22 maja	Do 21 maja	Od 22 maja	Do 21 maja	Od 22 maja	Do 17czerwca	Od 18 czerwca
cena za 1 m³ wody pobranej z urządzeń wodociągowych w zł											
gospodarstwa domowe	6,16	6,16	6,46	7,20	7,20	7,23	7,23	7,49	7,49	9,36	
pozostali odbiorcy	8,05	8,05	8,35	7,20	7,20	7,23	7,23	7,49	7,49	9,36	

Grupa odbiorców	2019	2020		2021		2022		2023		2024	
		Do 28 maja	Od 28 maja	Do 21 maja	Od 22 maja	Do 21 maja	Od 22 maja	Do 21 maja	Od 22 maja	Do 17czerwca	Od 18 czerwca
cena za 1m ³ odprowadzonych ścieków w zł											
gospodarstwa domowe	7,67	7,67	8,29	9,10	9,06	9,06	9,07	9,07	9,23	9,23	11,54
pozostali odbiorcy	11,35	11,35	11,98	9,10	9,06	9,06	9,07	9,07	9,23	9,23	11,54

Pozostałe opłaty za usługi wodociągowo-kanalizacyjne znaleźć można na stronie internetowej Spółki Komunalnej „Dorzecze Białej” (www.dorzeczebialej.pl).

Sprzedaż wody i usług zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gminy Tuchów systematycznie rośnie wraz rozwojem sieci wodno-kanalizacyjnej i przyłączającymi się nowymi odbiorcami, co przedstawia tabela nr 14.

Tabela nr 14. Sprzedaż usług dostawy wody i odbioru ścieków w Gminie Tuchów w latach 2020–2024.

Grupa odbiorców	2020	2021	2022	2023	2024
Dostawa wody (m ³)					
gospodarstwa	304 593	266 136	304 307	294 676	310 870
pozostali odbiorcy	48 711	51 740	57 217	55 150	64 740
razem	353 304	317 876	361 524	349 826	375 610
Odbiór ścieków (m ³)					
gospodarstwa	211 727	225 350	207 060	209 330	223 100
pozostali odbiorcy	39 367	41 621	43 810	43 260	55 380
razem:	251 094	266 971	250 870	252 590	278 480

W związku ze zmianą polityki podatkowej przez gminy Rzepiennik Strzyżewski i Ciężkowice od 2022 r., polegającą na objęciu podatkiem od nieruchomości obiektów służących do obsługi gospodarki wodno-ściekowej, nastąpił gwałtowny wzrost kosztów podstawowej działalności Spółki oraz pogorszenie jej wyniku finansowego. W odpowiedzi na zaistniałą sytuację Spółka podjęła działania mające na celu ochronę jej interesów. W tym celu dokonano zmian w umowie Spółki, rozszerzając jej zapisy w taki sposób, aby każda gmina była zobowiązana do ponoszenia kosztów realizacji zadań własnych, jakimi są zaopatrzenie w wodę oraz oczyszczanie ścieków. Oznacza to, że w przypadku powstania strat finansowych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie danej gminy, koszty te pokrywane będą z budżetu tej jednostki samorządu terytorialnego.

Na podstawie Uchwały nr 5/XI/2023 Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki Komunalnej „Dorzecze Białej” Sp. z o.o. z dnia 29 listopada 2023 r. w sprawie ustalenia zasad dotyczących opracowania wniosków taryfowych za zbiorowe zaopatrzenie w wodę oraz zbiorowe odprowadzanie ścieków na lata 2024–2027, w styczniu 2024 r. opracowano dwa odrębne wnioski taryfowe.

Dla gmin: Ciężkowice, Ryglice i Tuchów przygotowano wspólny wniosek taryfowy, który został złożony do zatwierdzenia w dniu 30 stycznia 2024 r. w Krakowie. Procedura zatwierdzania zakończyła się wydaniem decyzji zatwierdzającej z dnia 16 maja 2024 r., a nowa taryfa weszła w życie z dniem 18 czerwca 2024 r.

Dla Gminy Rzepiennik Strzyżewski sporządzono odrębny wniosek taryfowy, złożony do zatwierdzenia w dniu 22 stycznia 2024 r. Po wydaniu decyzji zatwierdzającej taryfę w dniu 26 kwietnia 2024 r., Gmina Rzepiennik Strzyżewski wszczęła procedurę odwoławczą, mającą na celu uchylene przedmiotowej decyzji, co uniemożliwiłoby wejście taryf w życie. Do chwili obecnej procedura zatwierdzenia taryf w tym przypadku nie została zakończona.

C. Gospodarowanie odpadami komunalnymi

W 2024 r. odbiorem i wywozem odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy Tuchów zajmowała się FBSerwis Karpatia Sp. z o.o. z siedzibą w Tarnowie.

Łączna masa odebranych i zagospodarowanych odpadów z nieruchomości zamieszkałych w 2024 r. wyniosła 3 842,270 t, w tym 2 106,38 t odpadów zebranych w sposób selektywny i 1 735,89t – w sposób nieselektywny. Spośród odpadów zebranych w sposób selektywny największą masę stanowiły odpady biodegradowalne (687,98 t), z tworzyw sztucznych (486,36 t), wielkogabarytowe (308,32 t) oraz szkła (291,9 t). Odpady zbierane selektywnie stanowiły 54,84 % ogółu odebranych odpadów, co świadczy o utrzymującym się relatywnie wysokim poziomie segregacji.

Podmiot zobowiązany do odbioru odpadów komunalnych zapewniał dostarczanie mieszkańcom worków na odpady. Prowadzony był również Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych przy ul. Długiej 51D w Tuchowie, do którego mieszkańcy dostarczali we własnym zakresie odpady komunalne.

Do wnoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w gminie Tuchów zobowiązanych było w 2024 r. 4 359 gospodarstw domowych, w których 13 874 osoby były zgłoszone do odbioru odpadów, jako zbierającymi odpady w sposób selektywny. Ponadto 3 025 gospodarstwa domowe zamieszkałe przez 9 752 mieszkańców zostało zakwalifikowane – na podstawie oświadczeń mieszkańców – jako kompostujące bioodpady we własnym kompostowniku. W trakcie 2024 r. przyjęto deklaracje dotyczące opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi od 797 osób. Od stycznia 2024 r. opłata za odbiór i zagospodarowanie odpadów zbieranych selektywnie przez mieszkańca wynosiła miesięcznie 33 zł. W przypadku mieszkańców, którzy nie wypełnili obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny, naliczana była stawka podwyższona w wysokości 66 zł miesięcznie. Dla mieszkańca kompostującego bioodpady przysługiwała niższa stawka, tj. 26 zł miesięcznie. W latach 2013–2024 opłata za odbiór odpadów komunalnych zbieranych selektywnie wzrosła z 8 zł do 33 zł, co stanowi ponad czterokrotny wzrost (tabela nr 15).

Tabela nr 15. Opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi obowiązujące w latach 2013–2024 (zł/mieszkańca/miesiąc)

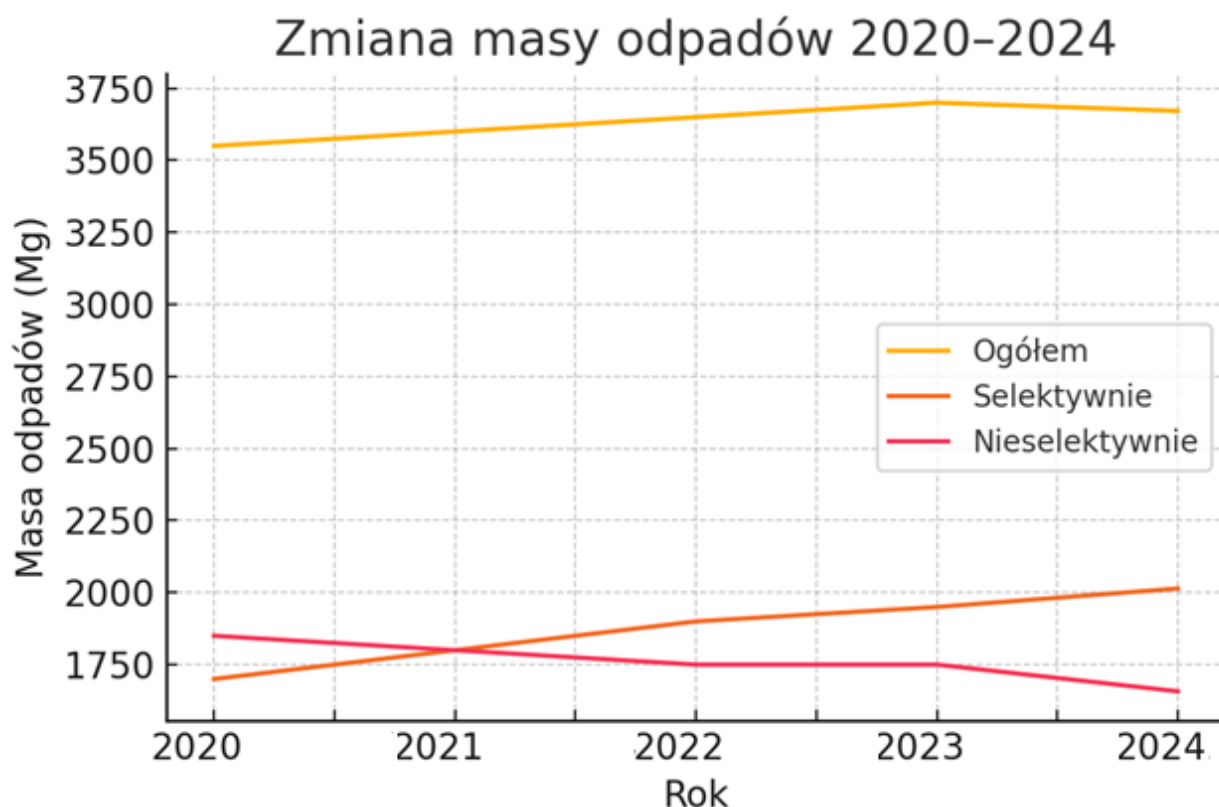
Rodzaj opłaty za odbiór odpadów zbieranych	Lata obowiązywania opłaty i kwota w zł							
	Od 01.07.2013 do 31.12.2013	Od 01.01.2014 do 31.03.2017	Od 01.04.2017 do 31.12.2017	Od 01.01.2018 do 30.06.2019	Od 01.07.2019 do 31.01.2020	Od 01.02.2020 do 31.12.2020	Od 01.01.2021 do 31.01.2023	Od 1.02.2023 do nadal
selektywnie	8,00	8,00	8,00	10,00	15,00	21,00	26,00	33,00

Rodzaj opłaty za odbiór odpadów zbieranych	Lata obowiązywania opłaty i kwota w zł							
	Od 01.07.2013 do 31.12.2013	Od 01.01.2014 do 31.03.2017	Od 01.04.2017 do 31.12.2017	Od 01.01.2018 do 30.06.2019	Od 01.07.2019 do 31.01.2020	Od 01.02.2020 do 31.12.2020	Od 01.01.2021 do 31.01.2023	Od 1.02.2023 do nadal
Nieselektywnie (stawka podwyższona)	13,00	15,00	20,00	20,00	30,00	42,00	52,00	66,00
ulga z tytułu kompostowania	-	-	-	-	-	2,00	3,00	7,00

Całkowity koszt finansowania zbiorczego systemu odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych na terenie gminy Tuchów w 2024 r. wyniósł 4 499 047,29 zł, z czego 255 482,68 zł to koszty administracyjne. Natomiast wpływ do budżetu Gminy Tuchów związane z poborem opłat za gospodarowanie odpadami komunalnym w 2024 r. wyniosły 4 614 830,91 zł. Bilans finansowy sytemu pokazuje, że jest to już trzeci rok nadwyżki dochodów nad wydatkami. Pomimo uzyskanej nadwyżki dochodów nad wydatkami w wysokości 115 783,62 zł, gmina w dalszym ciągu spłaca deficyt z lat 2020–2021, który łącznie wyniósł ponad 2 mln zł.

Tabela nr 16. Analiza kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi w latach 2020–2024

Wskaźniki	Lata				
	2020	2021	2022	2023	2024
łączna masa zebranych odpadów w tonach	4 155,00	4 490,45	3 235,11	3 628,42	3 842,270
masa odpadów zebranych w sposób selektywny w tonach	2 223,24	2 375,35	1 742,10	2 071,87	2 106,38
masa odpadów zebranych w sposób nieselektywny w tonach	1 931,75	2 115,10	1 493,01	1 556,55	1 735,89
wydatki w zł	4 276 599,77	5 101 380,29	3 586 436,35	4 122 130,20	4 499 047,29
dochody w zł	3 214 651,11	4 019 839,54	3 947 645,52	4 617 740,89	4 614 830,91
deficyt/nadwyżka w zł	-1 061 948,66	-1 081 540,75	361 209,17	495 610,69	115 783,62
Wydatki w przeliczeniu na ilość zebranych odpadów (zł/tonę)	1 029,27	1 136,05	1 108,60	1 136,07	1 170,93

Wykres nr 7. Zmiana masy odpadów komunalnych ogółem, selektywnie i nieselektywnie zbieranych w latach 2020–2024.

Z danych przedstawionych powyżej wynika, że w 2022 r. nastąpił wyraźny spadek ogólnej ilości odpadów komunalnych odbieranych z terenu gminy w porównaniu z rokiem poprzednim. W kolejnych latach – 2023 i 2024 – odnotowano ponowny wzrost zarówno w kategorii odpadów zmieszanych, jak i segregowanych (selektywnie zbieranych). Mimo tych okresowych wahań, poziom selektywnej zbiórki odpadów (a tym samym poziom recyklingu) utrzymuje się na zbliżonym poziomie i przekracza połowę całkowitej masy odpadów komunalnych (w 2024 r. ok. 55 % ogólnej masy stanowiły odpady zebrane selektywnie).

Działania podejmowane w celu zbilansowania wydatków i dochodów w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi przynoszą oczekiwane efekty. Wdrożenie w 2020 r. systemu kodów kreskowych przyczyniło się do zmniejszenia strumienia odpadów zmieszanych na rzecz selektywnie odbieranych. Dzięki systemowi kodów kreskowych możliwe było skuteczne monitorowanie i kontrolowanie gospodarstw domowych, co ograniczyło nadużycia i zwiększyło efektywność selektywnej zbiórki.

Działania w zakresie zatrzymania wzrostu kosztów odbioru odpadów prowadziła również Spółka we współpracy z Gminą Tuchów. Polegały one na analizie możliwości zagospodarowania bioodpadów i osadu ściekowego powstającego na oczyszczalni na cele produkcji nawozu dla zastosowań rolniczych. Mimo prowadzonych działań nadal istnieje konieczność poprawy funkcjonowania systemu, jak chociażby wprowadzenie limitów na niektóre frakcje odpadów. W celu poprawy systemu informacji w zakresie odbioru odpadów komunalnych Gmina Tuchów zakupiła w 2021 r. aplikację na telefon pn. „Kiedy śmieci”, informującą na bieżąco mieszkańców o terminie wywozu odpadów komunalnych.

Szczegółowe informacje dotyczące gospodarki odpadami komunalnymi w Gminie Tuchów w 2024 r.

przedstawione zostały w dokumencie pt. „Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi w Gminie Tuchów za 2024 rok”, który zamieszczony został na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Tuchowie.

D. Gospodarowanie zasobem mieszkaniowym

Mieszkaniowy zasób Gminy Tuchów stanowił w 2024 r. 70 lokali mieszkalnych, o łącznej powierzchni użytkowej 2915,78 m², które mieściły się w budynkach stanowiących własność Gminy Tuchów. W mieszkaniowym zasobie gminy wydzielone były 34 lokali socjalnych. W 2024r. została podjęta uchwała w sprawie utworzenia mieszkania treningowego, na które całości został przeznaczony lokal położony w budynku wielorodzinnym przy ulicy Reymonta 13/17 w Tuchowie.

Tabela nr 17. Mieszkaniowy zasób Gminy Tuchów w 2024 r.

Lp.	Adres	Rodzaj lokalu		Razem:
		komunalny	socjalny	
2	ul. Reymonta 3		1	1
3	ul. Reymonta 9	4	5	9
4	ul. Reymonta 13	4	1	5
5	ul. Reymonta 15	2	4	6
6	ul. Wołowa 1A		2	2
7	ul. Wołowa 1D		10	10
8	ul. Wołowa 1C		5	5
9	Siedliska 12E	20		20
10	Przedszkole Publiczne – ul. Szpitalna 2	1		1
12	Ośrodek Zdrowia Siedliska	4		4
13	Dom Nauczyciela Buchcice		3	3
14	Szkoła Podstawowa Buchcice	1		1
15	ul. Jana Pawła II 14		1	1
16	Dąbrówka Tuchowska 59		1	1
17	Zabłędza 101		1	1
ogółem		36	34	70

Dodatkowe informacje dotyczące zasobów mieszkalnych zostały przedstawione przy omówieniu realizacji Programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy (podpunkt C.2 Raportu).

E. Ochrona Środowiska

Środowisko przyrodnicze, zwane również środowiskiem naturalnym, obejmuje wszystkie elementy ożywione i nieożywione przyrody, które są wzajemnie powiązane i tworzą otoczenie organizmów żywych. Do jego podstawowych składników należą: budowa geologiczna, rzeźba terenu, klimat, stosunki wodne, gleby oraz organizmy żywe. Jedną z kluczowych właściwości środowiska naturalnego jest równowaga przyrodnicza, polegająca na zachowaniu bilansu dopływu i odpływu energii oraz materii. Działalność człowieka może zaburzać tę równowagę, co wskazuje na konieczność podejmowania działań ochronnych.

Na obszarze Gminy Tuchów znajduje się wiele cennych zasobów przyrodniczych objętych szczególną ochroną. W 1995 r. utworzono Park Krajobrazowy Pasma Brzanki, który obejmuje znaczną część

południowo-zachodniego obszaru gminy. Park ten, wraz z sąsiadującym obszarem Natura 2000 „Ostoja w Paśmie Brzanki”, pełni ważną funkcję w zachowaniu bioróżnorodności oraz ochronie siedlisk cennych przyrodniczo. To obszary o wyjątkowych walorach krajobrazowych, florystycznych i faunistycznych, które podlegają szczególnym rygorom planistycznym i środowiskowym. Tereny te są jednocześnie istotne dla rozwoju turystyki ekologicznej i edukacji przyrodniczej, dlatego konieczna jest dbałość o ich nienaruszalność.

Pomimo wysokiej wartości środowiska naturalnego, Gmina Tuchów – podobnie jak wiele gmin Małopolski – zmaga się z problemem zanieczyszczenia powietrza, który należy do najpoważniejszych zagrożeń ekologicznych. Dotyczy to zwłaszcza okresów grzewczych, gdy wzrasta emisja zanieczyszczeń z indywidualnych źródeł ciepła. Wysokie stężenia pyłów zawieszonych (PM₁₀, PM_{2,5}), benzo[a]pirenu oraz tlenków azotu notowane są w wielu miejscowościach gminy, co przekłada się bezpośrednio na zdrowie mieszkańców – zwiększając ryzyko chorób układu oddechowego, krążeniowego, a także nowotworów.

Skażenie środowiska nie ogranicza się jedynie do powietrza. Zanieczyszczona woda pitna może stanowić zagrożenie sanitarno-epidemiologiczne, a niewłaściwe gospodarowanie odpadami wpływa negatywnie na stan gleb i wód gruntowych. Dodatkowo, utrata bioróżnorodności oraz degradacja ekosystemów osłabiają naturalne mechanizmy samooczyszczania przyrody oraz regulacji klimatycznej, co z kolei potęguje skutki zmian klimatycznych.

Dlatego ochrona środowiska nie jest wyłącznie obowiązkiem wobec przyrody – stanowi również istotną inwestycję w zdrowie publiczne i jakość życia mieszkańców. Tylko zrównoważony rozwój, uwzględniający potrzeby przyrody oraz bezpieczeństwo ekologiczne, może zapewnić trwały dobrostan lokalnej społeczności.

W trosce o środowisko i jego zasoby, Gmina Tuchów realizowała w 2024 r. szereg działań proekologicznych, obejmujących m.in. modernizację systemów grzewczych, kontrole palenisk, wsparcie dla programów pn. „Czyste Powietrze” i „Stop Smog”, rozbudowę infrastruktury wodno-ściekowej oraz inwestycje w odnawialne źródła energii. Szczegóły tych działań opisano w punkcie H rozdziału XI.

IV. Oświata i edukacja

Prezentowane informacje w niniejszym rozdziale dotyczą szkół i przedszkoli finansowanych przez Gminę Tuchów ze środków własnych oraz subwencji oświatowej.

W 2024 r. na terenie Gminy Tuchów funkcjonowało 12 szkół podstawowych, w tym 6 szkół, dla których organem prowadzącym jest Gmina Tuchów. W tabelach nr 18 i 19 przedstawiono dane dotyczące liczby oddziałów oraz liczby uczniów w poszczególnych klasach i oddziałach. W roku szkolnym 2023/2024 do wszystkich szkół podstawowych uczęszczało 1 477 uczniów, natomiast w roku szkolnym 2024/2025 liczba uczniów wzrosła do 1 543. W klasie pierwszej naukę rozpoczęło 172 uczniów.

W 2024 r. na terenie gminy funkcjonowało również 10 przedszkoli (zarówno publicznych, jak i niepublicznych) oraz jeden żłobek – Klub Dziecięcy „Bobas”. W tabeli nr 20 zawarto dane dotyczące liczby dzieci w poszczególnych przedszkolach w podziale na grupy wiekowe. W roku przedszkolnym 2023/2024 do przedszkoli uczęszczało 487 dzieci, natomiast w roku przedszkolnym 2024/2025 – 464 dzieci. Struktura placówek wychowania przedszkolnego w 2024 r. pozostała bez zmian.

W 2024 roku z uprawnień emerytalnych skorzystało 7 nauczycieli. Jednocześnie odnotowano wzrost zatrudnienia w placówkach oświatowych, co było wynikiem wcześniejszych zmian w przepisach

prawa oświatowego. Nowe regulacje nałożyły na szkoły obowiązek zatrudniania specjalistów, takich jak psychologowie i pedagodzy specjaliści. Dodatkowo zwiększyła się liczba uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, co wymagało wzmocnienia kadry o nauczycieli wspomagających.

Działalność każdej placówki oświatowej uzależniona jest od zapewnienia odpowiedniego finansowania, które umożliwia pokrycie kosztów zatrudnienia kadry pedagogicznej i pracowników obsługi, a także bieżącego utrzymania budynków. Szkoły finansowane są z subwencji oświatowej przekazywanej z budżetu państwa, jednak środki te są niewystarczające i wymagają uzupełnienia z budżetu Gminy Tuchów. Zasada finansowania zakłada, że im wyższa liczba uczniów w danej placówce, tym wyższa subwencja i relatywnie mniejszy udział środków własnych gminy w finansowaniu oświaty.

Tabela nr 18. Szkoły podstawowe w gminie Tuchów – rok szkolny 2024/2025

Lp.	Szkoła Podstawowa	Liczba oddziałów ogółem	Liczba dzieci w oddz. przedsz.	Liczba uczniów w klasach								Ogółem uczniów i dzieci w oddz. przedsz.
				I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Szkoły podstawowe, dla których organem prowadzący jest Gmina Tuchów												
1	Szkoła Podstawowa im. Prof. Jana Sajdaka w Burzynie	11	20	12	13	16	17	23	19	15	28	163
2	Szkoła Podstawowa im. Marii Kotulskiej w Jodłówce Tuchowskiej	9	17	9	12	11	12	13	9	14	9	106
3	Szkoła Podstawowa w Karwodrzy	5	0	0	0	0	21	16	14	15	11	77
4	Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Siedliskach	11	49	17	19	23	19	20	27	21	14	209
5	Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Tuchowie	26	0	78	62	67	74	67	85	71	72	576
6	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Zabłędzy	5	34	14	14	13	0	0	0	0	0	75
Szkoły podstawowe prowadzone przez osoby fizyczne i stowarzyszenia												
7	Szkoła Podstawowa im. Sierż. AK Józefa Siwaka „Waligóry” W Buchcicach	7	0	6	5	6	6	0	10	4	6	43
8	Szkoła Podstawowa im. Batalionu AK „Barbara” w Lubaszowej	8	0	11	10	8	7	12	9	8	11	76
9	Szkoła Podstawowa im. Księdza Jerzego Popiełuszki w Łowczowie	9	15	11	7	9	13	9	9	9	11	93
10	Szkoła Podstawowa im. K. Makuszyńskiego w Dąbrówce Tuchowskiej	7	0	0	3	5	5	6	5	8	3	35

Lp.	Szkoła Podstawowa	Liczba oddziałów ogółem	Liczba dzieci w oddz. przedsz.	Liczba uczniów w klasach								Ogółem uczniów i dzieci w oddz. przedsz.
				I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
11	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Ks. Prałata Władysława Gibały w Piotrkowicach	7	0	7	0	10	7	6	7	8	5	50
12	Publiczna Szkoła Podstawowa w Mesznej Opackiej	7	0	7	9	5	6	3	3	0	7	40
razem		112	135	172	154	173	187	175	197	173	177	1543

Tabela nr 19. Szkoły podstawowe w gminie Tuchów – rok szkolny 2023/2024

Lp.	Szkoła Podstawowa	Liczba oddziałów ogółem	Liczba dzieci w oddz. przedsz.	Liczba uczniów w klasach								Ogółem uczniów i dzieci w oddz. przedsz.
				I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Szkoły podstawowe, dla których organem prowadzący jest Gmina Tuchów												
1	Szkoła Podstawowa im. Prof. Jana Sajdaka w Burzynie	11	12	13	16	17	23	19	15	28	8	151
2	Szkoła Podstawowa im. Marii Kotulskiej w Jodłówce Tuchowskiej	9	12	12	10	12	13	10	14	9	9	101
3	Szkoła Podstawowa w Karwodrzy	5	0	0	0	0	15	14	14	11	12	66
4	Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Siedliskach	12	48	18	22	19	20	27	21	14	34	223
5	Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Tuchowie	24	0	64	70	73	68	85	72	73	51	556
6	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Zabłędzy	5	31	13	12	19	0	0	0	0	0	75

Lp.	Szkoła Podstawowa	Liczba oddziałów ogółem	Liczba dzieci w oddz. przedsz.	Liczba uczniów w klasach								Ogółem uczniów i dzieci w oddz. przedsz.
				I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Szkoły podstawowe prowadzone przez osoby fizyczne i stowarzyszenia												
7	Szkoła Podstawowa im. Sierż. AK Józefa Siwaka „Waligóry” W Buchcicach	7	0	5	6	5	0	10	4	6	4	40
8	Szkoła Podstawowa im. Batalionu AK „Barbara” w Lubaszowej	7	0	10	8	7	12	9	9	10	0	65
9	Szkoła Podstawowa im. Księdza Jerzego Popiełuszki w Łowczowie	8	17	7	9	13	9	9	10	11	0	85
10	Szkoła Podstawowa im. K. Makuszyńskiego w Dąbrowce Tuchowskiej	7	0	3	5	5	6	5	9	3	0	36
11	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Ks. Prałata Władysława Gibały w Piotrkowicach	7	0	0	10	7	6	7	8	5	5	48
12	Publiczna Szkoła Podstawowa w Miesznej Opackiej	6	0	8	5	6	3	3	0	6	0	31
razem		108	120	153	173	183	175	198	176	176	123	1477

Tabela nr 20. Przedszkola publiczne i niepubliczne w gminie Tuchów

Lp.	Nazwa i adres przedszkola	Rok 2023/2024				Rok 2024/2025				Organ prowadzący
		Liczba dzieci			Liczba grup dzieci w wieku 5-6 lat	Liczba dzieci			Liczba grup dzieci w wieku 5-6 lat	
		ogółem	w tym dzieci			ogółem	w tym dzieci			
			5-letnich	6-letnich			5-letnich	6-letnich		
1.	Publiczne Przedszkole w Buchcicach	23	8	6	1	20	6	9	1	Towarzystwo Oświatowe w Buchcicach
2.	Publiczne Przedszkole im K. Makuszyńskiego w Dąbrówce Tuchowskiej	64	19	8	1	58	18	11	1	osoba fizyczna – Bernadeta Wróbel
3.	Publiczne Przedszkole im. Księdza Jerzego Popiełuszki w Łowczowie,	16	0	0	1	15	0	0	1	osoba fizyczna – Kazimiera Snopkowska
4.	Przedszkole Publiczne w Mesznej Opackiej	30	4	4	1	39	13	3	1	Urszula Hajduga
5.	Ochronka Sióstr Służebniczek Przedszkole Niepubliczne w Tuchowie	50	12	13	1	48	13	11	1	placówka niepubliczna – Zgromadzenie Zakonne
6.	Przedszkole Niepubliczne Zgromadzenia Sióstr św. Józefa	53	12	13	1	48	9	9	1	placówka niepubliczna – Zgromadzenie Zakonne

Lp.	Nazwa i adres przedszkola	Rok 2023/2024				Rok 2024/2025				Organ prowadzący
		Liczba dzieci			Liczba grup dzieci w wieku 5-6 lat	Liczba dzieci			Liczba grup dzieci w wieku 5-6 lat	
		ogółem	w tym dzieci			ogółem	w tym dzieci			
			5-letnich	6-letnich			5-letnich	6-letnich		
7.	Niepubliczne Integracyjne Przedszkole w Tuchowie	67	16	14	1	59	11	13	1	placówka niepubliczna – Firma Doradczo-Szkoleniowa Michał Krempa
8.	Przedszkole Publiczne w Tuchowie	125	33	41	2	123	28	43	2	Gmina Tuchów
9.	Przedszkole „Batalionik w Siedliskach”	34	13	6	1	29	3	13	1	Barbara Dusza
10.	Publiczne Przedszkole „Polak Mały” w Piotrkowicach	25	10	6	1	25	4	12	1	Barbara Polek
razem		487	127	111	11	464	99	118	11	

W ostatnich latach obserwowany jest spadek liczby uczniów w szkołach na terenie całego kraju, co również obserwuje się w Gminie Tuchów (patrz tabela nr 21). Zjawisko to w znacznym stopniu przyczynia się do wzrostu obciążenia dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Obciążenie to potęgowane jest dodatkowo przez systematyczny wzrost kosztów stałych funkcjonowania placówek oświatowych oraz wprowadzanymi kolejnymi reformami systemu edukacji.

Na pogarszającą się sytuację finansową wpływają również czynniki zewnętrzne, takie jak wzrost cen energii oraz ogólna inflacja, które generują dodatkowe koszty funkcjonowania systemu oświaty.

Tabela nr 21 przedstawia dane dotyczące liczby dzieci uczęszczających do szkół podstawowych i przedszkoli w latach 2019–2024, z wyraźnym trendem spadkowym w zakresie uczniów szkół podstawowych.

W 2024 r. deficyt subwencji oświatowej w placówkach finansowanych przez Gminę Tuchów wyniósł 18 461 854,37 zł, co oznacza wzrost o 4 114 473,73 zł w stosunku do roku 2023 (patrz tabela nr 22).

Znaczną część wydatków Gmina musi pokrywać ze środków własnych, ponieważ przekazywana subwencja nie pokrywa realnych kosztów prowadzenia szkół i przedszkoli.

Utrzymywanie się tak znacznego deficytu subwencji oświatowej stanowi poważne obciążenie dla budżetu Gminy Tuchów i wymaga podjęcia działań systemowych. Wśród możliwych rozwiązań należy rozważyć:

- zwiększenie wysokości subwencji oświatowej przekazywanej z budżetu państwa,
- wprowadzenie zmian organizacyjnych, w tym łączenie szkół, a w skrajnych przypadkach likwidację placówek, które są nierentowne i charakteryzują się bardzo niską liczbą uczniów.

Tabela nr 21. Liczba uczęszczających do szkół podstawowych i przedszkoli w latach 2019–2024

Rok szkolny	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025
liczba uczęszczających do szkoły podstawowej	1608	1603	1588	1528	1477	1543
liczba uczęszczających do przedszkola	466	444	468	488	487	464

Tabela nr 22. Deficyt subwencji w placówkach oświatowych Gminy Tuchów w latach 2020–2024

Placówki oświatowe		Deficyt subwencji w zł				
		2020	2021	2022	2023	2024
Placówki prowadzone przez Gminę	Przedszkole Publiczne w Tuchowie	-866 372,48	-951 279,86	-1 429 174,83	-787 286,66	-959 711,41
	Szkoła Muzyczna w Tuchowie	214 390,61	-197 671,63	140 269,86	-760 894,18	-942 884,73
	Szkoła Podstawowa w Burzynie (szkoła, oddział przedszkolny)	-329 443,49	-644 000,51	-525 404,91	-1 036 316,09	-1 293 475,56
	Szkoła Podstawowa w Jodłówce Tuchowskiej (szkoła, oddział przedszkolny)	-466 058,48	-753 570,03	-546 117,86	-797 226,93	-1 049 485,80
	Szkoła Podstawowa w Karwodrzy	-720 950,42	-735 124,27	-737 997,76	-707 596,67	-859 467,78
	Szkoła Podstawowa w Siedliskach (szkoła, oddział przedszkolny)	-572 041,85	-1 027 880,08	-1 206 513,51	-1 443 494,95	-1 858 048,95

Placówki oświatowe		Deficyt subwencji w zł				
		2020	2021	2022	2023	2024
	Szkoła Podstawowa w Tuchowie	-1 267 853,75	-1 508 405,39	-2 061 588,53	-2 950 348,12	-3 629 545,42
	Szkoła Podstawowa w Zabłędzy (szkoła, oddział przedszkolny)	-169 253,82	-281 691,93	-280 456,09	-458 415,86	-568 081,04
	razem	-4 177 583,68	-6 099 623,70	-6 646 983,63	-8 941 579,46	-11 160 700,70
Placówki prowadzone przez inne podmioty	Buchcice (szkoła, przedszkole)	-391 080,08	-445 513,03	-578 040,81	-488 295,43	-671 992,77
	Meszna Opacka (szkoła, przedszkole)	-837 105,64	-472 946,24	-626 938,31	-531 274,42	-930 256,47
	Dąbrówka Tuchowska (szkoła, przedszkole)	-782 563,67	-696 982,66	-1 013 979,90	-768 508,35	-913 393,41
	Lubaszowa (szkoła, przedszkole)	-813 771,48	-783 568,82	-947 570,80	-826 425,56	-1 199 672,88
	Łowczów (szkoła, przedszkole, oddział przedszkolny)	-517 678,01	-720 329,18	-880 562,72	-875 526,36	-1 247 867,11
	Piotrkowice (szkoła, przedszkole)	-561 176,52	-616 779,83	-770 987,28	-690 501,28	-866 747,09
	Trzemesna (szkoła, oddział przedszkolny)	-175 394,64	-286 775,61	-252 817,57	-129 871,16	0,00
	Niepubliczne Integracyjne Przedszkole w Tuchowie	-584 645,52	-690 151,76	-720 517,85	-637 541,37	-891 629,53
	Przedszkole Niepubliczne Zgromadzenia Sióstr św. Józefa	-399 991,07	-224 771,30	-405 522,72	-231 112,84	-283 882,98
	Ochronka Sióstr Służebniczek Przedszkole Niepubliczne w Tuchowie	-410 015,03	-215 761,40	-404 191,46	-226 744,41	-295 711,44
	razem	-5 473 421,66	-5 153 579,83	-6 601 129,42	-5 405 801,18	-7 301 153,67
razem placówki oświatowe		-9 651 005,34	-11 253 203,53	-13 248 113,05	-14 347 380,64	-18 461 854,37

Rok 2024 to kolejny rok, w którym wzrósł deficyt subwencji oświatowej (patrz tabela nr 22). W 2023 r. deficyt subwencji oświatowej wyniósł 14 347 380,64 zł, a w 2024 r.: 18 461 854,37 zł (wzrost o 4 114 473,73 zł).

Utrzymanie takiej sytuacji jest niekorzystne dla budżetu Gminy Tuchów i wymaga podjęcia działań i rozwiązań systemowych, w tym podniesienia wysokości subwencji oświatowej dla szkół oraz przedszkoli, albo bardziej radykalnych rozwiązań, takich jak np. łączenie lub likwidacja szkół nierentownych.

V. Polityka społeczna

Sprawnie funkcjonująca pomoc społeczna w gminie to nie tylko system wypłat świadczeń, ale także wszechstronne działania profilaktyczne, interwencyjne i wspierające. Umożliwia ona nie tylko przetrwanie w sytuacjach kryzysowych, ale również dążenie do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich reintegracji społecznej i zawodowej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuchowie (dalej jako „OPS”) realizuje szeroki zakres zadań z zakresu polityki społecznej – zarówno własnych gminy, jak i zleconych z administracji rządowej. W 2024 r. zakres świadczeń pozostał analogiczny do 2023 r. i obejmował m.in.: świadczenia rodzinne, zasiłki różnego typu, dożywianie dzieci, opiekę nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi, wsparcie psychologiczne, działania w ramach przeciwdziałania przemocy domowej oraz pomoc dla obywateli Ukrainy.

W 2024 r. OPS zatrudniał 16 osób na pełnych etatach oraz 2 – na podstawie umów zleceń. Liczba ta była porównywalna do 2023 r., co świadczy o utrzymaniu stabilnej kadry realizującej politykę społeczną w gminie.

Pomoc finansowa i niepieniężna

W 2024 r. pomocą finansową objęto 162 rodziny (269 osób), a świadczenia niepieniężne trafiły do 40 rodzin (114 osób). Łącznie OPS udzielił wsparcia 321 osobom, co stanowi 1,82 % mieszkańców gminy. W 2023 r. liczby te były zbliżone, co potwierdza stabilne potrzeby społeczne i odpowiednią reakcję instytucji pomocowej.

Wydatki na świadczenia pieniężne w 2024 r. wyniosły 150 772,23 zł, co oznacza ich nieznaczny wzrost względem 2023 r., wynikający m.in. z inflacji oraz wzrostu kosztów życia.

Domy Pomocy Społecznej i usługi opiekuńcze

W 2024 r. gmina poniosła wydatki rzędu 1 721 378,19 zł na utrzymanie 41 osób w Domach Pomocy Społecznej. Średni koszt miesięczny utrzymania jednej osoby wynosił 4 069,45 zł. W 2023 r. liczba podopiecznych była identyczna, jednak średni koszt jednostkowy był niższy i wynosił około 3 700 zł, co pokazuje istotny wzrost kosztów funkcjonowania Domów Pomocy Społecznej.

Usługi opiekuńcze w 2024 r. świadczone dla 21 osób (3 281 godzin usług, koszt: 221 228,25 zł). Dla porównania w 2023 r. OPS obsłużył 18 osób i zrealizował 2 870 godzin usług, co pokazuje wzrost zapotrzebowania na wsparcie w środowisku domowym.

Programy rządowe i wsparcie rodzin

W ramach programu pn. „Posiłek w szkole i w domu” w 2024 r. wydano 3 587 posiłków (koszt: 183 421,30 zł), a w 2023 r. – 3 320 posiłków (koszt: 156 000,00 zł). Wzrost wydatków wynika z rozszerzenia skali programu oraz wzrostu jednostkowych kosztów.

OPS wypłacił w 2024 r. 985 świadczeń bonu energetycznego oraz 784 dodatki osłonowe. Oba programy rozpoczęły się lub zostały poszerzone względem 2023 r., co pokazuje elastyczne dostosowanie polityki społecznej do aktualnych potrzeb (np. przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu).

Pomoc dla dzieci i rodzin

Wydatki na rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze w 2024 r. wyniosły łącznie

198 505,55 zł. W 2023 r. wsparciem objęto mniej dzieci, a koszt wyniósł łącznie ok. 145 000 zł. Wzrost wynika m.in. z rosnących kosztów usług i inflacji, a także większej liczby umieszczeń w pieczy zastępczej.

W 2024 r. OPS udzielił pomocy psychologicznej 15 osobom (111 godzin wsparcia), natomiast rok wcześniej program ten był w fazie przygotowawczej – jego wdrożenie pokazuje poszerzenie oferty wsparcia społecznego.

Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym

Nowością w 2024 r. była realizacja programu pn. „Opieka wytchnieniowa”, z którego skorzystało 26 opiekunów i 27 osób niepełnosprawnych. To znaczne rozszerzenie działań względem 2023 r.

W programie pn. „Korpus Wsparcia Seniorów” opłacono 60 abonamentów na opaski bezpieczeństwa – program rozwijał się dynamicznie w porównaniu do 2023 r., gdy był pilotażowo wdrażany.

Rok 2024 przyniósł kontynuację działań z roku poprzedniego, przy jednoczesnym rozszerzeniu oferty OPS o nowe programy i zwiększeniu nakładów na wsparcie społeczne. Znaczące wzrosty kosztów widoczne są w obszarze pomocy instytucjonalnej (Domy Pomocy Społecznej), usług opiekuńczych oraz programów rządowych.

Mimo rosnących potrzeb społecznych OPS skutecznie realizował swoje zadania, co potwierdzają wskaźniki pomocy, liczba obsłużonych osób oraz rosnące środki pozyskiwane z budżetu państwa.

Pozostałą działalność Ośrodka Pomocy Społecznej przedstawiono w punkcie H rozdziału XI Raportu.

VI. Kultura, sport, rekreacja i turystyka

A. Kultura

Kultura stanowi nieodzowny element tożsamości lokalnej i życia społecznego Gminy Tuchów. Przez działania instytucji kultury, a także poprzez oddolne inicjatywy społeczne mieszkańców – buduje się wspólnota oparta na wartościach, tradycji, kreatywności i otwartości. Kultura jest przestrzenią spotkania pokoleń, idei i pasji, a także narzędziem wychowania i edukacji.

Działania kulturalne w gminie realizowane są przede wszystkim przez Dom Kultury w Tuchowie oraz Bibliotekę Publiczną w Tuchowie, które pełnią rolę organizatorów życia artystycznego i społecznego. Ich oferta uzupełniana jest przez filie w Burzynie, Jodłówce Tuchowskiej i Siedliskach, świetlicę „Zielony Domek”, Muzeum Miejskie, Cyfrowe Kino „Promień”, a także współpracę z lokalnymi szkołami, stowarzyszeniami i organizacjami.

Domu Kultury

W 2024 r. Dom Kultury w Tuchowie zorganizował 78 wydarzeń, przyciągając łącznie ok. 24 170 uczestników. Były to m.in. koncerty, przeglądy, warsztaty, festiwale, konkursy, pokazy teatralne, wystawy i imprezy patriotyczne. W 2023 r. odbyło się 75 wydarzeń, w których uczestniczyło około 21 000 osób.

Wzrost liczby wydarzeń oraz frekwencji wskazuje na konsekwentny rozwój oferty kulturalnej oraz coraz większe zainteresowanie nią ze strony mieszkańców.

Wydarzenia cykliczne i nowe formy aktywności

Kontynuowano sztablarowe wydarzenia, takie jak: Tuchowski Orszak Trzech Króli, Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, Festiwal Wina Tuchovinifest, Dożynki Gminne, Sanktuaryjny Festyn Rodzinny oraz Festiwal Stowarzyszeń i Organizacji Non-Profit.

Nowością było rozszerzenie działań edukacyjnych i integracyjnych dla młodzieży i seniorów, w tym wdrażanie autorskich inicjatyw twórczych (np. kabaret senioralny i młodzieżowe projekty modowe).

Zajęcia edukacyjno-artystyczne

W 2024 r., w ramach amatorskiego ruchu artystycznego działającego przy Domu Kultury, aktywnie uczestniczyło:

- 57 osób w zespole tańca nowoczesnego,
- 59 osób w zajęciach plastycznych i artystycznych,
- 15 osób w zespole wokalnym,
- 5 osób w grupie teatralnej (kabaret).

W porównaniu do 2023 r. odnotowano wyraźny wzrost uczestnictwa w zajęciach plastycznych i tanecznych. Pojawiły się również nowe formy ekspresji, np. warsztaty customizacji, pokaz mody oraz własne inicjatywy młodzieżowe i senioralne.

Tuchowska młodzież

W 2024 r. rozpoczęto działania zmierzające do lepszego zrozumienia potrzeb młodych mieszkańców. Diagnoza środowiska młodzieżowego i współpraca z Młodzieżową Radą Gminy Tuchów zaowocowała realizacją dwóch projektów w ramach programu pn. „Równać Szanse”:

1. „CUSTOMOWE – więc nie NOWE! Młody Tuchów customuje” (styczeń–lipiec 2024 r.)

- 12 uczestników,
- warsztaty customizacji odzieży,
- stworzenie ekologicznego notesu, sesja zdjęciowa, wyjazd studyjny, film promocyjny,
- zakończenie projektem Jacket Market,
- 2. „StyLOVE połączenie! Kierunek Przyszłość” (maj–październik 2024 r.),
- 12 uczestników,
- spotkania z ekspertkami: stylistką, customerką i krawcową,
- pokazy mody, plakaty i prezentacje.

Projekty te stworzyły przestrzeń do samodzielnego działania, nauki kompetencji miękkich i rozwijania pasji. W 2023 r. działania młodzieżowe miały charakter bardziej incydentalny i nie były prowadzone w takiej skali.

Aktywność Tuchowskich Seniorów

Seniorzy w 2024 r. stanowili wyjątkowo aktywną grupę. Zorganizowano 29 wydarzeń dedykowanych seniorom, w tym: wycieczki, koncerty i spotkania kulturalne, warsztaty artystyczne i edukacyjne, webinary, pikniki i spotkania towarzyskie.

Uczestnicy brali także udział w kampanii pn. „Gmina Przyjazna Seniorom – Ogólnopolska Karta Seniora”. W 2024 r. wydano 48 nowych kart, co łącznie od 2022 r. daje 236 aktywnych uczestników programu.

Szczególnością było powstanie kabaretu „Wrzuć na luz” oraz zespołu śpiewaczego – autorskich

inicjatyw seniorów, które stanowiły zarówno formę rozrywki, jak i integracji. Rok 2023 oferował mniej zróżnicowaną ofertę, co czyni rok 2024 przełomowym pod względem senioralnej aktywności artystycznej.

Instytucje kultury i przestrzenie działania

Muzeum Miejskie

W 2024 r. Muzeum Miejskie w Tuchowie przygotowało 5 interesujących wystaw i spotkań, wśród których znalazły się m.in. prezentacja dawnych świadectw szkolnych oraz wyjątkowe wydarzenie z okazji Święta Niepodległości – „Noc w Muzeum”.

Muzeum nie tylko pokazuje eksponaty, ale też uczy – zorganizowano 9 lekcji muzealnych i 7 spotkań historycznych, które cieszyły się dużym zainteresowaniem, szczególnie wśród dzieci i młodzieży. Obie lokalizacje muzeum odwiedziło w sumie ponad 1600 osób.

W porównaniu z rokiem 2023 frekwencja utrzymała się na podobnym poziomie, ale zauważalnie zwiększyła się liczba zajęć edukacyjnych – to znak, że muzeum skutecznie angażuje młodych ludzi do poznawania lokalnej historii.

Cyfrowe Kino 3D „Promień”

Kino „Promień” to miejsce, które z roku na rok przyciąga coraz więcej widzów. W 2024 r. odbyło się tam aż 857 seansów, podczas których wyświetlono 82 różne filmy. Łącznie kino odwiedziło ponad 14 tysięcy widzów, co oznacza wzrost zainteresowania w porównaniu do poprzedniego roku.

Szczególnie dużym powodzeniem cieszył się program edukacyjny pn. „Edukacja. Młode Horyzonty”, w którym udział wzięło aż 2589 uczniów. Dzięki niemu dzieci i młodzież mogły nie tylko obejrzeć ciekawe filmy, ale też dowiedzieć się więcej o kulisach ich powstawania oraz o tym, jak film może opowiadać ważne historie i uczyć w przystępny sposób.

Telewizja Tuchów (Tuchowski KulturaON)

W 2024 r. lokalna Telewizja Tuchów rozwijała się bardzo dynamicznie. Dzięki nowoczesnemu sprzętowi możliwe było tworzenie i transmitowanie wydarzeń na wysokim poziomie. W ciągu roku powstało:

- 12 wydań serwisu informacyjnego,
- 8 relacji z wydarzeń odbywających się w gminie,
- 7 programów w formie rozmów (talk-show),
- 3 transmisje online,
- 2 wywiady z artystami,
- 1 reportaż dokumentalny.

Telewizja Tuchów staje się ważnym narzędziem w promowaniu kultury oraz zapisywaniu codziennego życia lokalnej społeczności. Coraz więcej mieszkańców korzysta z tej formy przekazu, by być na bieżąco z tym, co dzieje się w gminie.

Działania w filiach i świetlicach

Filie Domu Kultury

W Burzynie, Siedliskach i Jodłówce Tuchowskiej przez cały rok działało się wiele. Organizowano tam:

- zajęcia artystyczne – plastyczne, muzyczne, kulinarne,

- imprezy dla dzieci i dorosłych, m.in. ferie zimowe, wakacyjne zabawy, spotkania mikołajkowe, Dzień Kobiet i Dzień Seniora,
- warsztaty i lokalne święta, np. Grzybiarski Festyn w Jodłówce.

Filie te tętniły życiem i były miejscem spotkań, twórczej aktywności i integracji lokalnych społeczności.

Świetlica „Zielony Domek”

Świetlica „Zielony Domek: to wyjątkowe miejsce w Tuchowie, które przyciągało zarówno dzieci, jak i seniorów. Prowadzono tu:

- zajęcia dla dzieci: szachy, gry planszowe, warsztaty artystyczne,
- spotkania dla seniorów – m.in. występy kabaretowe i spotkania integracyjne,
- świetlicę opiekuńczo-wychowawczą, gdzie dzieci mogły odrabiać lekcje, rozwijać pasje i uczyć się przez zabawę. Działalność ta była częścią programu realizowanego wspólnie z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

„Zielony Domek” to miejsce, w którym każdy – bez względu na wiek – mógł znaleźć coś dla siebie.

Rok 2024 okazał się dla Gminy Tuchów wyjątkowo owocny pod względem działań kulturalnych. Zwiększenie liczby wydarzeń, poszerzenie oferty dla młodzieży i seniorów, a także rozwój projektów edukacyjnych, artystycznych i cyfrowych świadczą o dojrzałości i sprawności lokalnego systemu kultury. Współpraca z mieszkańcami i organizacjami pozarządowymi pozwoliła stworzyć bogaty i różnorodny kalendarz wydarzeń, odpowiadający na potrzeby różnych grup społecznych.

Rozwój projektów autorskich, takich jak młodzieżowe inicjatywy modowe czy kabaret senioralny, wskazuje na rosnącą samodzielność uczestników życia kulturalnego. Wzrasta również znaczenie nowoczesnych mediów – lokalna telewizja oraz prasa stają się ważnymi narzędziami promocji i integracji społecznej.

Gmina Tuchów udowodniła, że konsekwentna praca w obszarze kultury przynosi realne efekty – buduje więzi społeczne, wspiera rozwój talentów i wzmacnia lokalną tożsamość. Kierunki obrane w 2024 r. stwarzają solidną podstawę do dalszego rozwoju życia kulturalnego w przyszłości.

Biblioteka Publiczna

Bibliotekę Biblioteka Publiczna w Tuchowie działa poprzez trzy placówki: w Tuchowie, Jodłówce Tuchowskiej i Siedliskach. Średni tygodniowy czas otwarcia to 48 godzin, w tym popołudnia oraz 34 soboty w roku. Czytelnicy mogą korzystać z księżkomatu – urządzenia umożliwiającego całodobowy odbiór i zwrot książek, co znacznie zwiększa dostępność zbiorów.

W porównaniu z 2023 r. działalność biblioteki w 2024 r. pozostała wszechstronna i dynamiczna. Obok tradycyjnych usług – wypożyczania książek, czasopism (22 tytuły), audiobooków czy e-booków – biblioteka oferowała szeroką gamę nowoczesnych rozwiązań: konsole do gier, gry planszowe i edukacyjne, czytniki dla osób z dysfunkcjami wzroku, okulary VR, roboty edukacyjne (Photon, Lofi Robot), a także druk 3D, kopiarkę z funkcją skanowania i sprzęt komputerowy oraz tablety. Część z tych usług rozwinęto względem roku poprzedniego, szczególnie w kontekście dostępności technologii i wsparcia edukacyjnego dla dzieci i młodzieży.

Statystyki czytelnicze i rozwój zasobów

W 2024 r. zarejestrowano 3600 czytelników, z czego 3267 aktywnie korzystało z zasobów biblioteki –

to co piąty mieszkaniec gminy. Wypożyczono łącznie 100 865 pozycji, co daje średnio 28 wypożyczeń na osobę. Odwiedziny w placówkach wyniosły 42 032, co oznacza średnią dzienną liczbę odwiedzin 166 osób. Czytelnicy korzystający z platform cyfrowych przeczytali 8591 e-booków, mając dostęp do ok. 45 000 publikacji.

Biblioteka dysponowała w 2024 r. księgozbiorem liczącym 87 931 woluminów, z czego 3312 książek stanowiły nowości wydawnicze. W 2023 r. liczby te były zbliżone, jednak wzrosło wykorzystanie dostępu do zbiorów elektronicznych oraz liczba aktywnych użytkowników cyfrowych.

Tuchowska Biblioteka Cyfrowa powiększyła się o 14 nowych dokumentów, osiągając łącznie 570 publikacji. Skorzystało z niej 2018 użytkowników, generując 4287 odsłon – to wyraźny wzrost względem roku wcześniejszego.

Wydarzenia i projekty

W 2024 r. biblioteka zorganizowała 5747 osobowych uczestnictw w wydarzeniach kulturalnych. Wśród kluczowych przedsięwzięć znalazły się:

- wystawy i wernisaże w Małej Galerii „Przedstawmy się”,
- spotkania autorskie,
- ferie zimowe i „Akcja lato”,
- liczne konkursy, lekcje biblioteczne, pikniki z książką oraz warsztaty,
- Maratony Głośnego Czytania, Narodowe Czytania i Noce w bibliotece,
- spotkania czterech Dyskusyjnych Klubów Książki (DKK) oraz wyjazd wszystkich klubów na Międzynarodowe Targi Książki do Krakowa,
- cykliczne spotkania Klubu Młodego Odkrywcy w Jodłówce Tuchowskiej,
- projekt pt. „Mała Książka – Wielki Człowiek”.

Projekty finansowane zewnętrznie

Na działalność w 2024 r. biblioteka pozyskała środki zewnętrzne z następujących źródeł:

- 50 000 zł – „Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych” (Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0),
- 2046 zł – spotkanie autorskie w ramach Małopolskich DKK (Instytut Książki),
- 1800 zł – dofinansowanie GKRPA na wyjazd na targi książki,
- 123 000 zł – projekt pt. „Aktywnie z biblioteką” (Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0, program BLISKO).

Łączny budżet biblioteki wyniósł 1 622 497 zł, z czego:

- 913 500 zł – dotacja z budżetu Gminy Tuchów,
- 585 241 zł – dotacje celowe z programów krajowych i regionalnych.

Projekt pt. „Aktywnie z biblioteką” (BLISKO – Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0)

W 2024 r. projekt pt. „Aktywnie z biblioteką” objął:

- 7 szkoleń jednodniowych, 1 wyjazd studyjny, webinaria i kursy on-line dla bibliotekarzy,
- Konferencję Liderów Lokalnych,
- działania edukacyjno-animacyjne dla społeczności:
 - spotkania autorskie z cyklu „Podróże z książką”,
 - czytelnicze happeningi pn. „Czytamy na sportowo”,
 - regały bookcrossingowe, .tzw. „Wędrujące książki”,

- warsztaty z młodzieżą (ekologiczne, VR, diagnozujące),
- grę terenową, lekcje pokazowe i noc w bibliotece.

Ponadto biblioteka zrealizowała ścieżkę rozwoju jako „trzecie miejsce” – przyjazne przestrzeni spotkań, współpracy i edukacji, czego zwieńczeniem było przygotowanie raportu z diagnozy potrzeb lokalnej społeczności.

W działania projektu zaangażowało się 900 osób, zorganizowano 24 duże wydarzenia, a w szkoleniach uczestniczyli przedstawiciele 22 bibliotek z Tuchowa i gmin sąsiednich (Ryglice, Ciężkowice i Gromnik). W 2023 r. projekt był w fazie przygotowawczej i nie generował jeszcze tak rozbudowanej aktywności.

Nowa przestrzeń biblioteki

W 2024 r. zakończono trzyletni projekt inwestycyjny pt. „Biblioteka – dostępna przestrzeń dla ludzi i książek”. W czerwcu 2024 r. uroczyście otwarto nowy budynek w obecności przedstawicieli władz samorządowych i Instytutu Książki.

W ramach inwestycji:

- dobudowano nowe skrzydło biblioteki,
- zmodernizowano dotychczasowe wnętrza,
- wyposażono obiekt zgodnie z projektem aranżacji wnętrz,
- wprowadzono pełną dostępność dla osób z niepełnosprawnościami: pętle indukcyjne, tyflomapy, aplikacja YOUR Way, windę, pokój rodzica z dzieckiem oraz książkomat.

Powstały nowe przestrzenie:

- oddział dla dzieci, strefa młodych, czytelnia prasy, strefa seniora, pracownia multimedialna, sala spotkań oraz miejsca do pracy indywidualnej.

Wnętrza zaprojektowano w duchu nowoczesności i przyjazności – z elementami natury, m.in. zieloną ścianą (ogrodem wertykalnym) w strefie seniora. Teren wokół również został zagospodarowany – pojawiły się nowe miejsca parkingowe, ławki, ogród biblioteczny, wiata śmietnikowa i miejsca dedykowane osobom ze szczególnymi potrzebami.

W porównaniu z 2023 r. Biblioteka Publiczna w Tuchowie w 2024 r. wyraźnie zwiększyła skalę i jakość działań. Wzrosła liczba użytkowników, wypożyczeń, uczestników wydarzeń i użytkowników zasobów cyfrowych. Ukończona inwestycja infrastrukturalna oraz realizacja projektów edukacyjno-animacyjnych potwierdzają, że biblioteka staje się nowoczesnym centrum kultury, edukacji i integracji społecznej – miejscem otwartym na potrzeby wszystkich grup wiekowych i społecznych.

B. Sport, rekreacja i turystyka

Sport

W 2024 r. za realizację zadań w zakresie upowszechniania kultury fizycznej i sportu w Gminie Tuchów odpowiadały:

- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Tuchowie (MOSiR) – jako jednostka organizacyjna gminy,
- placówki oświatowe – w szczególności szkoły podstawowe i przedszkola,
- organizacje pozarządowe i kluby sportowe działające na terenie gminy.

Wydarzenia i inicjatywy sportowe

W 2024 r. MOSiR Tuchów zorganizował szereg wydarzeń sportowych i rekreacyjnych. Wśród najważniejszych znalazły się:

- zawody sportowe na poziomie gminnym (ok. 40), powiatowym (ok. 16) i rejonowym, przede wszystkim w tenisie stołowym,
- maratony fitness promujące aktywność fizyczną wśród mieszkańców,
- turnieje piłki nożnej, rozgrywki Tuchowskiej Ligi Futsalu oraz zawody w ramach projektu pt. „Friendly Judo League”,
- Amatorska Liga Koszykówki 3x3, z udziałem 7 drużyn z powiatu tarnowskiego – nowa inicjatywa rozpoczęta w 2024 r.,
- Amatorska Liga Tenisa Stołowego – II edycja, oraz Mikołajkowy Turniej, w których wzięło udział blisko 60 zawodników,
- zawody piłki ręcznej dziewcząt, w tym turnieje z drużynami z Rzeszowa, Tarnowa, Wilczysk i Bobowej,
- wspólne z Biblioteką Publiczną w Tuchowie wydarzenie „czytanie na sportowo” z udziałem ponad 80 uczniów szkół podstawowych,
- zajęcia odprężająco-wyciszające dla dzieci w wieku 3–6 lat, prowadzone w przedszkolach, finansowane przez GKRPA w Tuchowie.

Dodatkowo MOSiR współpracował z Domem Kultury w Tuchowie przy organizacji wydarzeń społeczno-kulturalnych, takich jak Tuchovinifest czy obchody Ogólnopolskiego Dnia Walki z Depresją. Wspierał również organizację obozów sportowych oraz udostępniał swoją bazę Akademii Piłkarskiej Stal Rzeszów.

W 2024 r. uruchomiono także punkt wsparcia psychicznego przy ul. Żeromskiego 3a w Tuchowie, gdzie mieszkańcy mogli skorzystać z konsultacji z dietetykiem, matematykiem i trenerem mentalnym.

Sekcje i współpraca klubowa

W strukturze MOSiR działały:

- sekcja piłki ręcznej dziewcząt – z wyjazdami na zawody sportowe w kategoriach: młodzik i junior,
- sekcja tenisa stołowego,
- sekcja szachowa,
- zajęcia fitness dla mieszkańców.

MOSiR współpracował z klubami sportowymi działającymi na terenie gminy:

- Towarzystwem Sportowym „Tuchovia” – prowadzącym drużyny młodzieżowe w ramach rozgrywek Podokręgu Piłki Nożnej w Tarnowie,
- UKS „Lider” Tuchów – sekcja siatkówki dziewcząt,
- Multisport Sokół Tuchów – sekcje siatkówki dziewcząt i chłopców.

Aktywność klubów sportowych w gminie

Na terenie Gminy Tuchów w 2024 r. działało 11 klubów sportowych, reprezentujących różne dyscypliny:

- Miejski Klub Sportowy „Tuchovia” – Tuchów,
- Ludowy Klub Sportowy „Huragan” – Buchcice,

- Ludowy Klub Sportowy – Burzyn,
- Ludowy Klub Sportowy „Alfa” – Siedliska,
- Ludowy Klub Sportowy „Biała” – Lubaszowa,
- Ludowy Karwodrzański Klub Sportowy – Karwodrza,
- Towarzystwo Sportowe „Sokół” – Tuchów,
- UKS „Victoria” – Łowczów,
- UKS „Grupa Kolarska Four Bike” – Siedliska,
- UKS „Lider” – Tuchów,
- Klub Taekwondo Karpiel – Tuchów.

Baza sportowa

Gmina Tuchów dysponuje rozbudowaną bazą sportowo-rekreacyjną, na którą składają się:

- hala sportowa i siłownia w budynku MOSiR przy ul. Żeromskiego 3a w Tuchowie,
- dwa boiska trawiaste,
- boisko typu „Orlik” i boisko do siatkówki plażowej,
- od 2024 r. – nowe boisko i zaplecze sportowe w Karwodrzy,
- hale sportowe i boiska przy szkołach podstawowych w Tuchowie, Karwodrzy, Siedliskach, Burzynie i Zabłędzy,
- zmodernizowany stadion sportowy z budynkiem zaplecza sportowego w Siedliskach dla Klubu Alfa Siedliska,
- stadion sportowy w Lubaszowej.

Inwestycje w infrastrukturę sportową

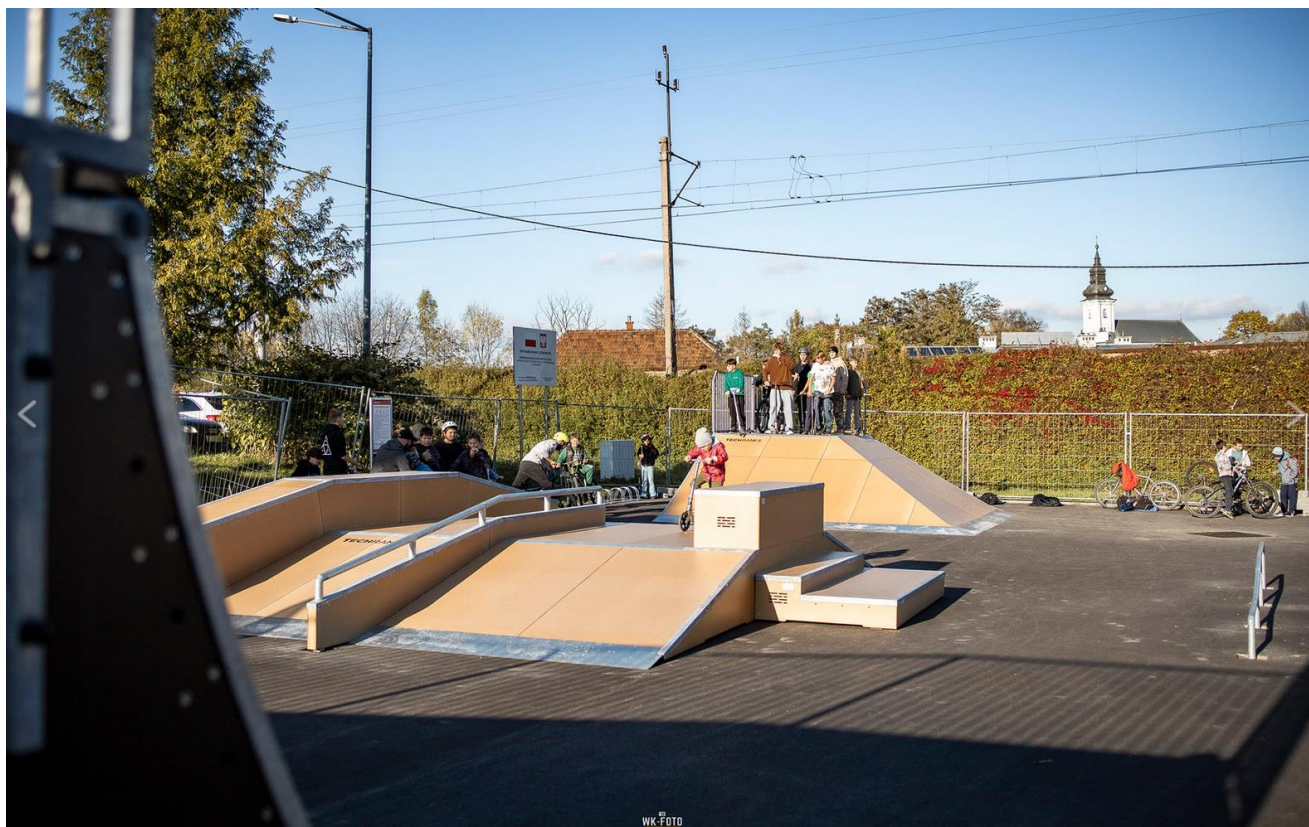
Rok 2024 był także czasem intensywnych działań inwestycyjnych w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną. Do najważniejszych przedsięwzięć należą:

- budowa boiska sportowego w Buchcicach – koszt: 557 333,52 zł (w tym 174 900,00 zł dofinansowania z Województwa Małopolskiego),
- budowa oświetlenia stadionu sportowego w Tuchowie – 66 590,80 zł,
- modernizacja skateparku w Tuchowie – 638 784,51 zł (z czego 300 000 zł pochodziło z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej),
- instalacja kompensatora mocy biernej w budynku MOSiR – 16 974,00 zł,

łącznie wydatki majątkowe na sport i rekreację w 2024 r. wyniosły 1 286 078,83 zł.

W porównaniu do 2023 r. Gmina Tuchów nie tylko utrzymała dotychczasowy poziom działań w obszarze sportu i rekreacji, ale w wielu aspektach znacząco go rozbudowała. Rozszerzono ofertę zajęć i wydarzeń sportowych, wprowadzono nowe inicjatywy – jak Amatorska Liga Koszykówki 3x3 czy punkt wsparcia psychicznego – oraz zacieśniono współpracę z lokalnymi klubami sportowymi. Równocześnie zauważalnie zwiększyły się nakłady inwestycyjne, zarówno pod względem skali realizowanych przedsięwzięć, jak i ich wartości finansowej.

Działania podejmowane przez MOSiR, szkoły i organizacje sportowe w 2024 r. potwierdzają, że Gmina Tuchów skutecznie rozwija kompleksową i dostępną ofertę sportowo-rekreacyjną, odpowiadającą na potrzeby mieszkańców w różnym wieku. Wzrost liczby wydarzeń, nowych obiektów i zaangażowanych partnerów świadczy o rosnącym znaczeniu kultury fizycznej w życiu lokalnej społeczności. Rok 2024 był więc okresem realnego postępu – zarówno organizacyjnego, jak i infrastrukturalnego – w tworzeniu nowoczesnych warunków do aktywnego i zdrowego stylu życia.

Zdjęcie nr 2. Zmodernizowany skatepark w ramach realizacji zadania pn. „Modernizacja skateparku zlokalizowanego na dz. nr 1600/1 w Tuchowie przy ul. Wróblewskiego”

Rekreacja

Rekreacja w gminie Tuchów to m.in. ogólnodostępne place zabaw dla dzieci, w tym miejski plac zabaw w Tuchowie, place zabaw przy szkołach w Piotrkowicach, Łowczowie, Jodłówce Tuchowskiej, Dąbrówce Tuchowskiej i Zabłędzy; chaty: „Wędkarska chata” w Tuchowie, „Przydrożna chata” w Zabłędzy i „Buchcicka chata” oraz drewniane altany w Burzynie, Piotrkowicach i Łowczowie. Dużą popularnością cieszą się powstałe w ostatni czasie siłownie plenerowe (w Tuchowie, Karwodrzy i Łowczowie) oraz tzw. Otwarte Strefy Aktywności w Siedliskach i Karwodrzy.

W celu zwiększenia oferty rekreacyjno-sportowej Tuchowa w ramach realizacji projektu pt. „Przebudowa stadionu MKS Tuchovia wraz z zagospodarowaniem »Skałki« w celu utworzenia ścieżki rekreacyjnej” poddano rewitalizacji zdegradowany obszar tzw. „Skałki” w Tuchowie. Zrewitalizowany obszar oddano do eksploatacji w 2020 r. Powstała tam ścieżka rekreacyjna biegnąca wzdłuż rzeki Białej przy „Skałce”. Ścieżka zaczyna się przy ul. Szpitalnej i kończy się przy ul. Polnej. Główna alejka wyłożona jest kostką brukową, a nad nią pną się strome ścieżki z ubitego kamienia, które prowadzą pod szpital lub na stadion. Wzdłuż ścieżki zamontowano latarnie, ławki i kosze na śmieci, a w jej środkowym odcinku atrakcję w postaci suchej altany. Wchodzących na ścieżkę wita drewniana brama z napisem „Skałka”, a od strony tzw. placu koronacyjnego wybudowano altanę. W ramach ww. projektu wybudowano również budynek zaplecza sportowego, boisko treningowego typu „Orlik” oraz do siatkówki plażowej. Wykonano również parking, chodniki i dojazdy oraz zagospodarowano teren zieloni. Pomysł zrewitalizowania terenu „Skałki” zyskał uznanie mieszkańców i turystów. Teren ten ukazuje spacerującym piękno rzeki Białej oraz i bogatą

bioróżnorodność, w tym starodrzew i rzadką roślinnością oraz daje możliwość spędzenia wolnego czasu w kontakcie z naturą. Kolejnym krokiem zwiększającym atrakcyjność terenu „Skałki” było wybudowanie i udostępnienie 3 kamiennych grilli, huśtawki z bali drewnianych i 3 kompletów stołów z ławkami drewnianymi.

Budowa nowej infrastruktury rekreacyjnej przynosi liczne korzyści dla różnych grup społecznych, w tym seniorów, młodzieży. Dostęp do obiektów rekreacyjnych nie tylko sprzyja zdrowiu fizycznemu, ale także wzmacnia więzi społeczne oraz wpływa pozytywnie na ogólną jakość życia. Dla seniorów stanowi to doskonałą okazję do aktywnego spędzania czasu, utrzymania sprawności fizycznej i integracji z rówieśnikami. Młodzież natomiast zyskuje nowe miejsce do spotkań i rozwijania pasji.

W celu zwiększenia atrakcyjności Gminy Tuchów pod względem oferty rekreacyjno-sportowej, w 2023 r. opracowano koncepcję zagospodarowania terenów rekreacyjnych na „Skałce” w Tuchowie. Powstała dokumentacja projektowa umożliwia aplikowanie o środki zewnętrzne na realizację tej inwestycji.

Planowany obiekt ma objąć powierzchnię blisko 4 ha i pełnić funkcję nowoczesnej strefy wypoczynku, aktywności fizycznej i integracji społecznej. Projekt przewiduje m.in.:

- infrastrukturę obsługową i sanitarną: pawilon obsługi terenu i boisk, toalety, punkt serwisowy dla rowerów, pawilon technologiczno-sanitarny,
- strefy rekreacji rodzinnej i wodnej: wodny plac zabaw, fontanna, plaże żwirowe i podestowe z zadaszeniami żaglowymi oraz łąka rekreacyjna,
- urządzenia sportowo-aktywnościowe: pump-track, skatepark, boiska (do streetballa i piłki nożnej z naturalną nawierzchnią i widownią terenową), tyrolki (mała i duża) oraz ścianka wspinaczkowa,
- strefy aktywności młodzieżowej i zwierzęcej: *place street workout*, *parkour* i *agility*,
- infrastrukturę towarzyszącą: plac zabaw dla dzieci, wiata rekreacyjna, ścieżka sensoryczna, parking dla użytkowników oraz strefa dla pojazdu typu *foodtruck*.

W 2024 r., w ramach przygotowań do realizacji projektu zagospodarowania terenów rekreacyjnych na „Skałce” w Tuchowie, Gmina Tuchów dokonała wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej pod planowaną inwestycję. W związku z tym uiszczono na rzecz budżetu państwa pierwszą ratę opłaty z tego tytułu w wysokości 76 550,80 zł. Opłata ta będzie wnoszona corocznie przez okres 10 lat.

Turystyka

Gmina Tuchów posiada naturalne, kulturowe i społeczne walory turystyczne. Do walorów naturalnych należy zaliczyć atrakcyjne położenie, ukształtowanie terenu oraz znaczny obszar terenów zielonych, w tym zalesionych, co daje duży potencjał do rozwoju turystyki pieszej i rowerowej. Na terenie gminy funkcjonują lokalne i regionalne szlaki piesze, tj.:

- Trzemeska Góra (403 m) – Las Tuchowski (380 m) – Tuchów (225 m), szlak niebieski: 8,5 km – 2 godz.,
- Słona Góra (403 m) – Piotrkowice (280 m) – Łowczów (250 m), szlak niebieski: 4,0 km – 1 godz.,
- Tuchów (225 m) – Kielanowice (240 m) – Bistuszowa Podlesie (380 m) – Brzanka (536 m), szlak niebieski: 8,6 km – 2,15 godz.,
- Brzanka (536 m) – Jodłówka Tuchowska (300 m) – Osiedle Granice (365 m), szlak niebieski: 4,5 km – 1,45 godz.,

- Siedliska (225 m) – Nosalowa (365 m) – dolina Rostówki (260 m) – Polana Morgi (453 m) – Brzanka (536 m), szlak żółty: 10,6 km – 3,15 godz.,
- Lubaszowa (235 m) – Polana Morgi (453 m), szlak czarny: 3,5 km – 0,50 godz.,
- szlak 650-lecia – wokół Tuchowa, szlak żółto-czarny.

Regionalnym szlakiem pieszym jest najdłuższy szlak europejski – droga św. Jakuba. Przeznaczony jest do wędrówek zarówno pielgrzymich, jak i turystycznych. Szlak wiedzie m.in. z Tuchowa, Tarnowa, Brzeska i Wieliczki przez Niemcy i Francję do Santiago de Compostela w Hiszpanii.

Ciekawą propozycją dla turystów jest także ścieżka edukacyjna w Lesie Tuchowskim, znajdująca się na granicy Tuchowa z Zalasową. Ma 4,4 km długości. Trasa wiedzie drogami i ścieżkami leśnymi wokół naturalnie położonych zbiorników śródleśnych, skrajem drzewostanu z miejscami widokowymi panoramy Tuchowa, pasm Pogórza Rożnowsko-Ciężkowickiego, Beskidu Sądeckiego, a przy dobrej widoczności – Tatr.

Lasy, przez które przebiega wiele szlaków pieszych, stanowią ciekawą ofertę dla amatorów grzybów i jagód. Tuchowskie lasy, szczególnie te położone w Jodłówce Tuchowskiej, słyną z obfitych grzybobrań. Tam też corocznie organizowane jest Święto Grzyba. W 2024 r. impreza ta ponownie przyciągnęła wielu uczestników i zyskała szeroki oddźwięk medialny w regionie.

Gmina Tuchów, z racji gęstej sieci drogowej, stanowi potencjał do rozwoju turystyki rowerowej, w tym kolarstwa górskiego. Przez obszar gminy biegną następujące trasy rowerowe:

- trasa rowerowa nr 1 „Legionistów” – 20 km,
- trasa rowerowa nr 2 „Klasztorna” – 16 km,
- trasa rowerowa nr 3 „Krajobrazowa – pasma Brzanki” – 27 km.

Ważnym punktem na mapie turystycznej gminy Tuchów jest platforma widokowa w Jodłówce Tuchowskiej, zmodernizowana w 2018 r. W otoczeniu obiektu znajduje się wiata, grill kamienny, tablice informacyjne, stojaki na rowery oraz utwardzony plac postojowy. Teren jest oświetlony przez lampy hybrydowe solarno-wiatrowe. W 2024 r. obiekt ten nadal cieszył się dużym zainteresowaniem turystów i wykorzystywany był m.in. jako punkt startowy wycieczek krajoznawczych oraz rajdów rowerowych.

Równie ważną gałęzią turystyki posiadającą walor kulturowy, zyskującą na znaczeniu, jest enoturystyka. Oparta na odwiedzaniu winnic, degustacjach oraz promocji lokalnego wina, zyskuje coraz więcej zwolenników w regionie. W 2024 r. odnotowano wzrost liczby turystów odwiedzających winnice zlokalizowane na Małopolskim Szlaku Winnym, m.in. w Tuchowie i Woli Lubeckiej. Gmina Tuchów aktywnie wspiera rozwój tej formy turystyki, współorganizując VIII Międzynarodowy Festiwal Wina „Tuchovinifest”, który odbył się w 2024 r. Wydarzenie to, na stałe wpisane w kalendarz gminnych imprez kulturalnych, przyciągnęło rekordową liczbę wystawców oraz gości z kraju i zagranicy.

Turystyka kulturowa obejmuje m.in. turystykę historyczną, której ważnym elementem są cmentarze z I wojny światowej – 15 z nich znajduje się na terenie gminy. Obiekty te są częścią „Szlaku cmentarzy wojskowych I wojny światowej”. W 2024 r. kontynuowano prace pielęgnacyjne oraz konserwatorskie, szczególnie na cmentarzach nr 158 i 164 w Tuchowie. Ponadto prowadzone były działania porządkowe we współpracy z młodzieżą i organizacjami społecznymi. Współpraca z partnerami zagranicznymi, w tym z Austriackim Czarnym Krzyżem oraz stroną węgierską, była również kontynuowana.

Ciekawym turystycznie obiektem cmentarnym jest również Stary Cmentarz w Tuchowie, założony w 1825 r. W 2024 r. zakończono rozpoczętą w 2023 r. konserwację drewnianego ogrodzenia i bramy głównej.

Turystyka religijna stanowi jeden z najistotniejszych elementów turystycznej oferty gminy. Sanktuarium Matki Bożej Tuchowskiej w Tuchowie niezmiennie przyciąga rzesze pielgrzymów. W 2024 r., podczas tygodniowego odpustu (2–8 lipca), frekwencja utrzymała się na wysokim poziomie – szacowana liczba pielgrzymów przekroczyła 150 tys. Cały kompleks klasztorny nadal stanowi główny cel pielgrzymek oraz duchowego wypoczynku.

W turystykę religijną wpisują się również kapliczki przydrożne, będące ważnym elementem krajobrazu kulturowego. W 2024 r. Gmina kontynuowała ich systematyczną konserwację – wykonano renowacje 3 obiektów w sołectwach: Burzyn, Karwodrza i Łowczówek.

Baza noclegowa w Gminie Tuchów znajduje się w fazie rozwoju. Opiera się głównie na gospodarstwach agroturystycznych oraz podmiotach takich jak:

- Dom Pielgrzyma przy Klasztorze oo. Redemptorystów,
- Internat Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Tuchowie,
- Hotel przy restauracji Agawa,
- Dom Wczasów Dziecięcych w Jodłówce Tuchowskiej.

Ten ostatni od wielu lat realizuje bogatą ofertę edukacyjną i rekreacyjną, skierowaną do dzieci i młodzieży z całego regionu. W ramach działalności ośrodka prowadzone są turnusy ekologiczne, integracyjne, profilaktyczno-zdrowotne oraz rehabilitacyjne, w tym m.in. dla dzieci z wadami postawy, schorzeniami dróg oddechowych czy alergiami. Oferta placówki łączy elementy edukacji przyrodniczej, aktywności fizycznej i profilaktyki zdrowotnej, ciesząc się niezmiennym zainteresowaniem szkół oraz rodziców. W 2024 r. sytuacja finansowa ośrodka uległa jednak pogorszeniu w związku ze zmianą zasad przyznawania subwencji oświatowej i jego dalsza działalność stoi pod znakiem zapytania.

Inwestorzy prywatni zauważając rosnące zapotrzebowanie na rozbudowę infrastruktury noclegowej, podejmują działania w tym kierunku, czego przykładem jest budowany hotel przy ul. Granicznej w Tuchowie.

Dzięki działającemu przy Domu Kultury w Tuchowie punktowi informacji turystycznej – będącemu częścią Małopolskiego Systemu Informacji Turystycznej – gmina skutecznie promuje swoje walory na poziomie regionalnym i krajowym. W 2024 r. punkt ten wzbogacono o nowe materiały promocyjne, a także uruchomiono interaktywną mapę turystyczną gminy dostępną online.

Przy Domu Kultury działa również Pogórzańskie Stowarzyszenie Rozwoju (LGD), które w 2024 r. kontynuowało dystrybucję środków unijnych wspierających m.in. rozwój infrastruktury turystycznej i promocję dziedzictwa regionu Pogórza. Więcej informacji znajduje się na stronie:

<http://www.psr.tuchow.pl/lsr>.

VII. Rozwój gospodarczy

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), na koniec 2024 r. liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON na terenie gminy Tuchów wyniosła 1 612, w tym w sektorze prywatnym – 1 577. Oznacza to wzrost o 55 podmiotów w porównaniu z rokiem

2023, kiedy to zarejestrowano 1 557 podmiotów, w tym 1 522 w sektorze prywatnym.

Tabela nr 23. Liczba podmiotów gospodarki narodowej wg sektorów własnościowych

Rodzaje podmiotów gospodarki narodowej wg sektorów własnościowych	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
podmioty gospodarki narodowej ogółem	1221	1310	1358	1426	1504	1557	1612
sektor publiczny – ogółem	31	30	31	31	31	31	35
sektor prywatny – ogółem	1190	1279	1327	1394	1470	1522	1577
sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1005	1073	1120	1184	1250	1295	1340
sektor prywatny – spółki handlowe	37	43	47	46	52	61	65
sektor prywatny – spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1	1	2	2	2	2	3
sektor prywatny – spółdzielnie	-	4	3	3	3	3	3
sektor prywatny – fundacje	-	7	7	6	6	6	7
sektor prywatny – stowarzyszenia i organizacje społeczne	-	56	56	57	58	60	62
podmioty wyrejestrowane z rejestru REGON	103	59	62	54	63	67	70
podmioty nowo zarejestrowane	161	151	112	123	129	117	125

W 2024 r. kontynuowano pozytywny trend wzrostu liczby podmiotów gospodarki narodowej na terenie gminy Tuchów. Liczba zarejestrowanych podmiotów zwiększyła się o 3,5 % w porównaniu z rokiem poprzednim. W sektorze prywatnym odnotowano wzrost o 55 podmiotów, co stanowi 3,6 % więcej niż w 2023 r. Największy przyrost zaobserwowano wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą – ich liczba wzrosła o 45, osiągając poziom 1 340 podmiotów. Liczba spółek handlowych zwiększyła się o 4, osiągając liczbę 65, w tym spółek z udziałem kapitału zagranicznego - o 1. W sektorze publicznym liczba podmiotów wzrosła z 31 do 35, co może świadczyć o rozwoju instytucji publicznych na terenie gminy.

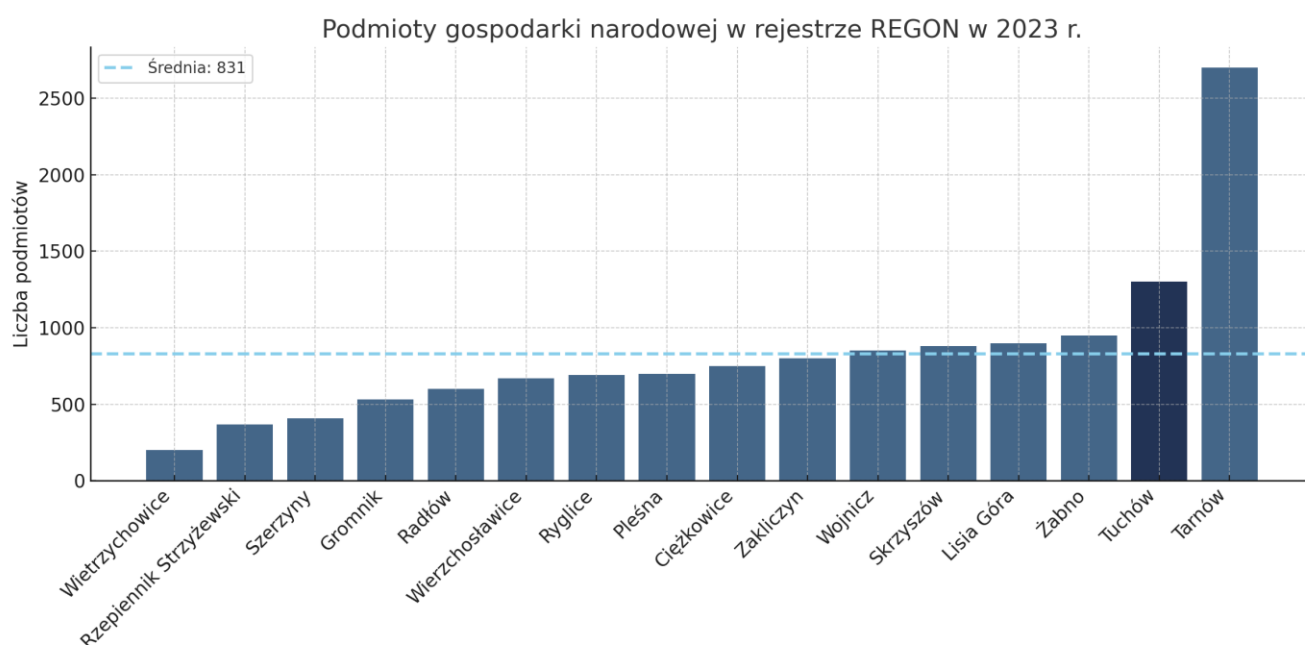
Liczba podmiotów wyrejestrowanych z rejestru REGON w 2024 r. wyniosła 70, co stanowi niewielki wzrost w porównaniu z 67 podmiotami w 2023 r. Jednocześnie liczba nowo zarejestrowanych podmiotów zwiększyła się z 117 w 2023 r. do 125 w 2024 r., co wskazuje na utrzymującą się

tendencję rozwoju przedsiębiorczości w gminie.

Struktura działalności gospodarczej w gminie Tuchów pozostaje korzystna, z dominującym udziałem przedsiębiorstw z branży budowlanej, handlowej oraz przetwórstwa przemysłowego. Wzrost liczby podmiotów w tych sektorach przyczynia się do dalszego rozwoju gospodarczego gminy.

Podobnie jak w latach poprzednich, w 2024 r. największy udział w ogólnej liczbie przedsiębiorstw działających na terenie gminy Tuchów miały firmy zatrudniające do 9 osób, co jest zgodne z tendencjami obserwowanymi w skali całego kraju.

Na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego dotyczących liczby podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON w 2023 r. (brak danych porównawczych za 2024 r.), Gmina Tuchów plasuje się na drugim miejscu wśród wszystkich gmin powiatu tarnowskiego, co obrazuje wykres nr 8. Łącznie na terenie gminy w 2023 r. funkcjonowało 1 557 podmiotów, co przekracza średnią dla powiatu tarnowskiego wynoszącą 1 071. Tuchów wyprzedzają jedynie gminy wiejskie o znacznie większej liczbie mieszkańców, takie jak Gmina Tarnów. Liczba zarejestrowanych podmiotów w Tuchowie znacznie przewyższa wynik wielu innych gmin o porównywalnym charakterze, takich jak Wojnicz, Żabno czy Zakliczyn. Świadczy to o dużym potencjale przedsiębiorczości oraz korzystnym klimacie inwestycyjnym w gminie. Utrzymanie wysokiej pozycji w przyszłości będzie wymagało dalszego wspierania sektora MŚP, rozwijania infrastruktury oraz promocji lokalnych terenów inwestycyjnych.

Wykres nr 8. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON [szt.] w powiecie tarnowskim w 2023 r.

Gmina Tuchów od lat prowadzi konsekwentną politykę ukierunkowaną na pobudzanie lokalnej aktywności gospodarczej i tworzenie przyjaznych warunków do rozwoju przedsiębiorczości. Ważnym elementem tej strategii było utworzenie w 2014 r. Tuchowskiej Strefy Aktywności Gospodarczej (TSAG), w której swoje nieruchomości nabyło pięć podmiotów gospodarczych, w tym z branży meblarskiej, konstrukcji stalowych, przetwórstwa spożywczego i projektowania technologii przemysłowych. Ostatnia działka w TSAG została sprzedana w 2020 r. przedsiębiorcy planującemu

produkcję sprzętu sportowego.

Kontynuacją tych działań było wyznaczenie w 2017 r. nowej strefy gospodarczej w Karwodrzy, co umożliwiło pozyskanie przez Powiat Tarnowski środków na modernizację drogi Karwodrza–Skrzyszów, łączącej tereny inwestycyjne dwóch gmin.

W ostatnich latach zauważalne jest rosnące zainteresowanie inwestorów zewnętrznych lokalizowaniem w Gminie Tuchów obiektów wielkopowierzchniowych. Inwestor, który w 2021 r. nabył nieruchomość przy obwodnicy, w 2022 r. uruchomił tam kilka dużych punktów handlowych, a w kolejnych latach kontynuował inwestycje – m.in. budowę stacji paliw i kolejnych pawilonów handlowych przy ul. Tarnowskiej. To inwestycje generujące nowe miejsca pracy i wpływy podatkowe do budżetu gminy.

Gmina nie zapomina również o drobnych przedsiębiorcach. W latach 2022–2024 realizowana była rewitalizacja tzw. „małego rynku” w Tuchowie, której efektem było uporządkowanie przestrzeni i dostosowanie jej do potrzeb lokalnego handlu.

Zdjęcie nr 3. Uroczyste otwarcie zrewitalizowanego placu targowego tzw. „mały rynek” (luty 2024 r.)

Wydzielono strefy sprzedaży produktów rolnych, sadzonek oraz miejsca dla mobilnej gastronomii (wózki, rowery). Dużą popularnością wśród mieszkańców i turystów cieszy się również strefa gastronomiczna zlokalizowana przy ratuszu w Tuchowie, uruchomiona w 2021 r. Kolejnym krokiem było wyznaczenie na tuchowskim rynku stref do handlu produktami rolnymi (w tym, wyznaczenie miejsc do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników), sadzonkami ogrodniczymi i sadowniczymi oraz stworzenie miejsca dla małej gastronomii na wózkach lub

rowerach gastronomicznych. Wspomnieć należy również o wyznaczeniu w 2021 r. miejsca przy ratuszu w Tuchowie na strefę gastronomiczną, która cieszy się wśród mieszkańców i przyjezdnych dużym powodzeniem.

W 2024 r. Gmina Tuchów kontynuowała politykę inwestycyjną ukierunkowaną na wspieranie rozwoju przedsiębiorczości. Realizowano m.in.:

- modernizacje i remonty dróg gminnych, poprawiające dostępność komunikacyjną stref gospodarczych i terenów wiejskich,
- rozbudowę infrastruktury technicznej, w tym uzbrojenie terenów i poprawę dojazdu do nieruchomości inwestycyjnych,
- inwestycje mieszkaniowe, które pośrednio wspierają rozwój gospodarczy – m.in. rozpoczęcie budowy budynku wielorodzinnego w Siedliskach przez SIM Małopolska Sp. z o.o., której współudziałowcem jest Gmina Tuchów.

Równolegle odnotowano nowe inicjatywy ze strony prywatnych inwestorów – zarówno w zakresie obiektów handlowo-usługowych, jak i mniejszych zakładów produkcyjnych i rzemieślniczych. Rozwijają się także firmy lokalne, m.in. w sektorach związanych z produkcją przemysłową, budownictwem i logistyką.

Dzięki konsekwentnym działaniom gminy oraz aktywności lokalnych i zewnętrznych przedsiębiorców, Gmina Tuchów utrzymuje stabilną pozycję jako ośrodek o rosnącym potencjale gospodarczym, który skutecznie łączy rozwój infrastruktury z tworzeniem warunków dla rozwoju różnych form działalności gospodarczej.

VIII. Administracja i zasoby ludzkie

Stan gminy Tuchów i jej rozwój zależy w dużej mierze od podejmowanych decyzji przez organy Gminy, tj. Burmistrza Tuchowa (organ wykonawczy) oraz Rady Miejskiej w Tuchowie (organ uchwałodawczy). Realizacja wielu zadań jakie spoczywają na Gminie, za które odpowiadają jej organy, nie byłaby możliwa bez udziału całego aparatu administracyjnego, tj. Urzędu Miejskiego w Tuchowie, jako tzw. aparatu pomocniczego burmistrza oraz jednostek organizacyjnych i pomocniczych Gminy Tuchów, a przede wszystkim pracujących tam wykwalifikowanych i sumiennych pracowników.

W 2024 r. funkcjonowały następujące jednostki organizacyjne Gminy Tuchów (w nawiasach podano liczbę zatrudnionych pracowników:

- Urząd Miejski w Tuchowie (59),
- Gminna Administracja Oświaty w Tuchowie (6),
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji (6 etatów),
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuchowie (16),
- Przedszkole Publiczne w Tuchowie (28),
- Szkoła Muzyczna I st. w Tuchowie (26),
- Szkoła Podstawowa w Burzynie (30),
- Szkoła Podstawowa w Jodłówce Tuchowskiej (26),
- Szkoła Podstawowa w Karwodrzy (26),
- Szkoła Podstawowa w Siedliskach (40),
- Szkoła Podstawowa w Tuchowie (76),
- Szkoła Podstawowa w Zabłędzy (17) oraz

samorządowe instytucje kultury:

- Biblioteka Publiczna w Tuchowie (9),
- Dom Kultury w Tuchowie (16).

W jednostkach organizacyjnych i jednostkach kultury było zatrudnionych na koniec 2024 r. łącznie 381 pracowników (o 11 pracowników więcej niż w 2023 r.). Największym pracodawcom wśród jednostek organizacyjnych Gminy w 2024 r. pozostaje Szkoła Podstawowa w Tuchowie, zatrudniająca 76 pracowników. Wzrost zatrudnienia w jednostkach oświatowych wynikał z obowiązku uzupełnienia kadry specjalistów. W pozostałych jednostkach zmiany kadrowe były nieznaczne i podyktowane głównie odejściem pracowników na emeryturę i uzupełnieniem powstałej luki kadrowej oraz wzmocnieniem funkcjonowania niektórych jednostek organizacyjnych.

W 2024 r. w skład ścisłego kierownictwa Urzędu Miejskiego w Tuchowie wchodził:

- Magdalena Marszałek – Burmistrz Tuchowa,
- Wiktor Chrzanowski – zastępca Burmistrza Tuchowa,
- Szczepan Makarski – Skarbnik Gminy,
- Jerzy Laska – Sekretarz Gminy.

W 2024 r. jednostkami organizacyjnymi i jednostkami kultury kierowali:

- Agnieszka Ryndak – dyrektor Gminnej Administracji Oświaty w Tuchowie,
- Mateusz Salwa – dyrektor Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Tuchowie,
- Marek Słowik – dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuchowie,
- Ewa Świdorska – dyrektor Przedszkola Publicznego w Tuchowie,
- Katarzyna Bagnicka-Pater – dyrektor Szkoły Muzycznej I stopnia w Tuchowie,
- Anna Sajdak – dyrektor Szkoły Podstawowej w Burzynie,
- Katarzyna Osika – dyrektor Szkoły Podstawowej w Jodłowie Tuchowskiej,
- Ewa Sawicka – dyrektor Szkoły Podstawowej w Karwodrzy,
- Agnieszka Ciepeliowska – dyrektor Szkoły Podstawowej w Siedliskach,
- Józef Wzorek – dyrektor Szkoły Podstawowej w Tuchowie,
- Marcin Kras – dyrektor Szkoły Podstawowej w Zabłędzu,

oraz dyrektorzy samorządowych instytucji kultury:

- Bożena Wrona – dyrektor Biblioteki Publicznej w Tuchowie,
- Janusz Kowalski – dyrektor Domu Kultury w Tuchowie.

W zakresie administracji w 2024 r. prowadzono szereg działań dotyczących bieżącego funkcjonowania Urzędu Miejskiego w Tuchowie oraz jednostek organizacyjnych i pomocniczych Gminy Tuchów, a także realizacji usług świadczonych na rzecz mieszkańców oraz innych podmiotów. Z roku na rok znacznie wzrasta liczba zadań z zakresu administracji publicznej, na realizację których nie zawsze przeznaczane są odpowiednie środki finansowe.

W 2024 r. funkcjonowanie Urzędu Miejskiego w Tuchowie przebiegało w warunkach względnej stabilizacji administracyjnej i społecznej. W porównaniu z latami wcześniejszymi, w tym z 2023 rokiem, zmniejszyła się skala zewnętrznych czynników kryzysowych wpływających na bieżące funkcjonowanie administracji. Nadal jednak podejmowano działania zmierzające do racjonalizacji wydatków, w szczególności w zakresie zużycia mediów. Kontynuowano wdrożone w 2022 r. rozwiązania oszczędnościowe dotyczące zużycia energii elektrycznej i gazu, zarówno w Urzędzie, jak i w jednostkach organizacyjnych Gminy.

W 2024 r. nie odnotowano istotnych trudności w zakresie obsługi interesantów ani prowadzenia spraw administracyjnych. Do Urzędu Miejskiego w Tuchowie wpłynęły jedna skarga, która została

uznana za bezzasadną. Zarówno Urząd, jak i jednostki organizacyjne Gminy funkcjonowały sprawnie, realizując swoje zadania statutowe oraz skutecznie odpowiadając na potrzeby mieszkańców.

W zakresie korespondencji przychodzącej do Urzędu Miejskiego w Tuchowie odnotowano spadek liczby zarejestrowanych przesyłek w porównaniu do 2023 r. – o około 7,6 % (z 24 962 w 2023 r. do 23 075 w 2024 r.). Spadek ten może być związany z zakończeniem programów wymagających składania licznych wniosków przez mieszkańców, takich jak preferencyjny zakup węgla czy dodatku gazowego.

Tabela nr 24. Liczba zarejestrowanej w Urzędzie przesyłek w latach 2019–2024

2019 r.	2020 r.	2021	2022	2023	2024
25 480	24 189	23 298	26 790	24 962	23075

W 2024 r. wydano w Urzędzie Miejskim w Tuchowie m.in. szereg decyzji, zaświadczeń, wypisów i in. rodzajów dokumentów (wybrane z nich przedstawia tabela nr 25).

Tabela nr 25. Liczba wydanych w 2024 r. decyzji, zaświadczeń oraz innych dokumentów

Lp	Decyzje/zaświadczenia/inne	Ilość szt.
REFERAT PODATKÓW I OPŁAT LOKALNYCH		15 776
1	ustalenie i zmiana wysokości zobowiązania w podatkach: rolnym, leśnym i od nieruchomości	9507
2	ustalenie wysokości zobowiązania w podatku od środków transportowych	6
3	ustalenie wysokości opłaty skarbowej	3
4	umorzenia, rozłożenia na raty, przesunięcia terminów płatności podatków	17
5	ulgi ustawowe	3
6	zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystanego do produkcji rolnej	476
7	umorzenia, rozłożenia na raty opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi	3
8	wyrażenie stanowiska w sprawie ulg podatkowych w podatku od spadków i darowizn i w podatku od czynności cywilnoprawnych	6
9	zaświadczenia o figurowaniu / niefigurowaniu w ewidencji podatkowej, wysokości dochodu, inne	216
10	zaświadczenia o niezaleganiu/wysokości zaległości	7
11	zaświadczenia o wysokości udzielonej pomocy publicznej de minimis	6
12	potwierdzenie zawarcia umowy dzierżawy umowy dzierżawy	37
13	windykacja zaległości podatkowych: upomnienia	546
14	windykacja zaległości podatkowych: tytuły wykonawcze do urzędów skarbowych	106
15	zawiadomienia o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi	4359
16	windykacja zaległej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi: upomnienia	406

17	windykacja zaległej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi: tytuły wykonawcze do urzędów skarbowych	69
18	wpisy hipoteki przymusowej do ksiąg wieczystych	3
REFERAT GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ I MIENIA KOMUNALNEGO		1205
19	wycinka drzew	251
20	skierowania na sterylizację lub kastrację	97
21	zatwierdzenie podziału nieruchomości	161
22	zaświadczenia o posiadanym gospodarstwie rolnym	33
23	decyzje środowiskowe	5
24	zaświadczenia o przeznaczeniu terenu w MPZP	414
25	wypisy i wyrisy z MPZP	86
26	opiniowanie wstępnego projektu podziału nieruchomości	156
27	trwały zarząd	2
REFERAT INWESTYCJI I INFRASTRUKTURY DROGOWEJ		285
28	Decyzje lokalizacji urządzeń w pasie drogowym	72
29	Decyzje na umieszczenie urządzeń w pasie drogowym drogi gminnej	60
30	Decyzje na zajęcie pasa drogowego drogi gminnej	63
31	Decyzje na urządzenia zjazdu indywidualnego/publicznego z drogi gminnej	47
32	Zezwolenie na lokalizację ogrodzenia	15
33	Zezwolenie na przejazd samochodu nienormatywnego lub szczególne korzystanie z drogi gminnej	28
REFERAT SPRAW SPOŁECZNYCH I OBYWATELSKICH		5 378
34	zameldowania na pobyt, stały czasowy, wymeldowania, zgłoszenie wyjazdu na poza granice RP	574
35	wydawanie zaświadczeń, udostępnienia danych osobowych usuwanie niezgodności, nadawanie numeru PESEL, wydawanie decyzji administracyjnych	869
36	złożone wnioski o nowy dowód osobisty	1784
37	wydane dowody osobiste	1739
38	wnioski o wpis do CEiDG	309
39	unieważnione dowody osobiste -zgłoszenie utraty, usuwanie niezgodności	103
URZĄD STANU CYWILNEGO		4 441
40	sporządzanie aktów stanu cywilnego - urodzenia	1 078
41	sporządzanie aktów stanu cywilnego - małżeństwa	91
42	sporządzanie aktów stanu cywilnego - zgony	105
43	wydawanie odpisów aktów stanu cywilnego	3 014
44	wydawanie zaświadczeń, zezwoleń oraz przyjmowanie oświadczeń	149
45	wydawanie decyzji w sprawie imion i nazwisk	4
Ogółem spraw		27 085

W 2024 r. burmistrz Tuchowa wydał 242 zarządzenia, w tym m.in.:

- 45 dotyczących zmian w budżecie Gminy Tuchów na 2024 r.,

- 58 dotyczących zmian w planie finansowym Urzędu Miejskiego w Tuchowie na 2024 r.

W 2024 r. rozpoczęto realizację projektu pt. „Cyberbezpieczny Tuchów”, mającego na celu doposażenie Urzędu Miejskiego w Tuchowie w sprzęt teleinformatyczny mający zwiększyć bezpieczeństwo systemu informatycznego Gminy Tuchów w kwocie 36 900,00 zł. Zadanie otrzymało dofinansowanie dotacją celową ze środków Unii Europejskiej i budżetu państwa w wysokości 190 575,00 zł (w tym na wydatki planowane do poniesienia w 2025 r.).

IX. Pozyskane fundusze zewnętrzne na realizację przedsięwzięć

Gmina Tuchów prowadzi od lat aktywną działalność na rzecz pozyskiwania funduszy zewnętrznych na realizację różnych przedsięwzięć. Środki te zasilają budżet Gminy zarówno na zadania inwestycyjne, jak i tzw. „projekty miękkie” (społeczne). Szersze informacje na temat poszczególnych projektów realizowanych w 2024 r. przez Gminę Tuchów znajdują się w treści Raportu przy analizie różnych obszarów działalności Gminy Tuchów, w tym realizowanych strategii i programów.

Łącznie w 2024 r. pozyskano środki zewnętrzne w wysokości 16 567 937,56 zł.

Wysokość pozyskiwanych funduszy zależy w dużej mierze od planowania inwestycji i przedsięwzięć, które zbieżne są z programami funduszy unijnych i krajowych, stopnia przygotowania do pozyskania funduszy (przygotowania dokumentacji projektów i wniosków o dofinansowanie), aktywności samorządu, a przede wszystkim posiadanych możliwości finansowych, tj. środków na udział własny Gminy Tuchów w projektach i zdolności zadłużania się Gminy. Ten ostatni czynnik miał m.in. wpływ na wysokość środków pozyskanych w 2024 r.

Tabela nr 26. Pozyskane fundusze zewnętrzne w latach 2019–2024 w zł

Fundusze	Lata					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
przyznane	1 944 733	13 293 545	9 430 716	22 758 820	16 567 938	11 708 135
wydatkowane	3 396 326	5 317 314	7 946 877	13 342 030	18 063 355	11 351 741

W 2024 r. Gmina Tuchów pozyskała środki zewnętrzne z następujących źródeł i w wysokościach:

- dotacja celowa od Województwa Małopolskiego na remont dróg transportu rolnego: 178 753,00 zł;
- dotacja celowa od Województwa Małopolskiego na budowę chodnika przy ul. Mickiewicza w Tuchowie z przejściem dla pieszych: 217 000,00 zł;
- dotacja celowa od Województwa Małopolskiego na budowę przejścia dla pieszych na drodze wojewódzkiej nr 977 w Siedliskach: 161 664,68 zł;
- dotacja celowa od Powiatu Tarnowskiego na budowę chodnika przy ul. Partyzantów w Tuchowie: 62 366,67 zł;
- dotacja celowa od Powiatu Tarnowskiego na budowę chodnika przy drodze powiatowej nr 1398K w Siedliskach: 62 366,66 zł;
- środki Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg na modernizację ul. Wołowej w Tuchowie: 572 282,00 zł;
- środki Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg na modernizację ul. Konopnickiej w Tuchowie: 303 156,00 zł;
- dotacja celowa ze środków Unii Europejskiej na rekonstrukcję bramy z konserwacją ogrodzenia

cmentarza w Tuchowie: 53 033,00 zł;

- dotacja celowa ze środków Unii Europejskiej i budżetu państwa na realizację projektu pt. „Cyberbezpieczny Tuchów” : 190 575,00 zł;
- dotacje celowe od Województwa Małopolskiego na zakupy dla ochotniczych straży pożarnych w Gminie Tuchów: 32 925,00 zł;
- dotacja celowa ze środków Unii Europejskiej i budżetu państwa na zakup samochodu pożarniczego dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Lubaszowej w ramach projektu „Bezpieczna Małopolska - samochody ratownicze”: 261 440,00 zł;
- dotacja celowa od Województwa Małopolskiego na zakup samochodu specjalnego dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Lubaszowej: 30 000,00 zł;
- dotacja celowa od Województwa Małopolskiego na modernizację remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Tuchowie w ramach programu pn. „Małopolskie OSP 2024”: 17 200,00 zł;
- środki Rządowego Funduszu Polski Ład na budowę obiektu użyteczności publicznej dla potrzeb Ochotniczej Straży Pożarnej w Dąbrówce Tuchowskiej oraz celów społeczno-kulturalnych: 4 141 439,30 zł;
- środki Rządowego Funduszu Polski Ład na kompleksową rozbudowę drogi gminnej nr 202316K i 202201K Zabłędza-Piotrkowice w gminie Tuchów: 1 511 647,51 zł;
- środki Rządowego Funduszu Polski Ład na kompleksową rozbudowę drogi gminnej nr 202316K i 202201K Zabłędza-Piotrkowice w gminie Tuchów - etap II: 1 512 205,07 zł;
- dotacja celowa ze środków Unii Europejskiej i budżetu państwa na dofinansowanie projektu pt. „Zielone światło dla uczenia w podróży”: 31 160,80 zł;
- dotacja celowa ze środków Unii Europejskiej i budżetu państwa na realizację projektów dotyczących mobilności uczniów i nauczycieli w edukacji szkolnej w ramach akredytacji w programie Erasmus: 67 795,43 zł;
- środki z Polskiego Funduszu Rozwoju S.A. na realizację Krajowego Planu Odbudowy oraz z budżetu państwa na budowę żłobka w Tuchowie: 34 045,99 zł;
- dotacja celowa na realizację programu pn. „Czyste powietrze”: 21 077,25 zł;
- dotacja celowa od Województwa Małopolskiego na zakup wyposażenia do świetlicy wiejskiej w Domu Kultury w Tuchowie filia w Burzynie i w budynku sołeckim w Siedliskach: 40 000,00 zł;
- środki Rządowego Programu Odbudowy Zabytków na prace konserwatorskie i restauratorskie elewacji Kościoła Parafialnego pw. Św. Jakuba Starszego Apostoła w Tuchowie: 1 008 329,40 zł;
- środki Rządowego Programu Odbudowy Zabytków na prace konserwatorskie polichromii ściennej i sklepiennej oraz ołtarza bocznego w Kościele pw. Michała Archanioła w Piotrkowicach: 341 788,37 zł;
- dotacja celowa z budżetu państwa na realizację projektu pt. „Aktywna Szkoła – sprzęt sportowy dla szkół 2024”: 25 000,00 zł;
- dotacja celowa od Województwa Małopolskiego na budowę boiska w Buchcicach w ramach projektu pt. „Małopolska infrastruktura rekreacyjno-sportowa - MIRS”: 174 490,00 zł;
- środki Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej na modernizację skateparku w Tuchowie: 300 000,00 zł.

Szerszego omówienia wymaga w tym miejscu zakończenie w 2024 r. budowy budynku wielofunkcyjnego w Dąbrówce Tuchowskiej, przeznaczonego na potrzeby Ochotniczej Straży Pożarnej oraz na cele społeczno-kulturalne.

Uroczyste otwarcie obiektu miało miejsce w dniu 13 stycznia 2025 r., kiedy redagowany był niniejszy Raport. W wydarzeniu uczestniczyli liczni zaproszeni goście, w tym parlamentarzyści, przedstawiciele samorządów, służb ratowniczych i organizacji społecznych.

Zdjęcie nr 4. Kompleks wielofunkcyjny w Dąbrówce Tuchowskiej, przeznaczony na potrzeby Ochotniczej Straży Pożarnej oraz na cele społeczno-kulturalne

Przebieg realizacji inwestycji

Umowa na realizację zadania pn. „Budowa obiektu użyteczności publicznej dla potrzeb OSP Dąbrówka Tuchowska oraz celów społeczno-kulturalnych” została podpisana 6 kwietnia 2023 r. Wykonawcą wybranym w drodze przetargu była firma Kipiel s.c. z Bobowej. Wartość umowy wyniosła 5 891 700,00 zł brutto, a czas realizacji określono na 17 miesięcy. W ramach inwestycji powstały dwa połączone ze sobą budynki: część strażacka oraz część społeczno-kulturalna, która będzie zarządzana przez Dom Kultury w Tuchowie. Przy budynku powstał również ogólnodostępny parking. Całkowity koszt budowy wyniósł 6 005 618,54 zł, z czego:

- 4,5 mln zł pochodziło z dotacji w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład,
- około 1,5 mln zł stanowił wkład własny Gminy Tuchów.

Inwestycja ta była efektem wieloletnich starań mieszkańców i władz samorządowych, wspieranych m.in. przez posła na Sejm RP Wiesława Krajewskiego. W 2020 r. zlecono opracowanie projektu zagospodarowania centrum wsi, którego autorem była Pracownia Architektoniczna ArtiArch. W 2022 r. wykonano niezbędny zjazd z drogi wojewódzkiej, umożliwiający rozpoczęcie budowy. Budowa nowego obiektu znacząco poprawiła warunki funkcjonowania:

- Szkoły Podstawowej w Dąbrówce Tuchowskiej – dzięki przeniesieniu OSP do nowego budynku szkoła zyskała dodatkowe pomieszczenia, co zwiększyło komfort nauki i bezpieczeństwo uczniów;
- OSP Dąbrówka Tuchowska – jednostka po wielu latach oczekiwań otrzymała nowoczesną remizę, dostosowaną do aktualnych potrzeb ratowniczych i logistycznych.

Nowy obiekt będzie również służył działalności kulturalnej i społecznej, organizowanej przez Dom Kultury w Tuchowie oraz Stowarzyszenie „Nasza Dąbrówka Tuchowska”, co przyczyni się do integracji lokalnej społeczności. Budowa wielofunkcyjnego budynku w Dąbrówce Tuchowskiej jest największą inwestycją kubaturową Gminy Tuchów w ostatnich 10 latach oraz największym wsparciem jednostki OSP w historii gminy. Dzięki tym działaniom wzrasta poziom bezpieczeństwa mieszkańców oraz rozwija się aktywność społeczna i integracja lokalna.

X. Informacja o realizacji polityk, programów i strategii

A. Strategii Rozwoju dla gminy Tuchów z perspektywą do roku 2030

Strategia rozwoju gminy Tuchów z perspektywą do roku 2030 przyjęta została 26 stycznia 2022 r. Uchwałą Nr XL/373/2022 Rady Miejskiej w Tuchowie w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Gminy Tuchów z perspektywą do roku 2030” (dalej, jako „Strategia”). Wizja określona w „Strategii Rozwoju Gminy Tuchów z perspektywą do roku 2030” realizowana jest przez całą wspólnotę samorządową Gminy Tuchów jako odpowiedź na wcześniej wyznaczone wyzwania.

Jej uporządkowany charakter znalazł swoje odzwierciedlenie w zdefiniowaniu 3 celów strategicznych i dziesięciu celów operacyjnych. Każdy z tych celów generalnie organizuje i wskazuje kierunek działań, zarówno władz samorządowych, jak i pozostałych uczestników życia społeczno-gospodarczego w wybranym, ważnym obszarze aktywności.

W konsekwencji planowane i realizowane w kolejnych latach działania w sposób pośredni, bądź bezpośredni służą i przyczyniają się do osiągnięcia tych celów, a wskazane w Strategii.

najważniejsze, wiodące przedsięwzięcia, są priorytetowo traktowane przy podejmowaniu decyzji o szczegółowych kierunkach działania, przydziale środków budżetowych i staraniach o zewnętrzne źródła finansowania.

W ramach Strategii określono cele strategiczne i operacyjne, których realizację przedstawia analiza z monitoringu Strategii. Przedmiotowego monitoringu za lata 2021, 2022, 2023 i 2024 dokonał zespół zadaniowy ds. monitoringu Strategii. Rokiem bazowym w Strategii, do którego odnoszone są wskaźniki w kolejnych latach jest 2020 r. Z uwagi na zróżnicowane okresy pozyskiwania danych statystycznych, w niektórych celach szczegółowych wystąpił brak danych za 2024 r.

Analiza Strategii przedstawia się następująco:

Cele Strategiczne i Cele Operacyjne

I. Ludzie – aktywni i otwarci na świat

I.1. Gotowi do wyzwań

- Wskaźnik skolaryzacji netto w szkołach podstawowych na terenie gminy

W roku bazowym wskaźnik skolaryzacji netto w szkołach wynosił 88,51 %. W 2021 r. wynosił już 103,02 %. W 2022 r. nastąpił spadek do 89,67 %. W 2023 r. było to 88,90 %. Brak danych za 2024 r. Wskaźnik ten określa stosunek liczby osób uczących się w szkołach podstawowych do liczby ludności w grupie wiekowej odpowiadającej temu poziomowi nauczania. Wysokość wskaźnika osiągniętego w 2023 r. oznacza, że szkoły podstawowe w gminie Tuchów są chętnie wybierane przez mieszkańców gminy, jednak z oferty szkół podstawowych nie korzystają mieszkańcy sąsiednich gmin. Może to wskazywać także na wybór przez rodziców alternatywnych form nauczania swoich pociech (np. edukacja domowa) oraz migracje zarobkowe i edukacyjne ludności do większych miast.

I.1.1. Usługi wychowawcze i edukacyjne przygotowują młodych ludzi do wyzwań cywilizacyjnych, a dorosłym pozwalają realizować się społecznie i zawodowo

- Odsetek dzieci objętych opieką w przedszkolach (3-5 lat)

Obserwujemy nieznaczny wzrost odsetka dzieci objętych opieką w przedszkolach z poziomu 74,50 % do 80,50 %, co może oznaczać zwiększenie poziomu dostępności opieki nad dziećmi i edukacji przedszkolnej w placówkach, udziału matek na rynku pracy lub wzrost świadomości społecznej w sferze edukacji wczesnoszkolnej.

- Wyniki egzaminu ósmoklasisty

Obserwujemy niewielki wzrost poziomu wyników egzaminów ósmoklasistów w porównaniu do roku bazowego. W 2020 r. wyniki przedstawiały się następująco dla poszczególnych przedmiotów: język polski 66 %, matematyka 51 %, język angielski 55 %. Natomiast w 2024 r. wyniki egzaminów prezentują się odpowiednio: język polski 69 %, matematyka 56 %, język angielski 63 %. Wnioskować można, że poziom nauczania w ostatnich latach utrzymuje się na względnie stałym poziomie, a nawet obserwuje się niewielki wzrost, co może być efektem drobnych, systematycznych zmian w systemie edukacji.

I.2. Bezpieczni i zdrowi

- Liczba ludności gminy Tuchów

Obserwujemy systematyczny spadek liczby ludności gminy Tuchów. W 2020 r. liczba ludności wyniosła 17 891 osób, w 2021 r. – 17 180, w 2022 r. – 17 165, w 2023 r. – 17 040 a w 2024 r. – 16 979. Corocznie zmniejszająca się liczba ludności w gminie Tuchów jest potwierdzeniem ogólnokrajowego trendu demograficznego, który ma miejsce już od kilku dekad.

I.2.1. Mieszkańcy mają przekonanie, że ich potrzeby zdrowotne są dobrze zabezpieczone

- Liczba porad w POZ na 1 mieszkańca

W roku bazowym liczba porad wynosiła 4,4 na jednego mieszkańca. W 2021 r. była to już liczba 10,2, w 2022 r. - 5,2, a w 2023 r. – 5,05. Na ten moment nie ma danych dot. liczby

porad w 2024 r. Spadek liczby porad może być spowodowany zmniejszającą się liczbą zachorowań spowodowaną ustaniem pandemii COVID-19, spadkiem liczby ludności, zwiększeniem samodzielności zdrowotnej lub zmianą nawyków.

I.2.2. Pomoc społeczna wspiera w trudnych sytuacjach, a nie zastępuje aktywność mieszkańców

- Odsetek mieszkańców korzystających ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności

W roku bazowym 337 osób na 10 tys. mieszkańców korzystało ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej. W 2021 r. było to 255 osób. Natomiast w 2022 r. było to 232 osoby. W 2023 r. 243 osoby korzystały ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej (na 10 tys. ludności). Brak jest danych dot. 2024 r. Tendencja spadkowa liczby osób korzystających z tego rodzaju usług w stosunku do roku bazowego jest oznaką poprawy sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców gminy.

I.2.3. Osoby starsze mają zapewnioną szeroką ofertę usług dostosowanych do ich aktualnych potrzeb fizycznych i psychicznych

- Liczba osób starszych zameldowanych w Gminie Tuchów korzystających z całodobowych usług w Domach Pomocy Społecznej

W roku bazowym liczba osób starszych korzystających z całodobowych usług w DPS wynosiła 39 osób. W kolejnych latach 2021 i 2022 liczba ta wynosiła 41, w 2023 r. - 40. W 2024 r. z całodobowych usług w DPS korzystało 41 osób w podeszłym wieku. Wzrost i utrzymanie poziomu tego wskaźnika określa wysoką dbałość i troskę gminy o osoby starsze wymagające całodobowej opieki a także wsparcie dla rodzin opiekujących się seniorami, dzięki tworzeniu nowych ośrodków opieki.

I.2.4. Mieszkańcy i goście czują się w Gminie Tuchów bezpiecznie

- Przestępstwa stwierdzone przez Policję ogółem

W roku bazowym liczba przestępstw wynosiła 192. W kolejnych latach było to odpowiednio 174, 157, 135 i 114. Spadek liczby przestępstw może być oznaką prowadzenia przez lokalne służby skuteczniejszych działań i wprowadzania nowych metod walki z przestępczością i strategii prewencyjnych a także zmian w polityce i procedurze karnej i sądowniczej.

I.3. Tworzący wspólnotę

- Udział dotacji do zadań publicznych wykonywanych przez organizacje pozarządowe w wydatkach bieżących Gminy

W roku bazowym udział ten wynosił 0,4 %, w 2021 r. - 0,36 % a w 2022 r. oraz 2023 r. było to 0,4 %. W 2024 r. brak danych. Nieznaczny wzrost w 2022 r. i utrzymujący się poziom w 2023 r. jest wynikiem stałego zaangażowania gminy w dotowanie zadań ważnych z punktu

widzenia perspektywy społecznej oraz aktywizowania lokalnej społeczności w różnego typu działania.

I.3.1. Samorząd wspólnie z mieszkańcami uruchomił rzeczywiste mechanizmy współzarządzania Gminą

- Kwota dotacji do zadań publicznych wykonywanych przez organizacje pozarządowe w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (zł)

W roku bazowym kwota dotacji wynosiła 16 336,22 zł, a w kolejnych latach 17 410,47 zł oraz 19 744,53 zł. W 2023 r. było to już 21 468,40 zł. Wzrost kwoty dotacji jest wynikiem zwiększonego zaangażowania samorządu w rozwój społeczeństwa obywatelskiego, pozyskiwaniem i wykorzystywaniem nowych obszarów wsparcia a także dostrzeganiem rosnących potrzeb mieszkańców w obszarze działań organizacji pozarządowych i odpowiadanie na te potrzeby.

I.3.2. Wspólnota lokalna realizuje ideę dostępności w praktyce, zarówno w wymiarze infrastrukturalnym, jak i we wszelkich podejmowanych działaniach

- Liczba usprawnień wynikających z „Raportu o stanie zapewnienia dostępności podmiotu publicznego”

W roku bazowym liczba usprawnień wyniosła 0. Natomiast liczba usprawnień dostępności w 2023 r. wyniosła 20, w czym zawierają się usprawnienia architektoniczne, informacyjno-komunikacyjne i cyfrowe. W 2024 r. nie wykonano żadnych usprawnień dostępności. Może być to spowodowane wcześniejszym przystosowaniem urzędu do potrzeb osób borykających się z niepełnosprawnościami.

I.3.3. Współpraca międzysektorowa i terytorialna przynosi realne korzyści wspólnocie samorządowej Tuchowa

- Liczba projektów partnerskich realizowanych w ramach MOF Tarnowa dotyczących Gminy Tuchów

Gmina Tuchów w przedmiotowym okresie nie realizowała projektów partnerskich w ramach MOF Tarnowa.

I.4. Samorządni i kompetentni

- Liczba skarg wpływająca w skali roku do UM Tuchów na prace lokalnej administracji

W roku bazowym liczba skarg wynosiła 4. W kolejnych latach było to 2 i 1 skarga – wszystkie bezzasadne. W 2023 r. nie wpłynęła żadna skarga, a w 2024 r. – 1 bezzasadna skarga. Tak nieznaczna liczba skarg wskazuje na wysoką jakość i efektywność świadczonych usług administracyjnych oraz dobrą komunikację pomiędzy urzędem a mieszkańcem.

I.4.1. Administracja samorządowa Tuchowa jest przygotowana do pełnienia swojej roli – jest zaangażowana, otwarta, przyjazna i gotowa na sprostanie wyzwaniom XXI wieku

- Wydatki na szkolenia w Urzędzie Miejskim w Tuchowie

Wydatki na szkolenia pracowników Urzędu Miejskiego w Tuchowie w 2021 r. wyniosły 37 434 zł, w 2022 r. 41 729 zł, a w 2023 r. 48 224,04 zł. W 2024 r. była to kwota wynosząca 41 826,63 zł. W porównaniu do roku bazowego nastąpił znaczny wzrost nakładów na szkolenia co może oznaczać zaangażowanie pracowników w poszerzanie swoich kompetencji oraz efektywności pracy, potrzebę przystosowania do zmieniających się przepisów prawnych a także wdrażanie nowych procedur oraz systemów w urzędzie.

Podsumowanie realizacji celu I. LUDZIE – aktywni i otwarci na świat.

W ciągu ostatnich lat Gmina Tuchów wykazuje dynamiczny rozwój w wielu aspektach związanych z edukacją, zdrowiem, bezpieczeństwem obywateli, efektywnością pracy urzędu oraz integracją społeczną mieszkańców. Realizacja celu nr I postępuje więc systematycznie i zgodnie z zamierzonym kierunkiem a osiągnięte wyniki wskazują na pozytywny wpływ podejmowanych działań na jakość życia. Obszarami, które wymagają szczególnego zainteresowania są bez wątpienia działania zmierzające do wzrostu liczby ludności gminy. Na uwagę zasługuje również obszar współpracy z organizacjami samorządowymi.

II. ROZWÓJ – dla nas, dla przyszłości

II.1. Dynamicznie i nowocześnie

- Saldo migracji w grupie wieku 25-34 lata

Brak danych w monitorowanym okresie.

II.1.1. Tuchowska przedsiębiorczość rozwija się dynamicznie tworząc atrakcyjne miejsca pracy dla mieszkańców i przyjezdnych

- Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności na terenie gminy Tuchów

W roku bazowym liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców wynosiła 763. W 2021 r. było to 830 podmiotów, w 2022 r. wyniosła 881 a w 2023 r. – 917. Wzrost ten może świadczyć o lokalnym rozwoju gospodarczym i zwiększeniu aktywności przedsiębiorczej mieszkańców a także tworzeniu nowych miejsc pracy i poprawie warunków życia.

II.1.2. Nowoczesna edukacja zawodowa odpowiada na dynamicznie zmieniające się potrzeby lokalnego i subregionalnego rynku pracy

- Liczba lekcji związanych z przedsiębiorczością w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Tuchów

W 2021 r. zorganizowano w szkołach 180 lekcji związanych z przedsiębiorczością, w 2022 r. było ich 150 a w 2023 r. i 2024 r. – 170. Niezmienny poziom wskaźnika może oznaczać, że przedsiębiorczość jest traktowana jako stały i integralny element programu nauczania i jest systematycznie realizowana, niezależnie od zmieniających się trendów edukacyjnych.

II.1.3. Rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze jest ważną gałęzią tuchowskiej gospodarki tworząc dochodowe i atrakcyjne miejsca pracy

- Liczba gospodarstw rolnych

W roku bazowym liczba gospodarstw rolnych wynosiła 2 273. W kolejnych latach było to 2 270, 2 283, 2 265 oraz 2 261. Liczba gospodarstw w kolejnych latach nieznacznie się zmniejsza. Powodem tego zjawiska mogą być zmiany struktury rolnictwa, konsolidacja mniejszych gospodarstw w większe bardziej zmechanizowane i rentowne jednostki a także likwidacja ze względu na zmiany demograficzne.

II.1.4. Samorząd Tuchowa i lokalni przedsiębiorcy potrafią skutecznie promować Gminę jako dobre miejsce do inwestowania

- Saldo liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych i wyrejestrowanych z REGON na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym

W roku bazowym wskaźnik ten wynosił 40,03 podmiotów, w 2021 r. było to 35,83, w 2022 r. – 18,93, a w 2023 r. – 18,07. Znaczne zmniejszenie wskaźnika może być spowodowane zmieniającą się sytuacją demograficzną, zmianami w strukturze lokalnej gospodarki oraz spadkiem aktywności gospodarczej.

II.2. Szybko i bezpiecznie

- Skrócenie czasu dojazdu komunikacją publiczną do stolicy subregionu

W monitorowanym okresie nie nastąpiło skrócenie czasu dojazdu komunikacją publiczną do stolicy subregionu. W 2022 r., 2023 r. oraz w 2024 r. prowadzone były remonty dróg oraz linii kolejowej, które w przyszłości mogą przyczynić się do skrócenia czasu dojazdu do stolicy subregionu.

II.2.1. Dobra i bezpieczna sieć infrastruktury drogowej wspiera procesy rozwojowe w Gminie

- Liczba wypadków i kolizji w ruchu drogowym w Gminie Tuchów

W roku bazowym zarejestrowano 9 wypadków. Brak danych o kolizjach. W kolejnych latach liczba wypadków i kolizji wyniosła kolejno 5+127=132, 8+91=99, 6+106=112 oraz 9+102=111 w 2024 r. Niestety liczba ta w ciągu ostatnich lat utrzymuje się na względnie stałym poziomie, co może być skutkiem brawury, braku koncentracji i nieegzekwowania przez kierowców przepisów drogowych a także jazdy po alkoholu czy narkotykach, niedostatecznym oznakowaniem ulic czy zwiększoną liczbą użytkowników dróg.

II.2.2. Nowoczesna i ekologiczna komunikacja publiczna zachęca do dogodnego przemieszczania w relacjach wewnętrznych i zewnętrznych

- Liczba pojazdów komunikacji publicznej obsługującej Tuchów wykorzystująca inne niż tradycyjne sposoby napędu (prąd, gaz, wodór, inne)

W monitorowanym okresie nie zarejestrowano żadnego pojazdu komunikacji publicznej wykorzystującego napędu wodorowego, gazowego czy elektrycznego.

II.2.3. Sieci teleinformatyczne zapewniają doskonałą komunikację z całym światem, pozwalają na swobodne czerpanie ze światowych zasobów wiedzy i umożliwiają pracę na całym świecie bez opuszczania Tuchowa

- Procent pokrycia gminy zasięgiem sieci 5G

Brak danych w monitorowanym okresie.

II.3. W zgodzie z naturą

- Liczba całorocznych miejsc noclegowych (ogółem)

W roku bazowym liczba wynosiła 339 miejsc noclegowych. W latach kolejnych liczba ta spadała. W 2024 r. wyniosła 202 miejsca noclegowe. Zjawisko to może być spowodowane zmianami w preferencjach turystycznych czy brakiem inwestycji w rozwój nowoczesnej i komfortowej bazy noclegowej a także zamykaniem nierentownych obiektów.

II.3.1. Turystyczny rozwój gminy Tuchów wpisuje się we wspólną koncepcję produktu turystycznego Pogórza Ciężkowickiego i rozwija się w oparciu o własne zasoby przyrodnicze i krajobrazowe

- Łączna liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w ramach PKD I (55 i 56) oraz N (79)

W 2022 r. liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w ramach ww. kodów PKD wzrosła i wynosiła odpowiednio: 12+31+3, tj. łącznie 46 podmiotów. W 2023 r. liczba podmiotów gospodarczych zmniejszyła się i wyniosła kolejno: 3+24+5 podmiotów, tj. łącznie 32. W 2024 r. liczba podmiotów była niewielka i wyniosła odpowiednio 0+2+1=3. Gwałtowny spadek liczby podmiotów gospodarczych w sektorach związanych z PKD I (gastronomia i zakwaterowanie) oraz N (biura podróży) może wynikać z trudności ekonomicznych w tych branżach, zmieniających się preferencji konsumentów, wpływu pandemii COVID-19, jak i strukturalnych zmian w lokalnej gospodarce.

II.3.2. Bogata i atrakcyjna oferta sportowo-rekreacyjna tworzy lepsze warunki do życia dla mieszkańców i jest motorem rozwoju gospodarczego Gminy

- Członkowie klubów sportowych

- W roku bazowym liczba ta wynosiła 206 osób. Dane za 2022 r. pokazują znaczny wzrost członków klubów sportowych do 391 osób. Jest to bardzo dobry przejaw oznaczający zwiększającą się świadomość lokalnej społeczności na temat wpływu kultury fizycznej na zdrowie oraz wzrost aktywności sportowej. Brak jest danych za 2023 i 2024 r.

- Ćwiczący w klubach sportowych

- W roku bazowym liczba ta wynosiła 368 osób. Dane za 2024 r. pokazują wzrost członków klubów sportowych do 580 osób. Jest to dobry przejaw oznaczający zwiększającą się liczbę osób decydujących się na aktywność fizyczną w ramach zorganizowanych form treningów, ich lepszą dostępnością oraz popularnością.

II.3.3. Samorząd wspólnie ze swoimi mieszkańcami skutecznie promuje Gminę i zachęca do jej odwiedzenia

- Średnioroczna liczba wydarzeń o zasięgu ponadlokalnym promująca Tuchów i jego walory turystyczno-rekreacyjne

- W roku bazowym liczba wydarzeń wynosiła 11, w kolejnych latach było to odpowiednio 14, 19, 20 i 13. Obserwuje się utrzymujący się poziom wydarzeń, dzięki konsekwencji w promocji regionu przyciągającej gości z zewnątrz a także wysoką jakość organizowanych imprez, które rokrocznie cieszą się dużą popularnością, integrują mieszkańców i wspierają lokalne tradycje, kulturę oraz talenty mieszkańców i rzemieślników.

II.4. Blisko tradycji

- Wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe przypadające na 1 mieszkańca

- Wydatki znacząco wzrosły z kwoty 108,91 zł/os. w roku bazowym, do kwoty 208,66 zł/os. w 2023 r. Brak jest danych za 2024 r. Prawdopodobnie jest to związane ze wzrostem zaangażowania samorządu we wspieranie i rozwój inicjatyw kulturalnych, dbałością o lokalną tożsamość, kulturę a także promocję artystów i twórców. Tego typu wydatki mogą przyczynić się do wzrostu turystyki, integracji społecznej oraz podniesienia jakości życia mieszkańców.

II.4.1. Przestrzeń kultury, edukacji, spotkań – aktywne tuchowskie instytucje kultury

- Członkowie grup artystycznych

- W roku bazowym liczba członków wynosiła 78 osób, w 2023 r. natomiast było to już 110 osób. Brak jest danych za 2024 r. Zaobserwować można zwiększające się zaangażowanie społeczne mieszkańców w inicjatywy kulturalne na terenie gminy. Większa aktywizacja zarówno młodego jak i starszego pokolenia oraz stale rosnący wachlarz możliwości sprzyjają powiększaniu się liczby członków grup artystycznych.

II.4.2. Dziedzictwo kulturowe buduje lokalną tożsamość mieszkańców oraz jest elementem tworzenia produktu turystycznego

- Liczba osób odwiedzających filharmonie, muzea, wystawy, koncerty

W roku bazowym liczba osób odwiedzających wynosiła 8 952 osoby. W 2021 r. było to 14 978 osób, w 2022 r. - 24 766, a w 2023 r. było to aż 29 460 osób. Wzrost ten prawdopodobnie spowodowany jest zniesieniem ograniczeń obowiązujących podczas pandemii COVID-19, dzięki czemu po okresie izolacji wiele osób poszukuje nowych form spędzania czasu i czerpania przyjemności z doświadczeń kulturalnych a także poszerzeniem oferty kulturalnej, wzrostem świadomości wartości i pozytywnego wpływu kultury i sztuki.

Podsumowanie realizacji celu II. Rozwój – dla nas, dla przyszłości

Realizacja celu nr II jest systematyczna i zrównoważona. Zaobserwować należy znaczący postęp w wielu obszarach, które przyczyniają się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz rozwój lokalnej kultury i gospodarki. Wyzwania, takie jak spadek liczby gospodarstw rolnych czy trudności w turystyce, wskazują jednak na konieczność dalszych działań i adaptacji do zmieniających się warunków rynkowych i społecznych.

III. NATURA – w harmonii ze środowiskiem

III.1. Czyste środowisko

- Ludność korzystająca z oczyszczalni wg lokalizacji

W roku bazowym liczba osób korzystających z oczyszczalni ścieków wynosiła 9 001, w 2021 r. – 8 914, w 2022 r. – 9 074 a w 2023 r. – 9713. Liczba użytkowników systematycznie wzrasta, co może oznaczać rozbudowę infrastruktury komunalnej, zwiększenie dostępności usług kanalizacyjnych na terenach wiejskich a także lepszym zarządzaniem zasobami wodnymi na terenie gminy.

III.1.1. Infrastruktura komunalna zabezpiecza życiowe potrzeby mieszkańców i znacząco wpływa na poprawę stanu środowiska

- Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej

W roku bazowym relacja ta wynosiła 65,88 %, w 2021 r. – 65,07 %, w 2022 r. – 65,94 % w 2023 r. – 66,04 %, a w 2024 r. – 66,21%. Wzrost ten spowodowany był priorytetowym traktowaniem inwestycji w rozwój i modernizację sieci kanalizacyjnych. Jest to pozytywny trend, który świadczy o odpowiedzialnym zarządzaniu zasobami wodnymi i sanitarnymi w gminie.

III.1.2. Gmina zapewnia dostęp do dobrej jakości i w rozsądnej cenie usług komunalnych

- Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów

W roku bazowym wartość poziom odpadów zbieranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów wynosił 41,70 %. W 2024 r. wyniósł 52,2 %. Poziom ten wzrósł w porównaniu do roku bazowego, co może świadczyć o rosnącej świadomości ekologicznej mieszkańców, poprawie funkcjonującego systemu segregacji czy rozwoju systemu odzysku surowców wtórnych.

III.1.3. Podjęte interwencje oraz wzrost świadomości ekologicznej oraz społecznej odpowiedzialności przyczyniły się do radykalnej poprawy jakości powietrza w Gminie Tuchów

- Liczba dni w roku z przekroczeniem poziomu dopuszczalnego PM10 (powyżej 50µg/m3) (wartość dopuszczalna 35 dni/rok)

W roku bazowym wartość ta wynosiła 50 dni. W kolejnych latach spadała do 35, 28 i 22 dni. W 2024 r. liczba dni z przekroczeniem poziomu dopuszczalnego wyniosła 27 dni. Tak dobra tendencja jest wynikiem podejmowanych przez samorząd gminy oraz mieszkańców efektywnych rozwiązań i działań mających na celu poprawę jakości powietrza, m. in. dofinansowanie wymiany kotłów niespełniających wymagań na nowoczesne ekologiczne źródła ciepła o znacznie ograniczonej emisji, montaż instalacji odnawialnych źródeł energii, wzmożone kontrole palenisk domowych a także ciągła edukacja mieszkańców i prewencja.

III.1.4. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców oraz działania samorządu Tuchowa oraz innych instytucji prowadzą do poprawy efektywności energetycznej i zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego w Tuchowie

- Liczba budynków komunalnych w standardzie pasywnym na terenie gminy

W monitorowanym okresie nie powstały żadne budynki komunalne w standardzie pasywnym.

III.1.5. Mieszkańcy gminy Tuchów i turyści ją odwiedzający są uważnymi i odpowiedzialnymi użytkownikami środowiska, w którym żyją i odpoczywają

- Liczba pieców opalanych paliwem stałym (węgiel, drewno) na terenie gminy w oparciu o dane z CEEB (po 1 lipca 2022)

Z uwagi na aktualizację CEEB nie było możliwości wygenerowania raportu za poprzednie lata. W 2023 r. liczba pieców opalanych paliwem stałym na terenie gminy Tuchów wyniosła 3836, a w 2024 r. – 2362. Ilość kotłów na paliwa stałe z roku na rok ulega zmniejszeniu dzięki prowadzonym przez lokalny samorząd oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej programom wymiany kotłów na ekologiczne (Stop Smog, gminne dofinansowanie do montażu ekologicznych źródeł ciepła, program pn. „Czyste Powietrze”).

III.2. Przestrzeń do życia

- Saldo migracji ogółem na 1 000 ludności

Saldo migracji w roku bazowym było ujemne i wynosiło 4,53, w kolejnym roku było to (-) 5,43. W 2022 r. (-)3,79, w 2023 r. (-)2,20, a w 2024 r. (-) 0,7. Niestety na przestrzeni lat saldo utrzymuje się ciągle na niekorzystnym poziomie, co może być spowodowane migracją szczególnie młodych ludzi do większych miast i brakiem perspektyw zawodowych. Jest to sygnał, że lokalne władze powinny podjąć działania mające na celu poprawę warunków życia, rozwój gospodarczy oraz inwestowanie w infrastrukturę i usługi, aby przyciągnąć nowych mieszkańców i zatrzymać obecnych. Czynnikiem, który może pomóc w zahamowaniu tempa

wzrostu wskaźnika jest prowadzona przez samorząd polityka mieszkaniowa wspierająca budowę budynków mieszkalnych w ramach społecznych inicjatyw mieszkaniowych przez spółkę SIM Małopolska Sp. z o.o., w których docelowo może zamieszkać 120 rodzin.

III.2.1. Świadoma polityka w zakresie planowania przestrzennego przyczynia się do ograniczania rozlewania się zabudowy na obszarze gminy Tuchów oraz wprowadza ład i porządek w gospodarowaniu przestrzenią

- Długość czynnej sieci kanalizacyjnej przypadająca na 100 osób korzystających z sieci (m/osoba)

W roku bazowym długość ta wynosiła 1349,84 m/os. W latach kolejnych była to wartość 1394,17 m/os. i 1488,68 m/os. W 2023 r. wyniosła 1478,4 m/os, a w 2024 r. 1414,1 m/os.

Zmniejszenie wskaźnika wskazuje na wzrost liczby przyłączających się osób do sieci kanalizacyjnej oraz może świadczyć o realizacji długoterminowej strategii rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, co jest często wynikiem działań samorządu mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz przyciągnięcie nowych inwestycji.

III.2.2. Gmina prowadzi świadomą i aktywną politykę mieszkaniową nakierowaną na zatrzymanie młodych ludzi i przyciągnięcie nowych mieszkańców

- Liczba budynków mieszkalnych w gminie

W roku bazowym liczba budynków wynosiła 4 463 szt., w 2021 r. – 4 576, w 2022 r. – 4 623, w 2023 r. – 4 665, a w 2024 r. - 4 675. Może to oznaczać wzrost inwestycji budowlanych i

rozwoju rynku nieruchomości czy wzrostem zamożności społeczeństwa. Może się to wiązać również z rozwojem infrastrukturalnym gminy oraz dostępnością usług publicznych. Wzrost wskaźnika oznacza realizację celu szczegółowego.

Podsumowanie realizacji celu III. Natura – w harmonii ze środowiskiem

Realizacja celu nr III jest ściśle związana z prawidłowym prowadzeniem gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, ochrony powietrza oraz prawidłowego prowadzenia gospodarki przestrzennej na terenie gminy. Gmina Tuchów podejmuje szereg działań mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz ochronę środowiska, dzięki czemu gmina dąży do zrównoważonego rozwoju oraz zwiększenia atrakcyjności regionu zarówno dla mieszkańców, jak i turystów.

B. Zasoby materialne gminy

B.1. Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy

W 2024 r. mieszkaniowy zasób Gminy Tuchów uległ zmianie w wyniku sprzedaży jednego lokalu komunalnego zlokalizowanego w budynku wielorodzinnym przy ul. Reymonta 1 w Tuchowie.

W 2024 r. Komisja Mieszkaniowa rozpatrzyła i przydzieliła:

- 1 mieszkanie socjalne w budynku przy ul. Wołowej 1D,
- 2 mieszkania komunalne w budynku wielorodzinnym przy ul. Siedliska 12E.

Do Urzędu Miejskiego w Tuchowie wpłynęło:

- 5 nowych wniosków o najem lokalu mieszkalnego,

- 1 wniosek o zmianę lokalu w mieszkaniowym zasobie gminy.

Dodatkowo w 2024 r. dokonano przedłużenia 24 umów najmu na rzecz dotychczasowych najemców. Gmina Tuchów, proporcjonalnie do posiadanego udziału we wspólnotach mieszkaniowych, partycypowała w kosztach remontów prowadzonych w budynkach, w których nadal występuje jako współwłaściciel i administrator. Działania te finansowane były z funduszu remontowego.

Zgodnie z „Zakresem rzeczowo-finansowym planowanych remontów w zasobie mieszkaniowym Gminy Tuchów na lata 2022–2026”, w 2024 r. zrealizowano następujące prace remontowo-budowlane:

- remont klatki schodowej w budynku wielorodzinnym przy ul. Reymonta 1,
- wymiana rynien w budynku przy ul. Reymonta 3,
- remont pokrycia dachowego w budynku przy ul. Reymonta 7,
- wymiana pionu instalacyjnego w budynku przy ul. Reymonta 9,
- montaż lamp LED z czujnikiem ruchu na klatce schodowej i przy wejściach w budynkach przy ul. Reymonta 13 i Reymonta 15,
- remont dwóch lokali mieszkalnych w budynku przy ul. Wołowej 1D.

Działania te miały na celu systematyczną poprawę stanu technicznego budynków i lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Tuchów oraz zapewnienie ich funkcjonalności i bezpieczeństwa użytkowania.

B.2. Program opieki nad zabytkami

W 2024 r. w Gminie Tuchów kontynuowano działania w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami, zgodnie z obowiązującym Gminnym Programem Opieki nad Zabytkami na lata 2020–2024, przyjętym uchwałą Nr XXVII/255/2020 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 30 grudnia 2020 r.

Gmina Tuchów posiada również Gminną Ewidencję Zabytków, przyjętą zarządzeniem nr 258/2014 Burmistrza Tuchowa z dnia 2 października 2014 r., zmienioną następnie zarządzeniem nr 339/2020 z dnia 29 grudnia 2020 r., w zakresie włączenia i wyłączenia obiektów.

Celem Programu jest poprawa stanu zachowania obiektów zabytkowych oraz ich ochrona i rewaloryzacja, prowadzona zarówno przez Gminę Tuchów, jak i przez właścicieli prywatnych, przy wsparciu dostępnych źródeł finansowania. Efektem podejmowanych działań ma być również wspieranie ładu przestrzennego, rozwój turystyki oraz wzmacnianie lokalnej tożsamości.

Priorytety Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami:

- ochrona, opieka i wyeksponowanie obiektów zabytkowych oraz walorów krajobrazu kulturowego gminy,
- promocja i popularyzacja dziedzictwa kulturowego,
- edukacja i szerzenie wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym,
- rozszerzenie zasobu i ochrony dziedzictwa kulturowego Gminy Tuchów.

W 2024 r. Gmina Tuchów zrealizowała zadanie w zakresie ochrony zabytków pod nazwą: „Rekonstrukcja bramy wraz z konserwacją ogrodzenia, zabytkowego dawnego cmentarza parafialnego w Tuchowie przy ul. Widok”.

Zadanie to rozpoczęte zostało pod koniec 2023 r., a jego realizację zakończono w 2024 r. Całkowity koszt realizacji wyniósł 91 498 zł, z czego 53 033 zł pochodziło z dofinansowania w ramach Programu

Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”, z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).

Realizacja powyższego przedsięwzięcia wpisła się w cele i priorytety Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami, przyczyniając się do poprawy stanu technicznego i estetycznego obiektu zabytkowego o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym dla mieszkańców Tuchowa.

C. Infrastruktura komunalna

Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych

Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych został opracowany na lata 2024–2028 i przyjęty Uchwałą Nr LXIII/572/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 grudnia 2023 r. (dalej jako „Plan”). Wpisuje się on w unijną perspektywę budżetową na lata 2021–2027, a realizacja inwestycji odbywa się z udziałem środków m.in. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie oraz Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie.

Zadania z zakresu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na terenie Gminy Tuchów realizowane są przez Spółkę Komunalną „Dorzecze Białej” Sp. z o.o. oraz Gminę Tuchów.

W 2024 r. kontynuowano realizację Planu, który stanowi podstawowy dokument wyznaczający kierunki działań inwestycyjnych Spółki. Plan wpisuje się w długofalową strategię rozwoju Spółki, podporządkowaną osiągnięciu następujących celów:

- zapewnienie ciągłości dostaw wody i odbioru ścieków,
- wspieranie zrównoważonego rozwoju aglomeracji, w tym modernizacja istniejących sieci oraz budowa nowych sieci na terenach przeznaczonych pod inwestycje i zasiedlenie,
- utrzymanie wysokiej jakości wody w sieci,
- poprawa stanu środowiska naturalnego,
- zwiększenie efektywności operacyjnej w zakresie zaopatrzenia w wodę oraz odbioru i oczyszczania ścieków,
- ochrona wód powierzchniowych i podziemnych poprzez skuteczne oczyszczanie ścieków.

Plan jest zgodny z dokumentami planistycznymi gmin wchodzących w skład obszaru działalności Spółki, tj. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Jest on również powiązany z zezwoleniami na prowadzenie działalności w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków.

Celem Planu jest osiągnięcie standardów wynikających z przepisów prawa krajowego oraz dyrektyw Unii Europejskiej, a także spełnienie rosnących oczekiwań mieszkańców w zakresie jakości usług.

Planowane przedsięwzięcia przyczyniają się do:

- pozyskania nowych odbiorców usług,
- lepszego wykorzystania istniejącej infrastruktury (ujęć wody, oczyszczalni ścieków),
- umożliwienia mieszkańcom przyłączania się do zbiorczych sieci,
- poprawy jakości życia mieszkańców oraz stanu środowiska naturalnego,
- eliminacji nielegalnych zrzutów ścieków.

Źródła finansowania zadań inwestycyjnych ujętych w Planie to:

- dotacje do nakładów inwestycyjnych,
- kredyty i pożyczki (w tym preferencyjne),
- środki własne (amortyzacja i wynik finansowy),
- objęcie dodatkowych udziałów przez wspólników.

W 2024 r. Spółka realizowała w gminie Tuchów następujące zadania objęte Planem:

Zadanie 3.1.2 – Opracowano dokumentację projektową dla inwestycji pn. „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w msc. Zabłudza”. Zakres obejmował:

- kanalizację grawitacyjną – 7 023,4 mb,
- kanalizację tłoczną – 1 529,4 mb,
- montaż 3 kpl. przepompowni.

Wartość zadania wyniosła: 156 000,00 zł netto.

Zadanie 3.1.19 – Zakup części zamiennych do pomp ściekowych w oczyszczalni w Tuchowie: Wartość zadania wyniosła: 48 500,00 zł.

Zadanie 3.1.21 – Zakup sterowników do przepompowni ścieków. Wartość zadania wyniosła: 16 600,00 zł.

Zadanie 3.1.22 – Zakup części zamiennych do pomp ściekowych. Wartość zadania wyniosła: 22 700,00 zł.

Zadanie 3.1.23 – Zakończono I etap inwestycji pn. „Budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej oraz sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w rejonie ul. Wróblewskiego w Tuchowie”. Wartość zadania wyniosła: 1 114 882,00 zł netto.

Zadanie 3.5.1 – Montaż napowietrznej stacji transformatorowej z infrastrukturą dla instalacji PV na SUW Lubaszowa. Wartość zadania wyniosła: 324 500,00 zł.

Zadanie 3.5.3 – Montaż 3 przepływomierzy elektromagnetycznych w lokalizacjach: Lubaszowa (SUW), Dąbrówka Tuchowska (trakcja kolejowa), granica z Gminą Rzepiennik Strzyżewski. Wartość zadania wyniosła: 63 750,00 zł netto.

Ponadto, poza zakresem Planu, zrealizowano zadanie polegające na wymianie awaryjnego odcinka sieci wodociągowej DN110 w miejscowości Piotrkowice o długości 522 mb. Wartość zadania wyniosła 217 674,00 zł netto.

D. Środowisko

D.1. Program ochrony środowiska dla Gminy Tuchów na lata 2024-2027 z perspektywą na lata 2028-2031

Ochrona środowiska jest jednym z najważniejszych zadań własnych gminy wynikających z ustawy Prawo ochrony środowiska. Gmina Tuchów, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju i potrzebą zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańców, przyjęła „Program Ochrony Środowiska na lata 2024–2027 z perspektywą do 2031 r.” Uchwałą Rady Miejskiej nr IX/92/2024 z dnia 18 grudnia 2024 r. Program ten pełni funkcję strategicznego dokumentu zarządzania środowiskowego, wyznaczającego kierunki działań w zakresie ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego na terenie gminy.

Cele i założenia Programu

Głównym celem Programu jest zidentyfikowanie kluczowych problemów środowiskowych, dokonanie oceny stanu środowiska oraz określenie kierunków działań naprawczych i profilaktycznych. Program obejmuje 10 obszarów interwencji, w tym: ochronę klimatu i jakości powietrza, klimat akustyczny, pola elektromagnetyczne, zasoby wodne, gospodarkę wodno-ściekową, zasoby geologiczne, warunki glebowe i rzeźbę terenu, gospodarkę odpadami, zasoby przyrodnicze oraz reagowanie na awarie środowiskowe.

Cele Programu sformułowano w oparciu o analizę SWOT oraz aktualne dane środowiskowe. Kluczowe kierunki obejmują m.in. redukcję emisji zanieczyszczeń powietrza, wspieranie odnawialnych źródeł energii, racjonalne gospodarowanie wodami, ochronę bioróżnorodności oraz edukację ekologiczną mieszkańców.

Realizacja zadań w 2024 r.

W 2024 r. rozpoczęto wdrażanie działań przewidzianych w Programie, obejmujących zarówno inwestycje infrastrukturalne, jak i działania edukacyjne i promocyjne. Zrealizowano m.in. budowę biologicznych oczyszczalni ścieków przy szkołach podstawowych w Łowczowie i Miesznej Opackiej, wsparto finansowo spółkę „Dorzecze Białej” na potrzeby rozwoju gospodarki wodno-ściekowej oraz kontynuowano program pn. „Stop Smog” i zakończono projekt pt. „Ekopartnerzy na rzecz słonecznej energii Małopolski”.

Ważnym elementem było również prowadzenie działań edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży – organizowano akcje ekologiczne, konkursy oraz warsztaty w szkołach i przedszkolach, zwiększające świadomość ekologiczną młodego pokolenia.

Ocena i perspektywy

Ocena stanu środowiska w Gminie Tuchów wskazuje na potrzebę dalszych działań w zakresie ograniczania emisji pyłów PM10 oraz hałasu komunikacyjnego. Zauważalna jest poprawa w zakresie modernizacji systemów grzewczych i wzrost zainteresowania energią odnawialną. Kluczowe w najbliższych latach będzie utrzymanie tempa realizacji inwestycji oraz dalsze angażowanie społeczności lokalnej w działania na rzecz środowiska.

D.2. Program Ochrony Powietrza dla Województwa Małopolskiego (POP)

Program ochrony powietrza dla Województwa Małopolskiego (dalej „POP”) został przyjęty uchwałą nr XXV/373/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 28 września 2020 r. w sprawie Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego, a następnie zmieniony kolejnymi uchwałami. Dokument ten wyznacza m.in. długoterminowe i krótkoterminowe działania naprawcze i plan działań krótkoterminowych zmierzających do osiągnięcia poziomów dopuszczalnych pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5 do 2026 r. poziomu docelowego benzo(a)pirenu i poziomu dopuszczalnego dwutlenku azotu.

Główne działania Programu służą wdrożeniu przez małopolskie gminy szeregu działań naprawczych i doraźnych mających na celu ogólną poprawę jakości powietrza z dużym naciskiem na wymianę kotłów. Program jest kompatybilny z tzw. Uchwałą Antysmogową dla województwa małopolskiego. Zmieniony Program Ochrony Powietrza podsumowuje osiągnięte efekty w realizacji dotychczasowych działań, oraz wprowadza w szereg obowiązków dla samorządów gminnych w zakresie m.in.:

- prowadzenie punktu informacyjno-doradczego programu pn. „Czyste Powietrze” dla mieszkańców;
- utrzymywanie zatrudnienia ekodoradcy, który odpowiada za działania edukacyjne, informacyjne i wsparcie techniczne dla gospodarstw domowych;
- organizację kampanii informacyjnych nt. uchwały antysmogowej, z docieraniem do gospodarstw domowych wykorzystujących paliwa stałe;
- aktualizację i wprowadzanie danych do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB);
- prowadzenie kontroli palenisk – zarówno planowych, jak i interwencyjnych – w tym pobór próbek popiołu;
- planowanie przestrzenne pod kątem lokalizacji odnawialnych źródeł energii (OZE) o mocy powyżej 100 kW;
- promowanie i wykorzystanie energii elektrycznej z OZE w budynkach użyteczności publicznej (co najmniej 50 % od 2023 r., 75 % od 2026 r.);
- realizację rekomendacji przeznaczenia co najmniej 1 % dochodów własnych gminy na działania dotacyjne, edukacyjne i kontrolne w zakresie poprawy jakości powietrza;
- dla obszarów miast zwiększenie powierzchni parków, zieleńców oraz terenów zieleni osiedlowej w stosunku do powierzchni ogółem – o 3 % do 2025 r., o 6 % do 2030 r. i o 10 % do 2040 r.;
- dla obszarów miast określenie warunków optymalnego przewietrzania miasta, z uwzględnieniem potrzeb właściwego planowania przestrzennego oraz zapewnienia odpowiedniej jakości powietrza;
- zapewnienia wykorzystywania w budynkach użyteczności publicznej energii elektrycznej pochodzącej z odnawialnych źródeł energii. Od 2023 r. co najmniej 50 %, a od 2026 r. – 75 % zużywanej rocznie energii elektrycznej powinno pochodzić z OZE;
- podejmowanie działań dążących do pełnego wdrożenia wymagań obowiązujących uchwał antysmogowych, przy jednoczesnym zapewnieniu monitorowania realizacji oraz wsparcia dla przypadków opóźnień wynikających z trudności prawnych lub sytuacji ekonomicznej mieszkańców.

D.3. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN)

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Tuchów na lata 2015–2020 poddany został aktualizacji poprzez przyjęcie uchwały nr XXX/283/2021 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie zmiany uchwały nr XIII/82/2015 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 30 września 2015 r. w sprawie uchwalenia i przyjęcia do realizacji Planu gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Tuchów. Uchwalony dokument pn. Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Tuchów (dalej „Plan”) stanowi raport z realizacji działań podjętych w ramach Programu gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Tuchów na latach 2014–2020 i jego podsumowanie oraz zakres działań zaplanowanych do realizacji do 2027 r.

Plan jest zgodny z postanowieniami, przyjętego w 2008 r. przez UE pakietu klimatyczno-energetycznego, a także ramami polityki klimatyczno-energetycznej do 2030 r., których podstawowe cele to:

- redukcja emisji CO₂ o 55 % w 2030 r. w porównaniu do 1990 r.,
- wzrost zużycia energii ze źródeł odnawialnych w UE z obecnych 14 % do 21 % w 2030 r.,
- redukcji zużycia energii finalnej do 2030 r. o 32,5 %.

Plan obejmuje m.in.:

- ocenę aktualnego stanu środowiska wraz z identyfikacją obszarów problemowych,
- stworzenie bazy emisji CO₂ w oparciu o inwentaryzację źródeł ciepła na terenie Gminy,
- wskazanie optymalnych działań i zadań na okres objęty planem,
- monitoring emisji CO₂ na terenie Gminy,
- określenie poziomu redukcji CO₂ w stosunku do roku bazowego,
- określenie redukcji zużycia energii finalnej,
- określenie tendencji zużycia energii ze źródeł odnawialnych,
- plan wdrażania programu z uwzględnieniem jego monitorowania,
- przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych i ich źródła finansowania.

Celem Planu jest m.in.:

Wskazanie działań służących poprawie jakości powietrza Gminy Tuchów.

W niniejszym opracowaniu zawarto ocenę jakości powietrza Gminy Tuchów, poprzez zwrócenie uwagi na problem emisji CO₂ oraz określenie działań w zakresie obniżenia jej poziomu. Temat uwzględnia emisję zanieczyszczeń, pochodzącą ze źródeł w obiektach jedno i wielorodzinnych, budynków użyteczności publicznej oraz udział zanieczyszczeń przemysłowych i komunikacyjnych. Inwentaryzacja źródeł emisji oraz jej analiza umożliwiają wskazanie zadań proponowanych do osiągnięcia założonych celów.

Ułatwienie podejmowania decyzji o lokalizacji inwestycji przemysłowych, usługowych i mieszkaniowych.

Ułatwienie podejmowania decyzji o lokalizacji inwestycji przemysłowych, usługowych i mieszkaniowych rozumiane jest z jednej strony jako określenie obszarów, w których istnieją nadwyżki w zakresie poszczególnych systemów przesyłowych na poziomie adekwatnym do potrzeb, a z drugiej jako analiza możliwości rozumianych na poziomie rezerw terenowych, wynikających z kierunków rozwoju Gminy Tuchów.

Umożliwienie maksymalnego wykorzystania energii odnawialnej

Istotą maksymalnego wykorzystania energii odnawialnej jest określenie stanu aktualnego, a następnie ocena możliwości rozwojowych. Ważne jest więc podanie elementów charakterystycznych poszczególnych gałęzi energetyki odnawialnej, w tym m.in.: potencjału energetycznego, lokalizacji, możliwości rozwojowych oraz aspektów prawnych.

Zwiększenie efektywności energetycznej

Założona racjonalizacja użytkowania ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych, a także podjęte działania termomodernizacyjne sprowadzają się do poprawy efektywności energetycznej wykorzystania nośników energii przy jednoczesnej minimalizacji szkodliwego oddziaływania na środowisko. Celem strategicznym Planu jest poprawa jakości życia na terenie Gminy Tuchów poprzez prowadzenie racjonalnego gospodarowania zasobami i energią.

Określone zostały 4 cele szczegółowe dla terenu Gminy Tuchów tj.:

- redukcja emisji CO₂ na terenie Gminy Tuchów,
- zwiększenie udziału wykorzystania energii odnawialnej na terenie Gminy Tuchów,
- zwiększenie efektywności energetycznej w obiektach zlokalizowanych na terenie

Gminy Tuchów,

- redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza.

W dotychczas realizowanym Planie gospodarki niskoemisyjnej w latach 2014–2020, dzięki podejmowanym działaniom osiągnięto:

- oszczędności energii na poziomie 3 820 MWh/rok,
- wzrostu produkcji energii ze źródeł odnawialnych o 276 MWh/rok,
- redukcję emisji CO₂ na poziomie 2 477 Mg CO₂/rok.

Założone w planie działania z zakresu zwiększenia efektywności energetycznej oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii spowodowały osiągnięcie do 2020 r.:

- redukcji zużycia energii finalnej o 1,25 %,
- udziału energii pochodzącej z źródeł odnawialnych w wysokości 7,93 % w 2020 r. w stosunku do roku bazowego (2014),
- redukcję emisji dwutlenku węgla o 3,34 %.

Działania zaplanowane do realizacji do 2027 r. (od 2014 r.) pozwolą na:

- prognozowane oszczędności energii na poziomie 7 709 MWh/rok,
- prognozowany wzrost produkcji energii ze źródeł odnawialnych o 945 MWh/rok,
- prognozowana redukcja emisji CO₂ na poziomie 4 608 Mg CO₂/rok.

Plan realizowany jest m.in. poprzez realizację programów ochrony powietrza opisanych w podpunkcie H1 niniejszego Raportu.

Działania w zakresie realizacji programów i planów ochrony powietrza

W 2024 r. w zakresie ochrony środowiska, w tym ochrony powietrza realizowane były następujące działania:

- kontynuacja i rozszerzenie gminnego programu dotacji do wymiany nieekologicznych źródeł ciepła pn. „Dotacje celowej ze środków budżetu Gminy Tuchów na dofinansowanie inwestycji polegających na wymianie systemu ogrzewania w lokalach mieszkaniowych lub budynkach mieszkalnych jednorodzinnych zlokalizowanych na terenie Gminy Tuchów na nowe wykorzystujące paliwa gazowe, drewno kawałkowe, pellet oraz pompy ciepła”, przyjętego uchwałą Nr LV/506/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 19 kwietnia 2023 r. (wymieniono kotły w 23 budynkach jednorodzinnych i lokalach mieszkalnych w budynkach wielorodzinnych);
- realizacja i zakończenie projektu pt. „Stop Smog”. Wydatkowano kwotę 3 405 120,94 zł obejmującą termomodernizację z wymianą źródeł ciepła w 48 lokalach mieszkalnych mieszkańców Gminy Tuchów. Zadanie zostało dofinansowane ze środków Funduszu Termomodernizacji i Remontów w kwocie 1 879 783,19 zł. Łącznie w ramach projektu dokonano termomodernizacji 98 budynków;
- utrzymanie trwałości projektu pt. „Poprawa jakości powietrza w Gminie Tuchów poprzez wymianę starych kotłów na paliwa stałe w indywidualnych gospodarstwach domowych – na nowe, wykorzystujące paliwa gazowe” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020;
- utrzymanie trwałości projektu pt. „Poprawa jakości powietrza w Gminie Tuchów poprzez

wymianę starych kotłów i pieców na paliwa stałe w indywidualnych gospodarstwach domowych – na nowe, wykorzystujące również paliwa stałe” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020;

- utrzymanie trwałości w ramach programu LIFE w zakresie wdrażania Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego – Małopolska w zdrowej atmosferze. Projekt pozwolił stworzyć sieci tzw. ekodoradców w gminach w Małopolsce (w tym w Gminie Tuchów), którzy wspierają wdrażanie Programu ochrony powietrza, pomagają pozyskiwać środki zewnętrzne na działania ograniczające emisję zanieczyszczeń oraz mobilizować mieszkańców do włączenia się w te działania;
- utrzymanie trwałości projektu pt. „Ekopartnerzy na rzecz słonecznej energii Małopolski” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020. Partnerami projektu było kilkadziesiąt gmin z terenu województwa małopolskiego oraz Stowarzyszenie Zielony Pierścień Tarnowa (lider projektu). Przedmiotem projektu był montaż instalacji odnawialnych źródeł energii tj. paneli fotowoltaicznych i solarnych w indywidualnych gospodarstwach domowych oraz budynkach użyteczności publicznej. W ramach projektu zamontowano 65 instalacji fotowoltaicznych oraz 21 zestawów solarnych. Dodatkowo, dzięki powstałym oszczędnościom w Programie zrealizowano budowę 11 instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej;
- prowadzenia punktu konsultacyjnego „Czyste Powietrze”, który kontynuował udzielanie wsparcia mieszkańcom w zakresie składania wniosków o dofinansowanie oraz doradztwa technicznego dotyczącego wymiany źródeł ciepła i termomodernizacji budynków. Przeprowadzano konsultacje indywidualne, udzielano informacji telefonicznie i mailowo i stacjonarnie, a także udzielono pomocy w przygotowaniu dokumentacji aplikacyjnej dla około 134 wniosków;
- złożenie wniosku o dofinansowanie budowy magazynów energii w budynkach stanowiących własność Gminy Tuchów w ramach Funduszy Europejskich dla Małopolski na lata 2021-2027, w projekcie pn. „Słoneczne Gminy – magazynowanie energii dla lepszej przyszłości”, o łącznej wartości 11 924 850,75 zł. Projekt zakłada budowę magazynów energii w budynkach wyposażonych w instalacje fotowoltaiczne. Realizacja projektu ma na celu optymalizację autokonsumpcji energii pochodzącej z OZE. Projekt został oceniony pozytywnie i znajduje się na liście rezerwowej projektów przewidzianych do przyznania dofinansowania.

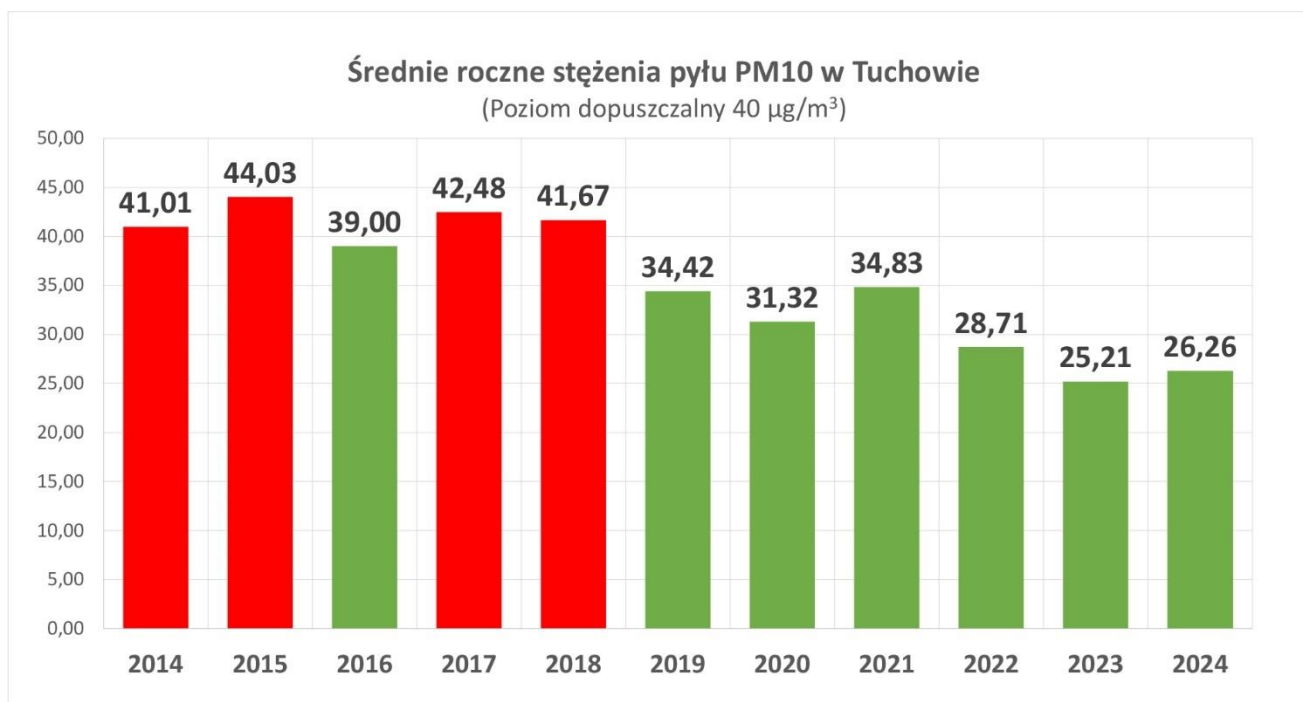
Ważne, z punktu widzenia ochrony powietrza atmosferycznego były również podjęte w 2024 r. działania w zakresie ograniczenia wtórnej emisji zanieczyszczeń. Polegały one na poprawie nawierzchni dróg oraz cyklicznym czyszczeniu na mokro oraz zamykaniu ulic, chodników oraz płyty rynku. Do ograniczenia zanieczyszczeń powietrza przyczyniła się również przeprowadzona w 2024 r. modernizacja kotłowni w Szkole Podstawowej w Siedliskach.

Zdjęcie nr 5. Zmodernizowana kotłownia w Szkole Podstawowej im. Stanisława Staszica w Tuchowie

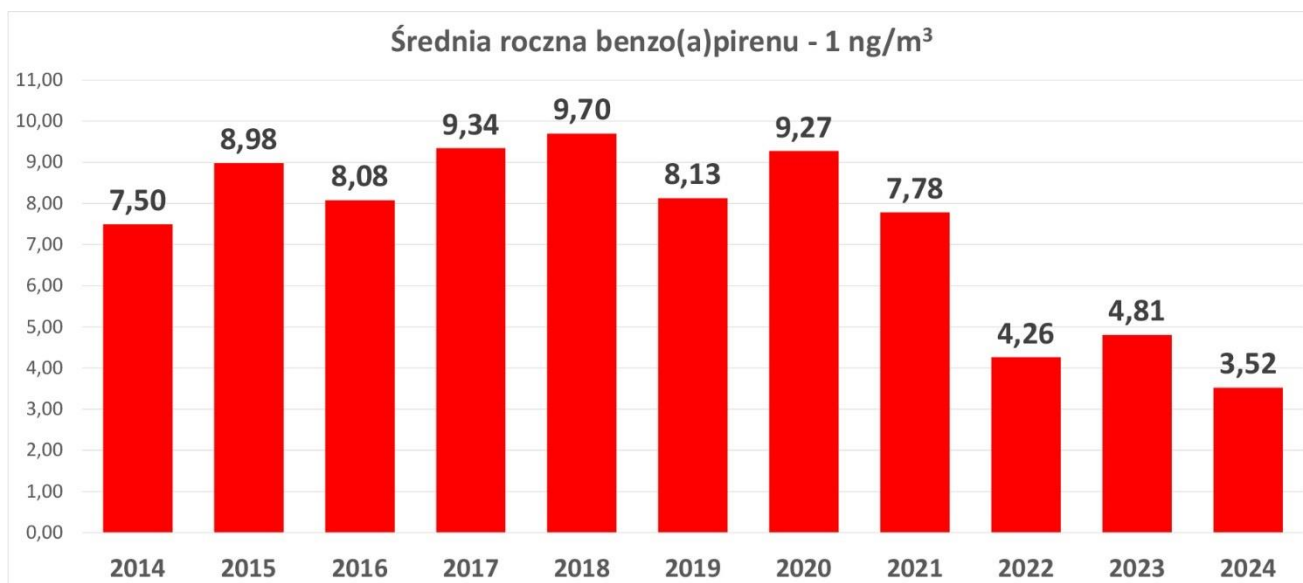

Zdjęcie nr 6. Zmodernizowana kotłownia w Szkole Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Siedliskach

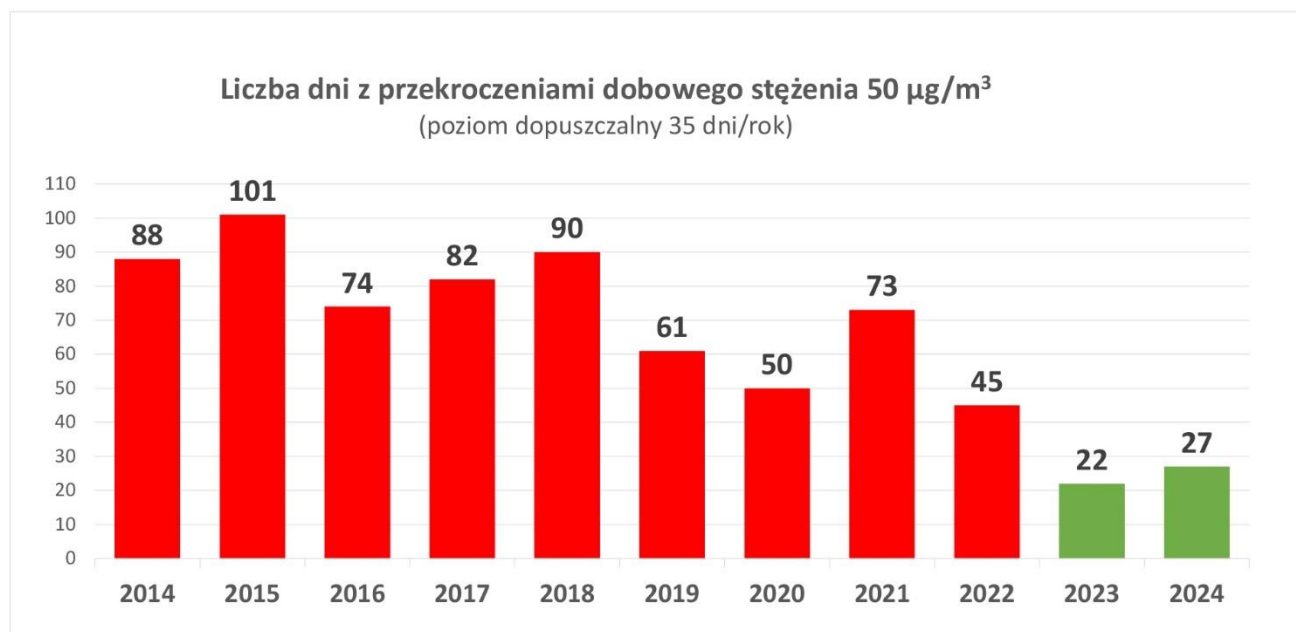
Wykres nr 9. Średnio roczne stężenia pyłu PM10 w latach 2014-2023 (poziom dopuszczalny 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Działania prowadzone przez Gminę Tuchów w ostatnich latach pokazują wyraźny spadek zanieczyszczeń powietrza. Te tendencję obrazują wskaźniki zanieczyszczeń w postaci średnio rocznego zanieczyszczenia benzo(a)pirenem, średnio rocznego stężenia pyłu PM10 czy liczby dni z przekroczeniem dobowego stężenia pyłu PM10 przedstawione na wykresach sporządzonych na podstawie danych ze stacji pomiaru zanieczyszczeń powietrza w Tuchowie przy ul. Chopina. (źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie).

Wykres nr 10. Średnia roczna benzo(a)pirenu – 1 ng/m^3 w latach 2014-2024

W przypadku wskaźnika ukazującego liczbę dni z przekroczeniem dobowego stężenia pyłu PM₁₀, w 2023 r. odnotowano po raz pierwszy jego spadek do poziomu dopuszczalnego.

Wykres nr 11. Liczba dni z przekroczeniami dobowego stężenia pyłu PM 10 (50 µg/m³) w latach 2014-2024 (poziom dopuszczalny 35 dni/rok)

D.4. Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt

Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Tuchów na rok 2024 został przyjęty uchwałą nr IX/91/2024 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 18 grudnia 2024 r.

Celem Programu było:

- ograniczenie populacji bezdomnych zwierząt poprzez sterylizację i kastrację, w szczególności psów i kotów,
- zapobieganie bezdomności zwierząt,
- odławianie bezdomnych zwierząt,
- usypianie ślepych miotów,
- sprawowanie opieki nad kotami wolno żyjącymi (w tym ich dokarmianie oraz wykonywanie zabiegów sterylizacji i kastracji),
- zapewnianie opieki bezdomnym zwierzętom w schronisku,
- poszukiwanie nowych właścicieli dla bezdomnych zwierząt,
- zapewnianie całodobowej opieki weterynaryjnej dla zwierząt poszkodowanych w zdarzeniach drogowych,
- wskazanie gospodarstwa rolnego w celu zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich,
- edukacja mieszkańców w zakresie humanitarnego traktowania zwierząt oraz zapobiegania ich bezdomności.

W 2024 r., po raz drugi, wprowadzono w Programie plan sterylizacji i kastracji zwierząt domowych, umożliwiający właścicielom i opiekunom zwierząt z terenu Gminy Tuchów wykonanie zabiegów na

koszt gminy – do wyczerpania przeznaczonych środków finansowych.

Na realizację Programu zaplanowano kwotę 144 500,00 zł, z czego wydatkowano 135 548,29 zł brutto, w tym:

- 107 686,50 zł na zapewnienie pobytu bezdomnych zwierząt w schroniskach,
- 27 861,79 zł na opiekę nad zwierzętami poza schroniskami.

W ramach realizacji Programu w 2024 r.:

- odłowiono 31 bezdomnych zwierząt (w tym 13 psów i 18 kotów),
- uśpiono 5 ślepych miotów,
- w schronisku przeprowadzono 20 sterylizacji i 8 kastracji kotów,
- ze środków Gminy wykastrowano lub wysterylizowano 94 koty właścicielskie oraz 17 kotów wolno żyjących,
- zapewniono całodobową opiekę weterynaryjną dla 2 zwierząt poszkodowanych w wypadkach drogowych,
- oznakowano 23 zwierzęta przebywające w schronisku,
- przeprowadzono szczepienie 27 zwierząt przebywających w schronisku,
- dokonano kastracji 15 psów i 3 suk przebywających w schronisku.

Zdjęcie nr 7. Pies z ogłoszenia zamieszczonego na portalu tuchow.pl: „Urząd Miejski w Tuchowie informuje, że w Siedliskach przy Szkole Podstawowej został porzucony przez właściciela pies w typie labradora. Z informacji przekazanych do urzędu psiak jest przemiły, spokojny i ma bardzo dobry kontakt z dziećmi. Pomimo tego, iż został wyrzucony z auta nie stracił psiej pogody ducha i ufności w stosunku do ludzi, jest bardzo oddany. Uwielbia ruch, zabawę i spacer i z całą pewnością szybko odnajdzie się w kochającej go rodzinie. Bardzo prosimy o szansę i dobry, ciepły dom, szybko udowodni, że zasługuje na daną mu szansę. Jeśli ktoś chciałby zaadoptować psa w typie labradora to prosimy o kontakt z pracownikiem Urzędu Miejskiego w Tuchowie w godzinach od 7.30 do 15.30 pod nr” oraz „kafelek” na portalu tuchow.pl, pod którym znajdują się informacje o znalezionych lub zagubionych zwierzętach.

E. Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych

E.1. Gminny program wspierania rodziny

Wspieranie rodziny i piecza zastępcza

W 2024 r. Gmina Tuchów kontynuowała intensywne działania w zakresie wspierania rodzin, realizując cele określone w Gminnym Programie Wspierania Rodziny w Gminie Tuchów na lata 2024–2026, przyjętym uchwałą Nr LXVII Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 20 marca 2024 r. Dokument ten stanowi odpowiedź na potrzebę systemowego podejścia do wyzwań, przed którymi stoją rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, wychowawczej czy materialnej. Program skupia się na wzmacnianiu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, promowaniu aktywności społecznej, profilaktyce wykluczenia oraz zapobieganiu problemom prowadzącym do rozbitcia rodzin i utraty ich funkcji.

Zgodnie z zapisami programu, zadania w tym zakresie realizował Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuchowie, który w 2024 r. udzielił pomocy łącznie 321 osobom, co stanowiło 1,82 % ogólnej liczby mieszkańców gminy. Najczęściej pomoc ta miała charakter finansowy – w formie zasiłków – i trafiła do 162 rodzin, w których łącznie żyło 269 osób. Dodatkowo 40 rodzinom, liczącym 114 osób, udzielono wsparcia w postaci świadczeń niepieniężnych.

Analiza danych wskazuje, że główne problemy społeczne, z jakimi borykały się rodziny objęte pomocą, dotyczyły: niepełnosprawności (127 rodzin), przewlekłych chorób (123 rodziny), ubóstwa (105 rodzin), bezrobocia (52 rodziny), jak również trudności opiekuńczo-wychowawczych czy występowania przemocy domowej. W wielu przypadkach problemy te występowały łącznie i wymagały zintegrowanego podejścia pomocowego.

Ośrodek realizował również zadania wynikające z ustaw szczególnych – o świadczeniach rodzinnych, funduszu alimentacyjnym czy pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W ramach tej działalności w 2024 r. wypłacono:

- zasiłki rodzinne i dodatki – 815 rodzinom, na kwotę ponad 1,17 mln zł,
- zasiłki pielęgnacyjne – 404 osobom (niemal 1 mln zł),
- świadczenia pielęgnacyjne – 89 rodzinom (3,03 mln zł),
- świadczenie rodzicielskie – 47 rodzinom (268 tys. zł),
- oraz inne formy wsparcia, takie jak zapomogi, specjalne zasiłki opiekuńcze, świadczenia „Za Życiem”, zasiłki dla opiekunów i świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Łączna skala wypłaconych świadczeń pokazuje nie tylko zakres działalności OPS, ale także faktyczne potrzeby rodzin na terenie Gminy Tuchów.

Ważnym elementem pracy ośrodka była również praca socjalna, która objęła łącznie 148 rodzin (288 osób). Pomoc ta nie miała charakteru materialnego – koncentrowała się na diagnozie, planowaniu działań naprawczych, wspieraniu rodzin w kryzysie i towarzyszeniu im w procesie wychodzenia z trudnych sytuacji. Ze względu na brak zatrudnionego asystenta rodziny, pracownicy socjalni prowadzili wszystkie działania samodzielnie, lecz w ścisłej współpracy z innymi instytucjami – szkołami, służbą zdrowia, policją, prokuraturą, sądami, poradnią psychologiczno-pedagogiczną i organizacjami działającymi na rzecz rodziny.

Na terenie gminy działały także dwie świetlice opiekuńczo-wychowawcze, oferujące codzienną opiekę dzieciom z rodzin przeżywających trudności, a przy każdej szkole podstawowej funkcjonował

pedagog szkolny, który wspierał uczniów z rodzin dysfunkcyjnych.

W obszarze opieki zastępczej w 2024 r.:

- 3 dzieci z terenu gminy przebywało w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w Rzuchowej,
- a gmina finansowała pobyt 10 dzieci w rodzinach zastępczych – na łączną kwotę ponad 77 tys. zł.

W dwóch przypadkach dzieci zostały adoptowane, natomiast kolejne dwa powróciły do rodzin biologicznych, co stanowi pozytywny efekt podejmowanych działań reintegracyjnych.

Wspieranie rodzin przez Gminę Tuchów to nie tylko zadania OPS. Gminna Administracja Oświaty udzieliła w 2024 r. 123 uczniom stypendiów szkolnych na kwotę 70 472,31 zł, a 45 uczniów otrzymało Stypendium Burmistrza na łączną kwotę 20 000 zł. W omawianym roku nie wpłynął żaden wniosek o zasiłek szkolny.

Całokształt działań podejmowanych przez jednostki organizacyjne gminy pokazuje, że Gmina Tuchów przykłada szczególną wagę do wspierania rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Efekty prowadzonej polityki prorodzinnej jednoznacznie wskazują na potrzebę kontynuacji działań w tym zakresie oraz dalsze wzmacnianie profesjonalnych form wsparcia rodzin.

Szczegółowe informacje dotyczące realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w 2024 r. zostały zawarte w rocznym sprawozdaniu, zaprezentowanym podczas LXVII sesji Rady Miejskiej w Tuchowie w dniu 20 marca 2024 r. Dokument ten został udostępniony publicznie w Biuletynie Informacji Publicznej pod adresem: tuchow.esesja.pl.

E.2. Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie

W 2024 r. Gmina Tuchów zainaugurowała realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024–2027, przyjętego uchwałą Nr LXIV/583/2024 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 31 stycznia 2024 r. Program ten został opracowany w oparciu o aktualne przepisy prawne oraz najnowsze krajowe dokumenty strategiczne – w tym Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030 – a także własne diagnozy społeczne opracowane w poprzednich latach.

Głównym założeniem Programu było podjęcie systemowych działań na rzecz ograniczenia zjawiska przemocy domowej w lokalnych społecznościach. Priorytetem stało się nie tylko reagowanie na akty przemocy, ale przede wszystkim ich wczesne rozpoznawanie i przeciwdziałanie powstawaniu. Szczególny nacisk położono na zmianę społecznych postaw przyzwolenia wobec przemocy, wsparcie osób zagrożonych oraz budowanie systemu współpracy międzyinstytucjonalnej.

Realizatorem Programu na terenie Gminy Tuchów był Zespół Interdyscyplinarny działający przy Ośrodku Pomocy Społecznej, złożony z przedstawicieli wszystkich instytucji wskazanych w ustawie – Policji, GKRPA, służby zdrowia, szkół, pomocy społecznej, sądu i organizacji pozarządowych. Skład zespołu liczył 10 członków, a w 2024 r. odbyło się 6 formalnych posiedzeń Zespołu – w styczniu, marcu, maju, lipcu, wrześniu i listopadzie.

W ciągu roku do Przewodniczącego Zespołu wpłynęły 23 zgłoszenia w ramach procedury Niebieskiej Karty, w tym 4 przekazane z innych gmin i ośrodków. Pozostałe zgłoszenia dotyczyły przypadków z terenu Gminy Tuchów i były inicjowane głównie przez funkcjonariuszy Komisariatu Policji w

Tuchowie. Każda sprawa stała się przedmiotem indywidualnego rozpoznania i interwencji – powołano 23 nowe grupy diagnostyczno-pomocowe, a dodatkowo kontynuowano prace 15 grup utworzonych w latach wcześniejszych.

Pracę tych zespołów cechowała intensywność i zaangażowanie – łącznie odbyły się aż 163 spotkania, w których uczestniczyli zarówno członkowie grup, jak i osoby pokrzywdzone, a w wielu przypadkach również sprawcy przemocy. W trakcie procedur sporządzono 18 Niebieskich Kart typu „C” (dla osób doznających przemocy) oraz 12 Kart typu „D” (dla sprawców). W 23 przypadkach opracowano pełną diagnozę sytuacji rodzinnej.

Sytuacje, z którymi mierzyły się grupy, były często złożone i trudne – przemoc domowa współistniała z uzależnieniami, problemami wychowawczymi, kryzysem ekonomicznym czy bezradnością. W odpowiedzi na potrzeby rodzin wdrażano indywidualnie dopasowane działania: pomoc socjalną, poradnictwo, interwencje w środowisku, a w razie potrzeby – kierowanie spraw do sądu lub do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W kilku przypadkach działania miały charakter bardziej zdecydowany:

- 4 osoby zgłoszono do GKRPA w związku z podejrzeniem uzależnienia od alkoholu,
- 3 osoby podjęły leczenie (w tym jedna w trybie zamkniętym),
- w jednym przypadku skierowano wniosek do sądu o przymusowe leczenie odwykowe.

Zespół udzielał także wsparcia osobom doznającym przemocy poprzez specjalistyczne poradnictwo – z pomocy psychologicznej skorzystało 5 osób, z pedagogicznej 3 rodziny, z prawnej 2, a z socjalnej aż 36. Pomoc zawodowa i rodzinna była udzielana w pojedynczych, ale ważnych przypadkach. Dzięki współpracy z Fundacją im. Jana Hetmana Tarnowskiego 7 osób otrzymało formalne zaświadczenia, a następnie dostęp do wsparcia psychologicznego, prawnego czy żywnościowego w ramach programów pomocowych.

Równocześnie osoby i rodziny dotknięte przemocą otrzymywały także wsparcie materialne. Środki pomocy społecznej przyznano w różnych formach, m.in.:

- zasiłki rodzinne – 4 rodziny (27 923,20 zł),
- świadczenia z funduszu alimentacyjnego – 1 rodzina (5 600,00 zł),
- zasiłki pielęgnacyjne – 2 rodziny (6 679,20 zł),
- dodatki mieszkaniowe – 1 rodzina (9 456,93 zł),
- zasiłki okresowe – 4 rodziny (8 986,80 zł),
- specjalne zasiłki celowe – 2 rodziny (2 870,00 zł),
- świadczenia z programu „Posiłek w szkole i w domu” – 5 rodzin (12 230,00 zł),
- pomoc żywieniowa w formie gorących posiłków – dla 6 dzieci,
- udział w koloniach letnich – dla 3 dzieci.

W jednym przypadku także osoba stosująca przemoc skorzystała z pomocy – otrzymała wsparcie w formie zasiłku okresowego, zasiłku celowego i świadczenia na zakup posiłku.

Edukacja i działania profilaktyczne

Ważnym elementem realizacji Programu były działania profilaktyczne i edukacyjne. W 2024 r. Gmina Tuchów wzięła udział w ogólnopolskiej kampanii „Dzieciństwo bez Przemocy”, organizowanej przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę oraz Krajową Koalicję na rzecz Ochrony Dzieci.

Kampania miała na celu podnoszenie świadomości społecznej, wspieranie osób reagujących na przemoc, promocję systemowych rozwiązań oraz propagowanie idei uważnego, niekrzywdzącego

rodzicielstwa. W ramach symbolicznego finału kampanii, 19 listopada 2024 r. – w Międzynarodowym Dniu Przeciwdziałania Przemocy wobec Dzieci – fasada Domu Kultury w Tuchowie została podświetlona na czerwono, dołączając do ogólnopolskiego znaku sprzeciwu wobec przemocy.

Rok 2024 był pierwszym rokiem realizacji nowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Tuchów, który już w początkowej fazie ujawnił ogromne zaangażowanie instytucji lokalnych oraz potrzebę kontynuacji i rozwijania działań interwencyjnych i profilaktycznych. Efektywna praca Zespołu Interdyscyplinarnego, liczba interwencji oraz różnorodność udzielonego wsparcia pokazują, że gmina nie pozostaje obojętna na dramaty dziejące się za zamkniętymi drzwiami mieszkań.

Szczegółowe sprawozdanie z realizacji Programu zostało przedstawione podczas sesji Rady Miejskiej w Tuchowie w dniu 26 marca 2025 r. i opublikowane w BIP: tuchow.esesja.pl.

E.3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

W 2024 r. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tuchowie realizowała zadania wynikające z zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz Gminnego programu na lata 2023–2026. Działania miały na celu wsparcie osób uzależnionych, pomoc rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym, edukację profilaktyczną oraz wspieranie inicjatyw lokalnych służących przeciwdziałaniu uzależnieniom. W ramach zadań określonych w ww. programie zrealizowano następujące działania:

Pomoc terapeutyczna i rehabilitacyjna

- Zorganizowano 22 posiedzenia Komisji, rozpatrując 21 nowych wniosków.
- Przeprowadzono rozmowy motywujące z 18 osobami oraz spotkania ze świadkami i osobami współuzależnionymi.
- Zaopiniowano 31 wniosków o sprzedaż alkoholu.
- Punkt konsultacyjny udzielił wsparcia 57 osobom; 21 osób skierowano na badanie diagnostyczne, 7 rozpoczęło terapię.
- Sporządzono 10 wniosków sądowych o przymusowe leczenie.
- Komisja uczestniczyła w 29 grupach diagnostyczno-pomocowych i 5 spotkaniach zespołu ds. przemocy.
- Współfinansowano program terapeutyczny w Poradni Leczenia Uzależnień – objęto nim 19 osób.
- Zakupiono narkotest na potrzeby lokalnego Komisariatu Policji.

Pomoc rodzinom z problemem alkoholowym

- Prowadzono zajęcia w 14 świetlicach oraz Placówce Wsparcia Dziennego „Kubusie” i „Zielonym Domku”.
- Dofinansowano: materiały edukacyjne, posiłki, organizację czasu wolnego dzieci.
- Zorganizowano wydarzenia sportowo-integracyjne: XIII Igrzyska Sportowe, mikołajkowy turniej, akcję lato.

Edukacja i profilaktyka

- Realizowano programy i warsztaty w szkołach dotyczące uzależnień, kontroli emocji, przemocy, depresji, izolacji.
- Przeprowadzono kampanie społeczne: „Stop przemocy i agresji”, „Nie jeżdżę po alkoholu”, „Mówimy stop cyberprzemocy”.
- Zakupiono materiały dydaktyczne do szkół, przedszkoli i Domu Kultury w Tuchowie.
- Przeprowadzono działania w ramach „Bezpiecznej drogi do szkoły” z udziałem Policji.
- Wsparto m.in.: konkurs piosenki, szkolne pikniki, przedstawienie „Wygrajmy zdrowie”, kampanię „Depresja. Nie oceniam – staram się zrozumieć”.

Wsparcie dla instytucji i organizacji

Dofinansowano działania OSP, klubów sportowych, KGW, szkół i organizacji NGO, m.in. poprzez:

- zajęcia sportowe i turnieje,
- wyjazdy, rajdy, ferie i wakacje z elementami profilaktyki,
- zakup materiałów (gry, sprzęt, odzież sportowa).

Interwencje i nadzór nad punktami sprzedaży alkoholu

- Przeprowadzono kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
- Przeszkolono członków GKRPA w zakresie kontroli.
- Zakupiono materiały informacyjne dla sprzedawców alkoholu.

W ramach inwestycji opracowano projekty modernizacji placów zabaw na osiedlu Centrum i ul. Wołowej (11 800 zł), promując styl życia wolny od uzależnień.

Na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani wydatkowano w 2024 r. 392 660,58 zł.

E.4. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Tuchów na lata 2022–2030 została przyjęta uchwałą nr XLII/389/2022 Rady Miejskiej Tuchowie z dnia 30 marca 2022 r. Głównym celem dokumentu jest tworzenie instytucjonalnych, organizacyjnych i materialnych warunków sprzyjających ograniczaniu obszarów wykluczenia społecznego oraz poprawa jakości życia mieszkańców.

W Strategii wyznaczono cztery cele strategiczne wraz z kierunkami działań:

- Cel strategiczny 1 – Zintegrowany system pomocy społecznej,
- Cel strategiczny 2 – Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny,
- Cel strategiczny 3 – Tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu,
- Cel strategiczny 4 – Tworzenie godnych warunków zamieszkania.

W 2024 r. kontynuowano realizację działań zaplanowanych w Strategii. Monitoring objął zarówno sytuację demograficzną, jak i wskaźniki dotyczące bezrobocia, pomocy społecznej, niepełnosprawności, przemocy domowej i problemów alkoholowych.

Z raportu wynika, że sytuacja społeczna gminy w 2024 r. pozostaje względnie stabilna w porównaniu do lat wcześniejszych (2018 i 2020). Nadal istotne problemy społeczne dotyczące mieszkańców to: niepełnosprawność (52,3 % rodzin objętych pomocą społeczną), długotrwała choroba (50,6 %) i ubóstwo (43,2 %). Pomoc społeczna objęła łącznie 243 rodziny, z czego 62,6 % stanowiły gospodarstwa jednoosobowe.

W obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w 2024 r. funkcjonowało 23 grupy diagnostyczno-pomocowe, które odbyły łącznie 163 spotkania. W ramach procedury Niebieskiej Karty udzielono wsparcia łącznie 38 rodzinom, w tym 28 kobietom, 5 mężczyznom i 15 dzieciom.

W zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadziła 18 rozmów diagnostyczno-motywujących, skierowała 21 osób na badania w celu diagnozy uzależnienia i złożyła 10 wniosków do sądu o przymusowe leczenie.

W ramach działań prorodzinnych, program pn. „Posiłek w szkole i w domu” objął pomocą 211 osób, a Kartę Dużej Rodziny przyznano 85 rodzinom (208 kart).

Analiza wartości wskaźników realizacji celów strategicznych wykazała wysoki stopień realizacji zaplanowanych działań. Przykładowo:

- pracą socjalną objęto 498 rodzin (22,8 % realizacji celu do 2030 r.),
- system stypendialny objął 507 uczniów (38,4 % realizacji celu),
- pomocą w ramach KDR objęto 683 rodzin (31,2 % realizacji celu),
- program pn. „Posiłek w szkole i w domu” – 689 beneficjentów (31,6 % realizacji celu),
- działaniami profilaktycznymi wśród dzieci i młodzieży objęto 140 spotkań na 720 zaplanowanych (19,4 %).

W 2024 r. nie zaobserwowano znaczących zmian trendów społecznych w stosunku do lat wcześniejszych. W związku z powyższym, zespół ds. monitoringu nie rekomenduje wprowadzania zmian w Strategii.

F. Program Współpracy Gminy Tuchów z organizacjami pozarządowymi

Program współpracy Gminy Tuchów z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie został przyjęty Uchwałą nr LXII/555/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 29 listopada 2023 r. Stanowi on podstawę prawną do realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe, zapewniając transparentność i skuteczność działań podejmowanych w sferze pożytku publicznego.

Program był realizowany poprzez dwa główne tryby: otwarte konkursy ofert oraz tryb uproszczony (tzw. „małe granty” na podstawie art. 19a ustawy). Zakres współpracy obejmował zadania związane m.in. z upowszechnianiem kultury fizycznej i sportu, promocją zdrowego trybu życia, organizacją wydarzeń kulturalnych, integracją społeczną, działaniami na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, a także promocją dziedzictwa kulturowego i środowiska.

W 2024 r. Gmina Tuchów ogłosiła trzy otwarte konkursy ofert dotyczące upowszechniania kultury fizycznej i sportu (grudzień 2023, kwiecień 2024, sierpień 2024). W ich wyniku podpisano umowy z organizacjami na realizację projektów lokalnych. Dodatkowo, 21 ofert złożono w trybie uproszczonym. Wszystkie wnioski zostały ocenione przez komisję konkursową pod względem merytorycznym, finansowym oraz zgodności z celami programu.

W 2024 r. zawarto łącznie 36 umów z organizacjami pozarządowymi na łączną kwotę 444 200 zł. W porównaniu z 2023 r. (286 000 zł, 32 umowy) oznacza to wzrost zarówno liczby umów, jak i

przyszanych środków (o ponad 55 %). Jest to dowód na coraz większe zaangażowanie lokalnych organizacji w życie społeczne gminy oraz wzrost potencjału współpracy z sektorem społecznym.

Dotacje przyznano m.in. na działania sportowe (ponad 80 % środków), kulturalne i rekreacyjne, edukacyjne oraz społeczne. Największe kwoty trafiły do klubów sportowych takich jak: TS Tuchovia, MOSiR Judo, Alfa Siedliska, UKS 4Bike, LKS Burzyn. Środki przeznaczono również na projekty realizowane przez Koła Gospodyń Wiejskich, fundacje, stowarzyszenia działające na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnościami (szczegóły zawarto w tabeli nr 27).

Tabela nr 27. Dotacje otrzymane przez organizacje pozarządowe na realizację zadań publicznych

Nazwa organizacji	Suma dotacji (zł)	Zakres zadania
Fundacja Dzieło Miłosierdzia im. Św. Ks. Zygmunta Gorazdowskiego w Tuchowie	3 500	Działalność na rzecz osób starszych (np. spotkania, wyjazdy, wydarzenia tematyczne)
Klub Sportowy Alfa Siedliska	49 000	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu (m.in. zajęcia sportowe, turnieje, szkolenia, wydarzenia biegowe)
Koło Gospodyń Wiejskich w Jodłowie Tuchowskiej	5 500	Działalność wspomagająca rozwój wspólnot lokalnych (np. festyny, wydarzenia integracyjne)
Koło Gospodyń Wiejskich w Siedliskach	3 000	Inne zadania społeczne, kulturalne i edukacyjne
Koło Gospodyń Wiejskich „Burzynianki” w Burzynie	2 000	Działalność wspomagająca rozwój wspólnot lokalnych (festyny, wydarzenia integracyjne)
Koło Gospodyń Wiejskich „Wspólne Dobro” w Buchcicach	600	Działalność na rzecz dzieci i młodzieży (m.in. zajęcia, rajdy, warsztaty, kolonie)
Koło Gospodyń Wiejskich „Łowczowianki” w Łowczowie	800	Inne zadania społeczne, kulturalne i edukacyjne
Koło Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich Mieszna Opacka	3 000	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu (m.in. zajęcia sportowe, turnieje, szkolenia, wydarzenia biegowe)
Koło Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich w Zabłędzy „Zabłędza Razem”	1 500	Działalność wspomagająca rozwój wspólnot lokalnych (np. festyny, wydarzenia integracyjne)

Nazwa organizacji	Suma dotacji (zł)	Zakres zadania
LKS Burzyn	35 000	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu (m.in. zajęcia sportowe, turnieje, szkolenia, wydarzenia biegowe)
Ludowy Klub Sportowy Biała Lubaszowa	20 000	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu (m.in. zajęcia sportowe, turnieje, szkolenia, wydarzenia biegowe)
Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów O/Rejonowy w Tuchowie	4 000	Działalność na rzecz osób starszych (np. spotkania, wyjazdy, wydarzenia tematyczne)
Stowarzyszenie Aktywni Lubaszowianie	3 000	Działalność wspomagająca rozwój wspólnot lokalnych (np. festyny, wydarzenia integracyjne)
Stowarzyszenie Judo MOSIR Tuchów	90 000	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu (m.in. zajęcia sportowe, turnieje, szkolenia, wydarzenia biegowe)
Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „Nadzieja” w Tuchowie	4 500	Działalność wspomagająca rozwój wspólnot lokalnych (festyny, wydarzenia integracyjne)
Stowarzyszenie Towarzystwo Sportowe Tuchovia	155 000	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu (m.in. zajęcia sportowe, turnieje, szkolenia, wydarzenia biegowe)
Stowarzyszenie „Razem” Mieszni Opacka	3 800	Działalność na rzecz osób starszych (np. spotkania, wyjazdy, wydarzenia tematyczne)
Taekwondo Karpel Tuchów	5 000	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu (m.in. zajęcia sportowe, turnieje, szkolenia, wydarzenia biegowe)
Towarzystwo Miłośników Tuchowa	2 000	Kultura i dziedzictwo narodowe (np. warsztaty, wydarzenia, promocja lokalnych tradycji)
Towarzystwo Sportowe Sokół Tuchów	20 000	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu (m.in. zajęcia sportowe, turnieje, szkolenia, wydarzenia biegowe)

Nazwa organizacji	Suma dotacji (zł)	Zakres zadania
Uczniowski Klub Sportowy Grupa Kolarska Four Bike	28 000	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu (m.in. zajęcia sportowe, turnieje, szkolenia, wydarzenia biegowe)
Uczniowski Klub Sportowy Lider Tuchów	5 000	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu (m.in. zajęcia sportowe, turnieje, szkolenia, wydarzenia biegowe)
razem	444 200	

Poza wsparciem finansowym, Gmina oferowała w 2024 r. również pomoc w zakresie udostępniania infrastruktury (lokale, boiska, świetlice), doradztwa formalnego oraz promocji wydarzeń organizowanych przez NGO za pośrednictwem strony internetowej oraz mediów społecznościowych. Efekty współpracy były widoczne w całej gminie. Zrealizowane działania służyły m.in. zwiększeniu integracji społecznej, popularyzacji sportu, promocji kultury regionalnej, wspieraniu aktywności dzieci, młodzieży i seniorów oraz budowie silnych więzi sąsiedzkich i międzypokoleniowych.

W obszarze życia społeczno-kulturalnego Gminy Tuchów w 2024 r. działały również inne niż wymienione w tabeli nr 27 stowarzyszenia, organizacje, instytucje i grupy nieformalne, jak:

- Stowarzyszenie Społeczności Lokalnej „Moje Siedlisko” w Siedliskach,
- Stowarzyszenie Miłośników Karwodrzy,
- Stowarzyszenie Zwycię Grupa Miłośników Motocykli OWL'S Riders w Tuchowie,
- Eagle Knights Poland,
- Stowarzyszenie „Róbmy swoje” w Łowczowie,
- Towarzystwo Miłośników Tuchowa,
- Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Tuchowie,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Wspólne Dobro” w Buchcicach,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Burzynianki” w Burzynie,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Jodłówce Tuchowskiej,
- Koło Gospodyń Wiejskich AleBabki z Piotrkowic,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Trzemesnej,
- Parafialna Orkiestra Dęta w Siedliskach,
- Sanktuaryjna Orkiestra Dęta w Tuchowie,
- Sanktuaryjny Chór Mieszany w Tuchowie,
- Społeczne Ognisko Muzyczne im. Ignacego Jana Paderewskiego w Tuchowie,
- Dom Pomocy Społecznej w Karwodrzy,
- Echo Twojej Okolicy Karwodrza (grupa nieformalna)

oraz ochotnicze straże pożarne z: Burzyna, Jodłówki Tuchowskiej, Karwodrzy, Lubaszowej, Łowczowa, Mesznej Opackiej, Piotrkowic, Siedliskach i Tuchowa, a także rady osiedlowe osiedli: Tuchów Lewobrzeżny, Tuchów Prawobrzeżny, Garbek i Kielanowice.

Organizacje pozarządowe są postrzegane przez Gminę Tuchów jako strategiczni partnerzy samorządu

lokalnego. Władze samorządowe deklarują kontynuację i dalszy rozwój tej współpracy w kolejnych latach – jako jednego z filarów społeczeństwa obywatelskiego i lokalnej tożsamości.

Zadania realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi popularyzowały wśród dzieci i młodzieży wzorce i postawy trzeźwego spędzania wolnego czasu, kształtowały postawę proaktywną, a także pogłębiały integrację społeczną w regionie z podkreśleniem roli seniora w rodzinie i środowisku. Upowszechniały także kulturę fizyczną, rozwijały sportowo zwłaszcza w dziedzinie piłki nożnej, piłki siatkowej, kolarstwa górskiego oraz biegów. Propagowały aktywność ruchową jak również umysłową na zajęciach pozalekcyjnych, treningowych oraz zawodach w ramach współzawodnictwa sportowego.

W okresie 2019–2024 Gmina Tuchów konsekwentnie rozwijała współpracę z organizacjami pozarządowymi, przeznaczając na ten cel coraz większe środki finansowe (Wykres nr 12. Począwszy od 2019 r. zauważalny był systematyczny wzrost nakładów, który świadczył o rosnącym znaczeniu trzeciego sektora w realizacji lokalnych zadań publicznych.

Wykres nr 12. Dotacje dla organizacji pozarządowych w Gminie Tuchów w latach 2019-2024

Ostatnie lata przyniosły wzrost finansowania, odzwierciedlający zarówno rozwój organizacyjny samych NGO, jak i otwartość samorządu na współdziałanie z podmiotami społecznymi.

W 2023 r., mimo nieznacznego obniżenia kwoty dotacji, poziom współpracy pozostał wysoki i stabilny. Natomiast rok 2024 okazał się rekordowy – zarówno pod względem liczby wspartych inicjatyw, jak i sumy przyznanych dotacji. Skokowy wzrost środków przeznaczonych na współpracę z NGO jest wyraźnym sygnałem docenienia roli sektora obywatelskiego jako istotnego partnera w rozwoju lokalnej wspólnoty.

Tendencja ta potwierdza, że organizacje pozarządowe stanowią trwały filar polityki społecznej gminy, a ich działalność jest nie tylko zauważalna, ale i realnie wspierana finansowo.

Samorząd tuchowski postrzega organizacje pozarządowe oraz podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego jako bardzo cennych partnerów, z którymi zamierza w dalszym ciągu dążyć do poprawy jakości życia mieszkańców gminy oraz budowy i rozwijania lokalnego społeczeństwa obywatelskiego, rozwijając wspólne poczucie odpowiedzialności za przyszłość gminy. Program wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży z terenu gminy Tuchów

W 2024 r. obowiązywał nowy Program wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży z terenu gminy Tuchów przyjęty uchwałą nr III/24/2024 Rady Miejskiej w Tuchowie w dniu 26 czerwca 2024 r.

Celem Programu jest:

- promowanie dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej,
- wzrost motywacji uczniów do odkrywania i rozwijania talentów oraz pogłębiania wiedzy,
- kreowanie pozytywnych wzorców dla społeczności uczniowskiej,
- wzrost zaangażowania rodziców w proces wspierania edukacji swoich dzieci,
- zwiększenie liczby uczestników olimpiad, konkursów przedmiotowych, artystycznych i zawodów sportowych,
- budowanie wizerunku Gminy Tuchów jako gminy przyjaznej uczniom wybitnie uzdolnionym.

W 2024 r. obowiązywały również nowe warunki udzielania pomocy dzieciom i młodzieży, formy i zakres tej pomocy oraz tryb postępowania w ramach programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży mieszkających oraz pobierających naukę w szkołach na terenie gminy, przyjęte uchwałą nr III/25/2024 Rady Miejskiej w Tuchowie w dniu 26 czerwca 2024 r.

W 2024 r. do Urzędu Miejskiego wpłynęły 54 wnioski o przyznanie stypendium. Pozytywnie rozpatrzono 45 wniosków, na podstawie opinii Komisji powołanej przez Burmistrza. Stypendia przyznano w następujących kategoriach:

- za wysokie wyniki w nauce – 29 uczniom,
- za szczególne osiągnięcia sportowe – 10 uczniom,
- za szczególne osiągnięcia naukowe – 4 uczniom,
- za szczególne osiągnięcia artystyczne – 2 uczniom.

Na realizację Programu przeznaczono w budżecie gminy kwotę 20 000 zł. Przyznano:

- 2 stypendia po 700 zł,
- 5 stypendiów po 600 zł,
- 3 stypendia po 500 zł,
- 9 stypendiów po 450 zł,
- 19 stypendiów po 400 zł,
- 7 stypendiów po 350 zł.

Program został zrealizowany w całości. Analiza wniosków składanych według nowych zasad wskazuje na nieznaczny spadek liczby przyznanych stypendiów (o 6 mniej niż w 2023 r.), co związane było głównie z bardziej precyzyjnymi kryteriami oceny.

Tabela nr 28. Liczba przyznanych stypendiów Burmistrza Tuchowa w latach 2018–2023

Rodzaj stypendium	Liczba przyznanych stypendiów					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
wysokie wyniki w nauce	54	37	29	28	36	29
szczególne osiągnięcia artystyczne	3	2	1	0	0	2
szczególne osiągnięcia sportowe	7	5	8	6	7	10
szczególne osiągnięcia naukowe	2	-	6	8	8	4
razem	66	44	44	42	51	45

XI. Realizacja uchwał rady Gminy

W 2024 r. Rada Miejska w Tuchowie, działająca w końcowej fazie kadencji 2018–2024 oraz w początku kadencji 2024–2029, podjęła łącznie 144 uchwał na 14 sesjach (5 sesji kończących poprzednią kadencję oraz 9 sesji w ramach nowej kadencji). Wśród nich 42 uchwały miały charakter aktów prawa miejscowego.

W przeważającej liczbie podejmowano uchwały dotyczące:

- budżetu oraz wieloletniej prognozy finansowej Gminy Tuchów (32 uchwały),
- dotacji celowych oraz pomocy finansowej (12 uchwał),
- przyjęcia programów, strategii i planów (11 uchwał),
- gospodarki nieruchomościami i planowania przestrzennego (18 uchwał),
- spraw organizacyjnych i statutowych (14 uchwał),
- ochrony środowiska i pomocy zwierzętom (6 uchwał).

Inicjatorem większości uchwał w 2024 r. był Burmistrz Tuchowa. Przewodniczący Rady Miejskiej był inicjatorem 2 uchwał organizacyjnych.

Wszystkie podjęte uchwały, do realizacji których został wyznaczony Burmistrz Tuchowa, zostały zrealizowane w zakresie dotyczącym 2024 r. Burmistrz kontynuował również realizację uchwał podjętych w latach wcześniejszych.

W 2024 r. w całym kraju odbyły się wybory samorządowe, w wyniku których wyłoniono nowe składy organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego – także w Gminie Tuchów. Nowo wybrana Rada Miejska rozpoczęła swoją kadencję, obejmując odpowiedzialność za kształtowanie lokalnej polityki, stanowienie prawa miejscowego oraz kontrolę działalności burmistrza.

Na koniec 2024 r. w skład Rady Miejskiej w Tuchowie wchodził następujący radni, pełniąc przypisane im funkcje:

Jerzy Odroniec – Przewodniczący Rady, Przewodniczący Komisji Statutowej, Członek Komisji Budżetowej, Członek Komisji Oświaty, Kultury, Sportu i Spraw Społecznych;

Jerzy Urbanek – Wiceprzewodniczący Rady, Członek Komisji Budżetowej, Członek Komisji Infrastruktury, Członek Komisji Statutowej;

Stanisław Wabno – Wiceprzewodniczący Rady, Członek Komisji Budżetowej, Członek Komisji Infrastruktury, Wiceprzewodniczący Komisji Statutowej;

Małgorzata Gacek – Przewodnicząca Komisji Skarg, Wniosków i Petycji, Członkini Komisji Oświaty, Kultury, Sportu i Spraw Społecznych;

Ewa Michałek – Przewodnicząca Komisji Budżetowej, Członkini Komisji Oświaty, Kultury, Sportu i Spraw Społecznych, Członkini Komisji Statutowej;

Andrzej Przybyła – Przewodniczący Komisji Oświaty, Kultury, Sportu i Spraw Społecznych, Wiceprzewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji;

Dawid Siwek – Przewodniczący Komisji Infrastruktury, Członek Komisji Budżetowej;

Grzegorz Wąs – Przewodniczący Komisji Rewizyjnej, Członek Komisji Infrastruktury;

Aleksander Kajmowicz – Wiceprzewodniczący Komisji Oświaty, Kultury, Sportu i Spraw Społecznych, Członek Komisji Skarg, Wniosków i Petycji, Członek Komisji Statutowej;

Grzegorz Wesołowski – Wiceprzewodniczący Komisji Infrastruktury, Członek Komisji Budżetowej;

Maria Wiśniowska – Wiceprzewodnicząca Komisji Rewizyjnej, Członkini Komisji Oświaty, Kultury, Sportu i Spraw Społecznych,

Łukasz Włodarz – Wiceprzewodniczący Komisji Budżetowej, Członek Komisji Rewizyjnej, Członek Komisji Statutowej;

Grzegorz Borgula – Członek Komisji Budżetowej, Członek Komisji Infrastruktury;

Janusz Łukasik – Członek Komisji Budżetowej, Członek Komisji Oświaty, Kultury, Sportu i Spraw Społecznych;

Grzegorz Niemiec – Członek Komisji Infrastruktury, Członek Komisji Oświaty, Kultury, Sportu i Spraw Społecznych.

KADENCJA 2024-2029

RADA MIEJSKA W TUCHOWIE

Jerzy Odronec
Przewodniczący

Jerzy Urbanek
Wiceprzewodniczący

Stanisław Wabno
Wiceprzewodniczący

Grzegorz Borgula

Małgorzata Gacek

Aleksander Kajmowicz

Janusz Łukasik

Ewa Michałek

Grzegorz Niemiec

Andrzej Przybyła

Dawid Siwek

Grzegorz Wąs

Grzegorz Wesołowski

Maria Wiśniowska

Łukasz Włodarz

Magdalena Marszałek
Burmistrz Tuchowa

Wiktor Chrzanowski
Zastępca
Burmistrza Tuchowa

Szczepan Makarski
Skarbnik
Gminy Tuchów

Jerzy Łaska
Sekretarz
Gminy Tuchów

Zdjęcie nr 8. Tablo przedstawiające skład Rady Miejskiej w Tuchowie oraz ścisłe kierownictwo Urzędu Miejskiego w Tuchowie w kadencji 2024–2029

Zestawienie szczegółowe i stan realizacji uchwał na dzień 31 grudnia 2024 r.

Poniższe zestawienie uchwał przedstawiono w kolejności rosnącej, poczynwszy od pierwszej sesji odbytej w 2024 r.

LXIV Sesja w dniu 31 stycznia 2024

- Uchwała LXIV/582/2024 w sprawie uchwalenia programu ośłonowego „Korpus Wsparcia Seniorów” - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXIV/583/2024 w sprawie Gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w gminie Tuchów na lata 2024–2027 - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXIV/584/2024 w sprawie zbycia nieruchomości w trybie bezprzetargowym - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXIV/585/2024 w sprawie współdziałania z innymi jednostkami samorządu terytorialnego w celu grupowego zakupu energii elektrycznej - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXIV/586/2024 w sprawie uchwalenia „Wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu Spółki Komunalnej »Dorzecze Białej« Sp. z o.o. w Tuchowie na lata 2024–2028” - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXIV/587/2024 w sprawie przyjęcia „Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi i zwierząt na terenie gminy Tuchów na 2024 rok” - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXIV/588/2024 w sprawie rozpatrzenia skargi na działalność Sołtysa Sołectwa Burzyn - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXIV/589/2024 w sprawie zmian w uchwale nr LXIII/580/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Tuchów na lata 2024–2034 - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXIV/590/2024 w sprawie zmian w uchwale nr LXIII/581/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 grudnia 2023 r., Uchwała budżetowa Gminy Tuchów na 2024 rok - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXIV/591/2024 w sprawie udzielenia w 2024 r. dotacji celowej dla Biblioteki Publicznej w Tuchowie z przeznaczeniem na sfinansowanie realizacji zadania pn. „Przebudowa istniejącej komunikacji wewnętrznej, budowa parkingu przy nowo powstającym budynku biblioteki na działce 1627/8, wraz z budową małej architektury w postaci ławek, koszy na śmieci i wiaty śmietnikowej wraz z infrastrukturą techniczną” - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXIV/592/2024 w sprawie udzielenia pomocy finansowej na rzecz Gminy Miasta Tarnowa z przeznaczeniem na sfinansowanie części kosztów funkcjonowania Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie – Filia w Tuchowie - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,

- Uchwała LXIV/593/2024 w sprawie zmiany uchwały nr XVII/100/2015 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie wysokości i zasad ustalania oraz rozliczania dotacji celowej dla podmiotów prowadzących żłobki, kluby dziecięce lub zatrudniających dziennych opiekunów na terenie gminy Tuchów - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,

LXV Sesja w dniu 28 lutego 2024

- Uchwała LXV/594/2024 w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Buchcice - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXV/595/2024 w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Burzyn - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXV/596/2024 w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Dąbrówka Tuchowska - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXV/597/2024 w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Jodłówka Tuchowska - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXV/598/2024 w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Karwodrza - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXV/599/2024 w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Lubaszowa - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXV/600/2024 w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Piotrkowice - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXV/601/2024 w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Siedliska - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXV/602/2024 w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Trzemesna - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXV/603/2024 w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Zabłędza - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXV/604/2024 w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Mieszna Opacka - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXV/605/2024 w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Łowczów - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXV/606/2024 w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Kozłówek - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXV/607/2024 w sprawie uchwalenia Statutu Osiedla Garbek - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXV/608/2024 w sprawie uchwalenia Statutu Osiedla Tuchów–lewobrzeżny - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXV/609/2024 w sprawie uchwalenia Statutu Osiedla Tuchów–prawobrzeżny - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,

- Uchwała LXV/610/2024 w sprawie uchwalenia Statutu Osiedla Kielanowice - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXV/611/2024 w sprawie zmiany Uchwały Nr LVIII/524/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 czerwca 2023 r. w sprawie powołania zespołu do spraw zaopiniowania kandydatów na ławników - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXV/612/2024 w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości oddanej w użytkowanie wieczyste na rzecz jej użytkownika wieczystego - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXV/613/2024 w sprawie niewyrażenia zgody na wyodrębnienie w budżecie Gminy Tuchów środków stanowiących Fundusz Sołecki w 2025 r. - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXV/614/2024 w sprawie zmian w uchwale LXIII/580/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 grudnia 2023 roku w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Tuchów na lata 2024–2036 - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXV/615/2024 w sprawie zmian w uchwale nr LXIII/581/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 grudnia 2023 r., Uchwała budżetowa Gminy Tuchów na 2024 rok - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,

LXVI Sesja w dniu 13 marca 2024

- Uchwała LXVI/616/2024 w sprawie zasięgnięcia od Komendanta Wojewódzkiego Policji w Krakowie informacji o kandydacie na ławnika - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,

LXVII Sesja w dniu 20 marca 2024

- Uchwała LXVII/617/2024 w sprawie Gminnego programu wspierania rodziny w gminie Tuchów na lata 2024–2026 - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXVII/618/2024 w sprawie zmiany uchwały Nr XLV/423/2022 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 29 czerwca 2022 r. w sprawie uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Tuchów na lata 2022–2026 - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXVII/619/2024 w sprawie utworzenia mieszkania treningowego - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXVII/620/2024 w sprawie ustalenia szczegółowych zasad odpłatności za pobyt w mieszkaniu treningowym - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXVII/621/2024 w sprawie wyboru ławnika do orzekania w Sądzie Rejonowym - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXVII/622/2024 w sprawie zmian w uchwale LXIII/580/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 grudnia 2023 roku w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Tuchów na lata 2024–2036 - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXVII/623/2024 w sprawie zmian w uchwale nr LXIII/581/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 grudnia 2023 r., Uchwała budżetowa Gminy Tuchów na 2024 rok -

Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,

- Uchwała LXVII/624/2024 w sprawie ustalenia zakresu pomocy świadczonej przez Gminę Tuchów obywatelom Ukrainy - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,

LXVIII Sesja w dniu 4 kwietnia 2024

- Uchwała LXVIII/625/2024 w sprawie zmian w uchwale LXIII/580/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 grudnia 2023 roku w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Tuchów na lata 2024–2036 - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXVIII/626/2024 w sprawie zmian w uchwale nr LXIII/581/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 grudnia 2023 r., Uchwała budżetowa Gminy Tuchów na 2024 rok - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała LXVIII/627/2024 w sprawie ustalenia opłaty za korzystanie z miejskiego szaletu publicznego - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,

I Sesja w dniu 6 maja 2024

- Uchwała I/1/24 w sprawie wyboru Przewodniczącego Rady Miejskiej - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała I/2/24 w sprawie wyboru Wiceprzewodniczącego/Wiceprzewodniczących Rady Miejskiej - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała I/3/24 w sprawie ustalenia niektórych czynności dla Wiceprzewodniczących Rady Miejskiej w Tuchowie - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała I/4/24 w sprawie powołania stałych komisji Rady Miejskiej w Tuchowie oraz określenia przedmiotu ich działania - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała I/5/24 w sprawie ustalenia wynagrodzenia Burmistrza Tuchowa - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,

II Sesja w dniu 22 maja 2024

- Uchwała II/6/24 w sprawie powołania składów osobowych stałych komisji Rady Miejskiej w Tuchowie - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała II/7/24 w sprawie powołania komisji doraźnej Rady Miejskiej w Tuchowie - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała II/8/24 w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, położonych na obszarze Gminy Tuchów, nie stanowiących jej wyłącznej własności - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała II/9/24 w sprawie szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny przypadających Gminie Tuchów lub jej jednostkom organizacyjnym oraz określenia warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,

- Uchwała II/10/24 w sprawie emisji obligacji oraz zasad ich zbywania, nabywania i wykupu - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała II/11/24 w sprawie zmian w uchwale LXIII/580/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 grudnia 2023 roku w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Tuchów na lata 2024–2036 - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała II/12/24 w sprawie zmian w uchwale nr LXIII/581/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 grudnia 2023 r., Uchwała budżetowa Gminy Tuchów na 2024 rok - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała II/13/24 w sprawie dopłat do grup taryfowych odbiorców usług wodociągowo-kanalizacyjnych - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała II/14/24 w sprawie wyrażenia zgody na przejęcie od Województwa Małopolskiego zadania pn. „Budowa chodnika przy drodze wojewódzkiej nr 977 w m. Tuchów ul. Mickiewicza na dł. 112 mb (odc. 075 km 0+125,95 – odc. 080 km 014,38) a także budowa nowego przejścia dla pieszych w obrębie skrzyżowania drogi wojewódzkiej DW nr 977 z drogą powiatową nr 1386K relacji Burzyn - Jodłówka Tuchowska (odc. 075 km 0+125,95 – odc. 080 km 014,38)” oraz zawarcie porozumienia pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała II/15/24 w sprawie wyrażenia zgody na przejęcie od Województwa Małopolskiego zadania pn. „Budowa przejścia dla pieszych w ciągu drogi wojewódzkiej nr 977 w Siedliskach w odc. ref. 100 km 0+236,50 - 0+340,00” oraz zawarcie porozumienia pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała II/16/24 w sprawie zmiany uchwały nr XL/378/2022 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 26 stycznia 2022 r. w sprawie udzielenia dotacji celowej dla Biblioteki Publicznej w Tuchowie z przeznaczeniem na dofinansowanie realizacji projektu pt. „Biblioteka – dostępna przestrzeń dla ludzi i książek” - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała II/17/24 w sprawie zmiany uchwały nr LXIV/591/2024 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 21 stycznia 2024 r. w sprawie udzielenia w 2024 r. dotacji celowej dla Biblioteki Publicznej w Tuchowie z przeznaczeniem na sfinansowanie realizacji zadania pn. „Zagospodarowanie działki nr 627/8 w Tuchowie poprzez rozbudowę małej architektury oraz wykonanie nasadzeń roślinnych” - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała II/18/24 w sprawie udzielenia pomocy finansowej na rzecz Województwa Małopolskiego z przeznaczeniem na realizację zadania pn. „Poprawa bezpieczeństwa na przejściach dla pieszych w ciągu dróg wojewódzkich Województwa Małopolskiego” - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała II/19/24 w sprawie wyrażenia zgody na przejęcie od Powiatu Tarnowskiego zadań dotyczących budowy chodników w ciągu dróg powiatowych w miejscowościach Tuchów i Siedliska oraz zawarcie porozumienia pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała II/20/24 w sprawie udzielenia dotacji celowej dla Domu Kultury w Tuchowie z przeznaczeniem na zakup namiotów wystawowych - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,

III Sesja w dniu 26 czerwca 2024

- Uchwała III/21/24 w sprawie udzielenia wotum zaufania dla Burmistrza Tuchowa - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała III/22/24 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2023 rok oraz sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Tuchów za 2023 rok - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała III/23/24 w sprawie udzielenia absolutorium dla Burmistrza Tuchowa z tytułu wykonania budżetu Gminy Tuchów - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała III/24/24 w sprawie przyjęcia "Programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży mieszkających oraz pobierających naukę na terenie gminy Tuchów" - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała III/25/24 w sprawie określenia szczegółowych warunków udzielania pomocy dzieciom i młodzieży, form i zakresu tej pomocy oraz trybu postępowania w ramach „Programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży mieszkających oraz pobierających naukę w szkołach na terenie gminy Tuchów” - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała III/26/24 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność gminy Tuchów - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała III/27/24 w sprawie zniesienia form ochrony przyrody drzewa uznanego za pomnik przyrody z działki nr 82/1 położonej w Burzynie - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała III/28/24 w sprawie zmiany uchwały Nr XLV/423/2022 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 29 czerwca 2022 r. w sprawie uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Tuchów na lata 2022–2026 - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała III/29/24 w sprawie ustalenia wysokości i zasad wypłacania diet oraz zwrotu kosztów podróży służbowych radnym - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała III/30/24 w sprawie diet dla przewodniczących organów wykonawczych jednostek pomocniczych Gminy Tuchów - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała III/31/24 w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, położonych na obszarze Gminy Tuchów, nie stanowiących jej wyłącznej własności - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała III/32/24 w sprawie szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny przypadających Gminie Tuchów lub jej jednostkom organizacyjnym oraz określenia warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,

- Uchwała III/33/24 w sprawie emisji obligacji oraz zasad ich zbywania, nabywania i wykupu - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała III/34/24 w sprawie ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla członków ochotniczych straży pożarnych z terenu Gminy Tuchów za uczestnictwo w działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej, szkoleniu lub ćwiczeniu organizowanym przez Państwową Straż Pożarną lub gminę - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała III/35/24 w sprawie zmiany uchwały nr II/13/2024 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 22 maja 2024 r. w sprawie dopłat do grup taryfowych odbiorców usług wodociągowo-kanalizacyjnych - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała III/36/24 w sprawie zarządzenia poboru podatków w drodze inkasa, ustanowienia inkasentów i wysokości wynagrodzenia za inkaso - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała III/37/24 w sprawie zmian w uchwale LXIII/580/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 grudnia 2023 roku w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Tuchów na lata 2024–2036 - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała III/38/24 w sprawie zmian w uchwale nr LXIII/581/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 grudnia 2023 r., Uchwała budżetowa Gminy Tuchów na 2024 rok - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała III/39/24 w sprawie zmiany uchwały nr LIII/496/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 22 lutego 2023 r. w sprawie uchwalenia Statutu Młodzieżowej Rady Gminy Tuchów - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała III/40/24 w sprawie zmiany uchwały nr LXVII/624/2024 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 20 marca 2024 r. w sprawie ustalenia zakresu pomocy świadczonej przez Gminę Tuchów obywatelom Ukrainy - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała III/41/24 w sprawie przejęcia przez Gminę Tuchów od Województwa Małopolskiego zadania zarządzania drogą wojewódzką nr 977 na odcinku 075 km 0+000 w zakresie zagospodarowania istniejącej wyspy ronda zlokalizowanego w Gminie Tuchów - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała III/42/24 w sprawie udzielenia dotacji celowej dla Biblioteki Publicznej w Tuchowie z przeznaczeniem na dofinansowanie realizacji zadania pn. „Aktywnie z biblioteką” - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała III/43/24 w sprawie przejęcia od Wojewody Małopolskiego zadania obejmującego konserwację obramowań mogił i elementów drewnianych cmentarza wojennego nr 164 w Tuchowie - Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,

IV Sesja w dniu 23 lipca 2024

- Uchwała IV/44/24 w sprawie zmian w Uchwale LXIII/580/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 grudnia 2023 roku w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej gminy Tuchów na lata 2024-2036 – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana.
- Uchwała IV/45/24 w sprawie zmian w uchwale nr LXIII/581/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 grudnia 2023 r., Uchwała budżetowa Gminy Tuchów na 2024 rok – Uchwała weszła

w życie i została zrealizowana,

- Uchwała IV/46/24 w sprawie zmiany uchwały nr LX/540/2023 z dnia 27 września 2023 r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej na rzecz Województwa Małopolskiego z przeznaczeniem na realizację zadania pn. „Budowa chodnika w ciągu DW 977 w m. Zabłędza – etap I” – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,

V Sesja w dniu 28 sierpnia 2024

- Uchwała V/47/24 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność gminy Tuchów – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,¹
- Uchwała V/48/24 w sprawie wyrażenia zgody na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy budynku byłej Szkoły w Trzemesnej – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała V/49/24 w sprawie rozpatrzenia skargi na działalność Burmistrza Tuchowa – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała V/50/24 w sprawie zmian w Uchwale LXIII/580/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 grudnia 2023 roku w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej gminy Tuchów na lata 2024-2036 – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała V/51/24 w sprawie zmian w uchwale nr LXIII/581/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 grudnia 2023 r., Uchwała budżetowa Gminy Tuchów na 2024 rok – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,

VI Sesja w dniu 25 września 2024

- Uchwała VI/52/24 w sprawie ustalenia wysokości opłaty za korzystanie z wychowania przedszkolnego przez dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w publicznym przedszkolu oraz oddziałach przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Tuchów – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała VI/53/24 w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały w sprawie trybu udzielania i rozliczania dotacji udzielanych publicznym i niepublicznym przedszkolom, innym formom wychowania przedszkolnego oraz szkołom, w tym szkołom podstawowym, w których zorganizowano oddział przedszkolny prowadzonym na terenie Gminy Tuchów, trybu przeprowadzania kontroli prawidłowości pobrania i wykorzystania tych dotacji oraz terminu i sposobu rozliczenia ich wykorzystania – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała VI/54/24 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność gminy Tuchów – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała VI/55/24 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Tuchów - dla miejscowości Dąbrówka Tuchowska – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała VI/56/24 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Tuchów - dla miejscowości Lubaszowa – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała VI/57/24 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Tuchów - dla miejscowości Zabłędza – Uchwała

weszła w życie i została zrealizowana,

- Uchwała VI/58/24 w sprawie zmian w Uchwale LXIII/580/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 grudnia 2023 roku w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej gminy Tuchów na lata 2024-2036 – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała VI/59/24 w sprawie zmian w uchwale nr LXIII/581/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 grudnia 2023 r., Uchwała budżetowa Gminy Tuchów na 2024 rok – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała VI/60/24 w sprawie utworzenia i przystąpienia przez Gminę Tuchów do spółdzielni energetycznej – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,

VII Sesja w dniu 30 października 2024

- Uchwała VII/61/24 w sprawie zaliczenia drogi – ul. Nowa w miejscowości Tuchów do kategorii dróg gminnych – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała VII/62/24 w sprawie wyrażenia zgody na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała VII/63/24 w sprawie wyrażenia zgody na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała VII/64/24 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność gminy Tuchów – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała VII/65/24 w sprawie rozpatrzenia wniosku – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała VII/66/24 w sprawie wyboru opiekuna Młodzieżowej Rady Gminy Tuchów – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała VII/67/24 w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Tuchów – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała VII/68/24 w sprawie zmiany uchwały Nr XLV/423/2022 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 29 czerwca 2022 r. w sprawie uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Tuchów na lata 2022-2026 – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała VII/69/24 w sprawie uzgodnienia przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych pomnika przyrody w miejscowości Burzyn – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała VII/70/24 w sprawie zniesienia form ochrony przyrody drzew uznanych za pomniki przyrody z działki nr 82/1 położonej w Burzynie – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała VII/71/24 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Tuchów - dla miejscowości Burzyn – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała VII/72/24 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Tuchów - dla miejscowości Tuchów – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,

- Uchwała VII/73/24 w sprawie przyznawania wyróżnienia za zasługi dla rozwoju miasta i gminy Tuchów – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała VII/74/24 w sprawie regulaminu przyznawania wyróżnienia za zasługi dla rozwoju miasta i gminy Tuchów – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała VII/75/24 w sprawie zmian w Uchwale LXIII/580/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej gminy Tuchów na lata 2024-2036 – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała VII/76/24 w sprawie zmian w uchwale nr LXIII/581/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 grudnia 2023 r. - Uchwała budżetowa Gminy Tuchów na 2024 rok – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,

VIII Sesja w dniu 27 listopada 2024

- Uchwała VIII/77/24 w sprawie obniżenia średniej ceny skupu żyta za okres 11 kwartałów będącej podstawą obliczania podatku rolnego za rok 2025 na obszarze gminy Tuchów – Uchwała weszła w życie i jest realizowana,
- Uchwała VIII/78/24 w sprawie określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości obowiązujących na terenie gminy Tuchów – Uchwała weszła w życie i jest realizowana,
- Uchwała VIII/79/24 w sprawie określenia wysokości stawek podatku od środków transportowych – Uchwała weszła w życie i jest realizowana,
- Uchwała VIII/80/24 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność gminy Tuchów – Uchwała weszła w życie i jest realizowana,
- Uchwała VIII/81/24 w sprawie uchwalenia programu współpracy Gminy Tuchów z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2025 – Uchwała weszła w życie i jest realizowana,
- Uchwała VIII/82/24 w sprawie zmian w Uchwale LXIII/580/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej gminy Tuchów na lata 2024-2036 – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała VIII/83/24 w sprawie zmian w uchwale nr LXIII/581/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 grudnia 2023 r. - Uchwała budżetowa Gminy Tuchów na 2024 rok – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała VIII/84/24 w sprawie udzielenia dotacji celowej dla Domu Kultury w Tuchowie z przeznaczeniem na wykonanie projektu aranżacji holu wraz z przyległymi do niego szatnią i przestrzenią przy klatce schodowej oraz pomieszczenia informacji i promocji – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała VIII/85/24 w sprawie uchylenia uchwały nr XVII/100/2015 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie wysokości i zasad ustalania oraz rozliczania dotacji celowej dla podmiotów prowadzących żłobki, kluby dziecięce lub zatrudniających dziennych opiekunów na terenie gminy Tuchów – Uchwała weszła w życie i jest realizowana,
- Uchwała VIII/86/24 w sprawie zmiany uchwały nr LVIII/414/2018 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 29 sierpnia 2018 r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej na rzecz Województwa

Małopolskiego z przeznaczeniem na wspólną realizację zadania inwestycyjnego pn. „Obwodnica Tuchowa” – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,

- Uchwała VIII/87/24 w sprawie zmiany uchwały nr LXII/567/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 29 listopada 2023 r. w sprawie udzielenia dotacji na dofinansowanie prac konserwatorskich i restauratorskich elewacji Kościoła Parafialnego pw. Św. Jakuba Starszego Apostoła w Tuchowie – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,

IX Sesja w dniu 18 grudnia 2024

- Uchwała IX/88/24 w sprawie uchwalenia planów pracy Rady Miejskiej w Tuchowie i jej Komisji na 2025 rok – Uchwała weszła w życie i jest realizowana,
- Uchwała IX/89/24 w sprawie uchwalenia planów pracy Rady Miejskiej w Tuchowie i jej Komisji na 2025 rok – Uchwała weszła w życie i jest realizowana,
- Uchwała IX/90/24 w sprawie współdziałania z innymi jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie wspólnego przeprowadzenia postępowań o udzielenie zamówień publicznych na kompleksową dostawę energii elektrycznej dla punktów z instalacjami OZE – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała IX/91/24 w sprawie przyjęcia „Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Tuchów na 2025 r.” – Uchwała weszła w życie i jest realizowana,
- Uchwała IX/92/24 w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tuchów na lata 2024-2027 z perspektywą na lata 2028-2031” – Uchwała weszła w życie i jest realizowana,
- Uchwała IX/93/24 w sprawie nadania statutu Domu Kultury w Tuchowie – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała IX/94/24 w sprawie ustalenia wysokości i zasad wypłacania diet oraz zwrotu kosztów podróży służbowych radnym Rady Miejskiej w Tuchowie – Uchwała weszła w życie i jest realizowana,
- Uchwała IX/95/24 w sprawie pokrycia części kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z dochodów własnych niepochozących z pobranej opłaty zagospodarowanie odpadami komunalnymi – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała IX/96/24 w sprawie zmian w Uchwale LXIII/580/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej gminy Tuchów na lata 2024-2036 – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała IX/97/24 w sprawie zmian w uchwale nr LXIII/581/2023 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 28 grudnia 2023 r. - Uchwała budżetowa Gminy Tuchów na 2024 rok – Uchwała weszła w życie i została zrealizowana,
- Uchwała IX/98/24 w sprawie uchwalenia wieloletniej prognozy finansowej na lata 2025 – 2036 – Uchwała weszła w życie i jest realizowana,
- Uchwała IX/99/24 w sprawie uchwalenia uchwały budżetowej Gminy Tuchów na 2025 rok – Uchwała weszła w życie i jest realizowana.

Zdjęcie nr 9. Kadr z III Sesja Rady Miejskiej w Tuchowie odbytej w dniu 26 czerwca 2024 r., temat: przedstawienie raportu o stanie gminy Tuchów za 2023 r., referuje Magdalena Marszałek Burmistrz Tuchowa

XII. Współpraca Gminy z podmiotami zewnętrznymi

A. Gmina w stowarzyszeniach

Na koniec 2024 r. Gmina Tuchów należała do następujących stowarzyszeń:

- Lokalna Organizacja Turystyczna „Tarnowska Organizacja Turystyczna”, ul. Wałowa 2/12, 33-100 Tarnów,
- Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski, pl. Wszystkich Świętych 3/4, 31-006 Kraków,
- Pogórzańskie Stowarzyszenie Rozwoju, ul. Chopina 10, 33-170 Tuchów,
- Pogórzańskie Stowarzyszenie Dunajec–Biała, ul. Chopina 10, 33-170 Tuchów,
- Stowarzyszenie Zielony Pierścień Tarnowa, 33-156 Skrzyszów 335 A,
- Stowarzyszenie Króla Kazimierza Wielkiego, ul. Zamkowa 4, 87-820 Kowal,
- Stowarzyszenie Aglomeracja Tarnowska, ul. Adama Mickiewicza 2, 33-100 Tarnów.

Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski

Największa regionalna organizacja samorządowa w Polsce, działająca od 1991 r., zrzeszająca blisko 100 jednostek samorządu terytorialnego z Małopolski i regionów ościennych. Jej celem jest wspieranie współpracy i wymiany doświadczeń między samorządami, działania legislacyjne, szkoleniowe i promocyjne.

Tarnowska Organizacja Turystyczna

Działa od 2011 r. jako jedyna lokalna organizacja turystyczna dla subregionu tarnowskiego. Zrzesza samorządy oraz przedstawicieli branży turystycznej i zajmuje się promocją lokalnych produktów turystycznych oraz wspieraniem rozwoju turystyki.

Pogórzańskie Stowarzyszenie Rozwoju

Założone w 2006 r., funkcjonuje jako Lokalna Grupa Działania. Działa w partnerstwie trójsektorowym (publiczno-społeczno-gospodarczym) i obejmuje obszar gmin Ryglice, Tuchów, Szerzyny, Rzepiennik Strzyżewski i Gromnik. Celem stowarzyszenia jest aktywizacja mieszkańców, wspieranie przedsiębiorczości i wykorzystanie środków UE dla obszarów wiejskich.

Pogórzańskie Stowarzyszenie Dunajec–Biała

Powstało w 2022 r. z połączenia dwóch LGD, by spełniać nowe wymogi UE dotyczące liczby mieszkańców. Obejmuje 8 gmin, w tym Tuchów, i realizuje programy rozwoju lokalnego finansowane z funduszy europejskich na lata 2021–2027.

Stowarzyszenie Aglomeracja Tarnowska

Utworzone w 2021 r. jako platforma współpracy JST w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Celem stowarzyszenia jest wspólne pozyskiwanie środków unijnych i realizacja projektów infrastrukturalnych, społecznych i środowiskowych.

Członkostwo Gminy Tuchów w licznych organizacjach samorządowych i rozwojowych przyczynia się do skuteczniejszej realizacji lokalnych polityk publicznych. Umożliwia dostęp do wsparcia eksperckiego, zwiększa szanse na pozyskiwanie funduszy zewnętrznych, a także wspiera integrację regionalną i promocję marki gminy. Uczestnictwo w stowarzyszeniach jest przykładem aktywnego podejścia do współpracy międzygminnej i nowoczesnego zarządzania rozwojem lokalnym.

B. Udziały Gminy w spółkach prawa handlowego

Na koniec 2024 r. Gmina Tuchów posiadała udziały w trzech spółkach prawa handlowego na łączną kwotę 58 567 200 zł. Struktura udziałów przedstawia się następująco:

- Tarnowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. – 7 900 zł,
- Spółka Komunalna „Dorzecze Białej” Sp. z o.o. – 43 967 000 zł,
- SIM Małopolska Sp. z o.o. – 14 592 300 zł.

Tarnowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. jest wyspecjalizowaną instytucją wspierającą rozwój społeczno-gospodarczy regionu tarnowskiego. Działa od 1995 r. we współpracy z instytucjami państwowymi, samorządowymi i gospodarczymi. Realizuje zadania związane z tworzeniem miejsc pracy, wspieraniem MŚP, restrukturyzacją i pozyskiwaniem środków na rozwój regionu. Od 1997 r. jest członkiem Krajowego Systemu Usług.

Spółka Komunalna „Dorzecze Białej” Sp. z o.o., utworzona w 2004 r. przez cztery gminy (Tuchów, Ryglice, Ciężkowice, Rzepiennik Strzyżewski), prowadzi działalność w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, budownictwa liniowego, gospodarki odpadami oraz usług sanitarnych. Spółka realizuje wspólne cele inwestycyjne z wykorzystaniem funduszy unijnych i zapewnia nowoczesne rozwiązania w zakresie infrastruktury technicznej.

Tabela nr 29. Zestawienie kapitału udziałowego Spółki Komunalnej „Dorzecze Białej” Sp. z o.o. na dzień 31 grudnia 2024 r.

Gmina	Kwota udziałów (zł)	Liczba głosów udziałowców
Tuchów	43 967 000,00	43 967
Ciężkowice	18 783 000,00	18 783

Ryglice	29 153 000,00	29 153
Rzepiennik Strzyżewski	9 610 000,00	9 610
RAZEM	101 513 000,00	101 513

SIM Małopolska Sp. z o.o. z siedzibą w Brzesku została powołana do realizacji inwestycji mieszkaniowych w ramach Społecznego Budownictwa Mieszkaniowego, finansowanych z Rządowego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa. W spółce uczestniczy 16 gmin, a plan zakłada budowę łącznie 800 mieszkań, z czego w Gminie Tuchów – 90 mieszkań w trzech budynkach w Siedliskach.

Udział Gminy Tuchów w spółkach prawa handlowego stanowi ważny element długofalowej polityki inwestycyjnej. Angażując środki w strategiczne obszary, takie jak infrastruktura techniczna, rozwój mieszkaniowy czy wsparcie przedsiębiorczości, Gmina nie tylko zwiększa swój wpływ na rozwój lokalny, ale także wzmacnia zdolność do realizacji zadań publicznych przy udziale partnerów zewnętrznych. Utrzymanie aktywnego udziału w strukturach spółek regionalnych pozwala Gminie Tuchów na skuteczniejsze korzystanie z programów krajowych i unijnych.

C. Współpraca międzynarodowa

Gmina Tuchów od kilkunastu lat z powodzeniem rozwija współpracę międzynarodową, będąc jednym z prekursorów tego typu działań wśród małych gmin w Polsce. Dzięki zaangażowaniu władz lokalnych, społeczności oraz instytucji partnerskich, sieć relacji międzynarodowych Tuchowa obejmuje obecnie osiem samorządów europejskich, z którymi prowadzona jest regularna i wielowymiarowa współpraca:

- Illingen (Niemcy),
- Pettenbach (Austria),
- Mikulov (Czechy),
- Detva (Słowacja)
- Baranivka (Ukraina)
- Saint-Jean de Braye (Francja)
- Martfű (Węgry)
- Tăuții-Măgherauș (Rumunia)

W skali kraju niewiele miast o porównywalnej wielkości może poszczycić się aż tyloma aktywnymi partnerstwami i utrzymaniem tak trwałych relacji.

Zakres i formy współpracy

Współpraca Tuchowa z miastami partnerskimi obejmuje:

- wymiany młodzieży i mieszkańców,
- udział zespołów artystycznych i sportowych w wydarzeniach zagranicznych,
- wspólne projekty edukacyjne, kulturalne i promocyjne,
- dzielenie się doświadczeniami w zakresie zarządzania samorządem,
- współpracę na rzecz promocji turystyki oraz wspierania lokalnej przedsiębiorczości.

Realizacja tej współpracy odbywa się m.in. poprzez wizyty władz samorządowych, udział w seminariach i konferencjach, wydarzenia tematyczne oraz organizację Międzynarodowych Spotkań Miast Bliźniaczych, które od 2000 roku stanowią coroczny filar integracji między Tuchowem a jego

partnerami.

XXIV Międzynarodowe Spotkanie Miast Bliźniaczych – Tuchów 2024

W dniach 3–4 sierpnia 2024 r. Gmina Tuchów była gospodarzem XXIV Międzynarodowego Spotkania Miast Bliźniaczych. W wydarzeniu wzięli udział przedstawiciele z sześciu miast partnerskich:

- Pettenbach (Austria),
- Mikulov (Czechy),
- Baranivka (Ukraina),
- Martfű (Węgry),
- Tăuții-Măgherauș (Rumunia),
- Saint-Jean de Braye (Francja).

Goście uczestniczyli w szeregu wydarzeń oficjalnych, kulturalnych i integracyjnych, które sprzyjały wymianie doświadczeń oraz promocji lokalnych tradycji. Spotkanie stanowiło kontynuację intensywnej współpracy zapoczątkowanej w latach ubiegłych. Dla przypomnienia – w 2023 r. odbyło się XXIII spotkanie, w którym udział wzięli partnerzy m.in. z Illingen, Detvy i pozostałych miast partnerskich (łącznie siedem delegacji).

VIII Międzynarodowy Festiwal Wina TUCHOVINIFEST

Wydarzeniem towarzyszącym spotkaniu miast partnerskich był **VIII Międzynarodowy Festiwal Wina TUCHOVINIFEST**, zorganizowany również w dniach 3–4 sierpnia 2024 r. na tuchowskim rynku. W festiwalu wzięli udział nie tylko lokalni wystawcy, ale także partnerzy z zagranicy – m.in. winiarze i rękodzielnicy z miast partnerskich. Prezentowano produkty regionalne: wina, sery, miody, pieczywo, a Koła Gospodyń Wiejskich przygotowały degustacje tradycyjnych potraw.

Wydarzenie uświetnił koncert **Anny Wyszconi**, który zgromadził licznie przybyłą publiczność. Festiwal był nie tylko świętem smaków i muzyki, ale również doskonałą okazją do integracji międzykulturowej i promocji Gminy Tuchów na forum międzynarodowym.

Plener artystyczny w Winnicy Jakubowej

W ramach wydarzeń kulturalnych towarzyszących festiwalowi zorganizowano także plener malarski w Winnicy Jakubowej w Karwodrzy. Artyści lokalni i zaproszeni twórcy z zagranicy – w tym goście z miast partnerskich – tworzyli obrazy inspirowane krajobrazem Pogórza. Hasłem przewodnim spotkania były słowa Jamesa McNeilla Whistlera:

„Powietrze jest moim płótnem; słońce i niebo są moją paletą.”

Prace powstałe w trakcie pleneru zostały zaprezentowane podczas jesiennej wystawy w Bibliotece Publicznej w Tuchowie.

W 2024 r. Gmina Tuchów ponownie potwierdziła swoją silną pozycję w zakresie współpracy międzynarodowej. Kontynuacja spotkań miast bliźniaczych, aktywny udział partnerów zagranicznych oraz integracja wydarzeń kulturalnych, takich jak TUCHOVINIFEST i plener malarski, pokazują, że relacje między gminą a jej partnerami nie tylko trwają, ale rozwijają się w sposób twórczy i inspirujący.

Tuchów jest dziś nie tylko partnerem administracyjnym, ale również ambasadorem kultury, dialogu i przyjaźni w Europie lokalnej.

D. Współpraca z innymi jednostkami samorządowymi i rządowymi

Rok 2024 był okresem intensywnej współpracy Gminy Tuchów z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, jak również z administracją rządową. Dzięki aktywności władz samorządowych i skutecznemu pozyskiwaniu partnerów, gmina zrealizowała szereg istotnych zadań inwestycyjnych i społecznych, których realizacja nie byłaby możliwa bez zewnętrznego wsparcia organizacyjnego i finansowego.

Gmina Tuchów kontynuowała współpracę z gminami: Ciężkowice, Ryglice, Rzepiennik Strzyżewski i Szerzyny, będącymi udziałowcami Spółki. Działania dotyczyły m.in. inwestycji w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną oraz dopłat do taryf wodno-ściekowych (ponad 1,85 mln zł). Prowadzono wspólne działania w zakresie podziału kosztów i optymalizacji finansowej systemu gospodarki wodno-ściekowej.

Równie istotna była współpraca Gminy Tuchów z innymi samorządami w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT), realizowanych przez Stowarzyszenie Aglomeracja Tarnowska. Działania podejmowane wspólnie z Tarnowem i innymi gminami obszaru funkcjonalnego miały na celu rozwój infrastruktury, transportu publicznego, poprawę dostępności usług publicznych i wspólne aplikowanie o środki europejskie w ramach programów regionalnych.

Na szczególną uwagę zasługuje również współpraca Gminy Tuchów z jednostkami samorządu województwa. W 2024 r. Gmina korzystała ze wsparcia finansowego Województwa Małopolskiego, m.in. przy realizacji inwestycji drogowych – takich jak budowa przejścia dla pieszych na drodze wojewódzkiej nr 977 w Tuchowie czy opracowanie dokumentacji chodnika w Zabłędzy. Na te zadania Gmina pozyskała dotacje w łącznej wysokości prawie 60 tys. zł.

W obszarze współpracy z administracją rządową, istotne znaczenie miało skuteczne aplikowanie o środki z programów celowych i inwestycyjnych. Gmina Tuchów pozyskała znaczące dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych, przeznaczone na modernizację dróg gminnych w wielu miejscowościach. Łączna kwota wsparcia w ramach tego programu wyniosła 3 750 000 zł. Dodatkowe środki trafiły również z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, co umożliwiło poprawę bezpieczeństwa pieszych poprzez budowę nowych przejść i chodników.

Współpraca z administracją rządową obejmowała także działania w ramach polityki mieszkaniowej. Gmina uczestniczyła w realizacji projektów Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej (SIM Małopolska Sp. z o.o.), wspólnie z kilkunastoma innymi gminami. Efektem tej współpracy będzie budowa 90 mieszkań w Siedliskach, na przekazanej przez gminę nieruchomości. To przykład długofalowego zaangażowania Gminy Tuchów w rozwój nowoczesnego i dostępnego mieszkalnictwa.

Podsumowując, współpraca z innymi jednostkami samorządowymi i rządowymi w 2024 r. miała realny i wielowymiarowy wpływ na rozwój Gminy Tuchów. Dzięki partnerskiemu podejściu i dobrze przygotowanym projektom, samorząd lokalny skutecznie korzystał z dostępnych form wsparcia zewnętrznego. Przełożyło się to na rozwój infrastruktury technicznej, poprawę jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienie lokalnej samodzielności i efektywności działań. Gmina Tuchów potwierdziła tym samym swoje aktywne miejsce w systemie współpracy między samorządami i administracją rządową.

XIII. Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa

Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa

Bezpieczeństwo publiczne to zespół działań instytucji publicznych oraz warunków społeczno-organizacyjnych, których celem jest zapewnienie ochrony życia, zdrowia, mienia obywateli, a także utrzymanie ładu publicznego i porządku prawnego. Obejmuje zarówno zapobieganie zagrożeniom, jak i skuteczne reagowanie na sytuacje kryzysowe, wypadki, przestępstwa czy klęski żywiołowe. Jest fundamentem stabilnego rozwoju lokalnych wspólnot oraz warunkiem sprawnego funkcjonowania codziennego życia mieszkańców.

W Gminie Tuchów za realizację zadań w zakresie bezpieczeństwa publicznego odpowiada szereg instytucji współdziałających ze sobą w sposób skoordynowany i systemowy. Kluczową rolę odgrywa Komisariat Policji w Tuchowie, jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, a także Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego. Wspólnie tworzą lokalny system bezpieczeństwa, którego skuteczność opiera się na bieżącej współpracy z samorządem, placówkami oświatowymi, organizacjami społecznymi i mieszkańcami.

Podejmowane działania obejmują nie tylko interwencje i reagowanie na zagrożenia, lecz także profilaktykę, edukację społeczną, zabezpieczanie imprez publicznych oraz przeciwdziałanie przemocy, uzależnieniom i wykluczeniu społecznemu. Dbałość o bezpieczeństwo mieszkańców pozostaje jednym z priorytetów polityki lokalnej Gminy Tuchów i znajduje wyraz zarówno w konkretnych działaniach służb, jak i w zaangażowaniu środków finansowych na realizację tych zadań.

Bezpieczeństwo i porządek publiczny – działania Policji

Nad bezpieczeństwem mieszkańców Gminy Tuchów czuwa Komisariat Policji w Tuchowie, w skład którego wchodzi również posterunki w Ryglicach i Szerzynch. W 2024 r. jednostka ta realizowała szereg działań ukierunkowanych na poprawę bezpieczeństwa i porządku publicznego. Współpraca Policji z samorządem gminnym oraz lokalnymi instytucjami opierała się na skoordynowanych działaniach prewencyjnych, interwencyjnych i edukacyjnych, prowadzonych z myślą o zwiększeniu poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców.

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii funkcjonariusze w 2024 r.:

- przeprowadzili wykłady edukacyjne nt. bezpieczeństwa drogowego, zagrożeń związanych z alkoholem i innymi substancjami psychoaktywnymi,
- uczestniczyli w akcjach edukacyjnych, m.in. „Bezpieczna droga do szkoły” (rozdano opaski i breloki odblaskowe z numerami alarmowymi dla uczniów klas I szkół podstawowych),
- prowadzili działania w ramach kampanii: „Stop przemocy i agresji w szkole”, „Nie jeżdżę po alkoholu” oraz „Mówimy stop cyberprzemocy”,
- brali udział w spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy oraz pracach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W 2024 r. z budżetu Gminy Tuchów przeznaczono na wsparcie Policji kwotę 2 500 zł, przekazaną na Fundusz Wsparcia Policji z przeznaczeniem na nagrody dla funkcjonariuszy Komisariatu Policji w Tuchowie.

Policja tuchowska przekazuje informacje o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Gminy Tuchów mieszkańcom podczas zebrań wiejskich i osiedlowych, a także na bieżąco Burmistrzowi Tuchowa. Corocznie, na sesji Rady Miejskiej w Tuchowie, Komendant Komisariatu Policji w Tuchowie przedstawia szczegółowe sprawozdanie za rok poprzedni.

Z przedkładanych informacji wynika, że w ciągu ostatnich lat przestępczość na terenie Gminy Tuchów wykazuje tendencję spadkową. W 2024 r. odnotowano dalszy spadek liczby przestępstw w porównaniu do roku 2023 – z 135 do 114 przypadków (patrz tabela nr 30).

Tabela nr 30. Stwierdzone przestępstwa w Gminie Tuchów w latach 2020–2024

Kategorie przestępstw	2020	2021	2022	2023	2024
rozbój, wymuszenia rozbójnicze	6	0	0	0	0
bójka, pobicie, uszkodzenie ciała	9	8	4	3	4
włamania	7	6	5	7	9
kradzieże	23	14	6	5	9
uszkodzenie mienia	31	15	13	9	4
inne przestępstwa	156	131	129	111	89
razem	232	174	157	135	114

W 2024 r. policjanci przeprowadzili na terenie Gminy Tuchów łącznie 1 203 interwencje, co stanowi spadek o 279 w porównaniu z rokiem 2023 (1 482 interwencje). Z czego 774 interwencje miały miejsce na terenie miasta Tuchowa, a 729 w sołectwach.

Znacząco wzrosła aktywność mieszkańców w zgłaszaniu zagrożeń za pośrednictwem Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa. W 2024 r. odnotowano 252 zaznaczenia (wzrost o 125 względem roku poprzedniego), z czego 152 dotyczyły Tuchowa, a 100 – pozostałych miejscowości. Najczęściej zgłaszanymi problemami były: przekraczanie dozwolonej prędkości, nieprawidłowe parkowanie oraz spożywanie alkoholu w miejscach publicznych. Najwięcej zgłoszeń dotyczyło ul. Jana Pawła II, ul. Szpitalnej, ul. Sobieskiego oraz Rynku.

W 2024 r. funkcjonariusze Komisariatu Policji w Tuchowie ujawnili łącznie 462 wykroczenia o charakterze porządkowym. Dotyczyły one przede wszystkim zakłócania ciszy nocnej i porządku publicznego, drobnych kradzieży oraz niszczenia mienia, spożywania alkoholu w miejscach publicznych, a także wybryków nieobyczajnych i używania słów wulgarnych. Spośród wszystkich wykroczeń 296 miało miejsce na terenie miasta Tuchowa, natomiast 166 w miejscowościach wiejskich.

W tym samym okresie policjanci nałożyli łącznie 230 mandatów karnych, co oznacza spadek o 33 mandaty w porównaniu do 2023 r. Najwięcej, bo 135 mandatów, wystawiono w Tuchowie, a pozostałe 95 na terenach wiejskich. Z ogólnej liczby mandatów, 192 dotyczyły wykroczeń porządkowych, a 38 związane było z wykroczeniami popełnionymi przez kierujących pojazdami.

Ochrona przeciwpożarowa – Ochotnicze Straże Pożarne

Ochotnicze Straże Pożarne pełnią istotną rolę w systemie bezpieczeństwa publicznego Gminy

Tuchów. Samorząd lokalny, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, wspiera działalność jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych poprzez zapewnienie finansowania, utrzymanie gotowości operacyjnej oraz organizację szkoleń i badań lekarskich dla druhów. Współpraca Gminy Tuchów z Ochotniczymi Strażami Pożarnymi opiera się na przejrzystych zasadach określonych w uchwałach Rady Miejskiej w Tuchowie oraz zarządzeniach Burmistrza Tuchowa. Samorząd, we współpracy z Zarządem Oddziału Gminnego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej w Tuchowie, realizuje plan modernizacji remiz strażackich i wymiany taboru pojazdów pożarniczych, co przyczynia się do zwiększenia skuteczności działań ratowniczych oraz integracji środowiska strażackiego z lokalną społecznością.

Struktura organizacyjna i działalność

Ochotnicze Straże Pożarne działają jako stowarzyszenia, funkcjonujące na podstawie obowiązujących przepisów prawa – w szczególności ustawy o ochronie przeciwpożarowej, ustawy o ochotniczych strażach pożarnych oraz ustawy – Prawo o stowarzyszeniach – a także statutów poszczególnych jednostek. Członkowie dzielą się na członków zwyczajnych (w tym Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze, drużyny dziecięce i kobiece), wspierających oraz honorowych. Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze funkcjonują w 8 jednostkach Ochotniczych Straży Pożarnych: w Burzynie, Dąbrówce Tuchowskiej, Karwodrzy, Łowczowie, Mesznej Opackiej, Piotrkowicach, Siedliskach oraz Tuchowie. Pełnią ważną rolę wychowawczą, kształtując postawy odpowiedzialności obywatelskiej oraz przygotowując przyszłe kadry ratownicze.

Na terenie Gminy Tuchów funkcjonuje 11 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, z których 10 aktywnie uczestniczyło w działaniach ratowniczo-gaśniczych w 2024 r. Ich operacyjne zaangażowanie i skuteczność w reagowaniu na lokalne zagrożenia były wspierane przez Posterunek Czasowy Państwowej Straży Pożarnej w Siedliskach oraz Jednostki Ratowniczo-Gaśnicze nr 1 i nr 2 Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Tarnowie.

W 2024 r. na wyposażeniu jednostek znajdowało się łącznie 17 pojazdów pożarniczych, co umożliwiało skuteczne prowadzenie działań ratowniczych i zapewniało wysoki poziom ochrony mieszkańców gminy. Rozbudowana sieć jednostek, ich systematyczne szkolenie oraz dobre zaplecze techniczne stanowią fundament lokalnego systemu bezpieczeństwa.

W 2024 r. Samorząd Gminy Tuchów kontynuował kompleksowe działania na rzecz wsparcia jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. Najważniejszym przedsięwzięciem było zakończenie budowy budynku wielofunkcyjnego w Dąbrówce Tuchowskiej, przeznaczonego zarówno dla potrzeb jednostki OSP Dąbrówka Tuchowska, jak i na cele społeczno-kulturalne.

Warto podkreślić, że jest to największa inwestycja kubaturowa zrealizowana przez Gminę Tuchów w ostatnich dziesięciu latach. Jednocześnie stanowi ona największe w historii wsparcie jednostki OSP na terenie gminy. Realizacja tego przedsięwzięcia znacząco podniosła standard infrastruktury ratowniczo-gaśniczej i społecznej, przyczyniając się do zwiększenia bezpieczeństwa oraz poprawy

jakości życia mieszkańców.

Zdjęcie nr 10. Po lewej nowa remiza Ochotniczej Straży Pożarnej w Dąbrówce Tuchowskiej

Działalność Ochotniczych Straży Pożarnych finansowana była zarówno ze środków własnych gminy, jak i z funduszy zewnętrznych pozyskiwanych z wielu źródeł, w tym m.in. z Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Województwa Małopolskiego, Starostwa Powiatowego w Tarnowie oraz od sponsorów. Środki te przeznaczono m.in. na zakup sprzętu ratowniczego i środków ochrony osobistej, opłaty za media, przeglądy techniczne, ubezpieczenia, wypłatę ekwiwalentów oraz utrzymanie gotowości bojowej.

Zdjęcie nr 11. Uroczyste przekazanie w grudnia 2024 r nowego samochodu pożarniczego dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Lubaszowej.

Zorganizowano również szkolenie z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy dla 18 strażaków-ratowników, natomiast szkolenia specjalistyczne prowadziły Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie i Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Tarnowie. Wsparcie gminy obejmowało finansowanie bieżącej działalności, kierowanie strażaków na badania lekarskie, utrzymanie sprzętu i obiektów oraz zawieranie stosownych umów niezbędnych do funkcjonowania jednostek.

W ramach doskonalenia współpracy służb ratowniczych przeprowadzono ćwiczenia praktyczne na terenie Centrum Zdrowia Tuchów z udziałem strażaków Ochotniczych Straży Pożarnych, funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej, policji oraz przedstawicieli lokalnych instytucji. Takie inicjatywy nie tylko zwiększają poziom bezpieczeństwa publicznego, lecz także wzmacniają integrację i skuteczność wspólnych działań służb ratowniczych na terenie gminy.

Działalność ratownicza

W 2024 r. odnotowano 207 interwencji (spadek o 32,89 % w porównaniu do 2023 r.). Najwięcej działań dotyczyło miejscowych zagrożeń (162), pożarów (37) i alarmów fałszywych (8). Najwięcej interwencji podjęła OSP Tuchów – 129. Liczba zdarzeń w gminie była istotnie niższa niż w latach poprzednich (patrz tabela nr 31).

Tabela nr 31. Zdarzenia na terenie Gminy Tuchów w 2024 r.

Rok	Łącznie	Pożary	Miejscowe zagrożenia	Alarmy fałszywe
2021	158	31	124	3
2022	156	33	119	4
2023	304	23	278	3
2024	207	37	162	8

Działania społeczne i edukacyjne

Ochotnicze Straże Pożarne z terenu Gminy Tuchów aktywnie uczestniczyły w życiu społecznym i kulturalnym, pełniąc istotną rolę nie tylko jako formacje ratownicze, lecz także jako animatorzy działań lokalnych. W 2024 r. jednostki organizowały i współorganizowały liczne wydarzenia, w tym:

- Ogólnopolski Turniej Wiedzy Pożarniczej „Młodzież Zapobiega Pożarom”,
- konkursy plastyczne o tematyce bezpieczeństwa i ochrony przeciwpożarowej,
- gminne i regionalne zawody sportowo-pożarnicze oraz turnieje piłkarskie,
- obóz szkoleniowo-wypoczynkowy dla członków Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych,
- zabezpieczenia wydarzeń religijnych, patriotycznych i kulturalnych (m.in. Tuchovinifest, procesje Bożego Ciała, Orszak Trzech Króli, kwestowanie podczas Finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy),
- pokazy sprzętu i umiejętności strażackich oraz działania edukacyjne w szkołach i przedszkolach.

Dodatkowo druhowie angażowali się w pikniki rodzinne, festyny, rajdy, biegi i inne wydarzenia integrujące lokalną społeczność. Poprzez swoją obecność i aktywność, Ochotnicze Straże Pożarne budowały zaufanie mieszkańców oraz kształtowały pozytywny wizerunek służb ratowniczych, jednocześnie promując wartości takie jak odpowiedzialność, współpraca i bezinteresowna pomoc

innym.

Rok 2024 był stosunkowo spokojny pod względem liczby interwencji, co pozwoliło jednostkom Ochotniczych Straży Pożarnych skupić się na doposażeniu w sprzęt, realizacji niezbędnych remontów, a także na działaniach edukacyjnych, profilaktycznych i integracyjnych. Istotnym elementem funkcjonowania straży ochotniczych pozostała ścisła współpraca z mieszkańcami oraz lokalnymi instytucjami, co przyczynia się do budowy zaufania społecznego i wzmacniania lokalnego kapitału społecznego.

W 2024 r. doceniono również zaangażowanie i poświęcenie druhów, którzy zostali uhonorowani prestiżowymi odznaczeniami, w tym: „Zasłużony dla ochrony przeciwpożarowej”, „Zasłużony dla Pożarnictwa Ziemi Tarnowskiej” oraz medalami za zasługi dla pożarnictwa. Wyróżnienia te stanowią wyraz uznania dla ich codziennej służby, zaangażowania oraz wkładu w zapewnienie bezpieczeństwa na terenie Gminy Tuchów.

XIV. Podsumowanie

Mimo wciąż trwającego za wschodnią granicą konfliktu oraz zmiennej sytuacji makroekonomicznej, warunki społeczno-gospodarcze w 2024 r. pozwoliły na stosunkowo spokojną realizację zaplanowanych zadań i osiąganie wyznaczonych celów. Stan Gminy Tuchów na koniec 2024 r. jest wynikiem wspólnego wysiłku Burmistrza, Rady Miejskiej, pracowników Urzędu Miejskiego, jednostek organizacyjnych i pomocniczych gminy, a także instytucji kultury, stowarzyszeń oraz organizacji pozarządowych. To również efekt konsekwentnie prowadzonej wieloletniej polityki finansowej, inwestycyjnej i planistycznej, przy jednoczesnym uwzględnieniu czynników zewnętrznych oddziałujących na samorząd. W 2024 r. odbyły się wybory samorządowe, po których nowo wybrana Rada Miejska (kadencja 2024–2029) rozpoczęła pracę, przejmując odpowiedzialność za kształtowanie polityki lokalnej, stanowienie prawa miejscowego oraz kontrolę działań burmistrza. Kluczowym czynnikiem dalszego rozwoju pozostaje zgodna współpraca organów gminy – Burmistrza i Rady – które pomimo odmiennych ról (wykonawczej i uchwałodawczej) działają wspólnie na rzecz rozwoju gminy i poprawy jakości życia mieszkańców. Istotne znaczenie dla sytuacji Gminy ma także współdziałanie z administracją rządową i samorządem wyższego szczebla oraz skuteczne pozyskiwanie środków zewnętrznych (krajowych i unijnych) wspierających lokalne przedsięwzięcia.

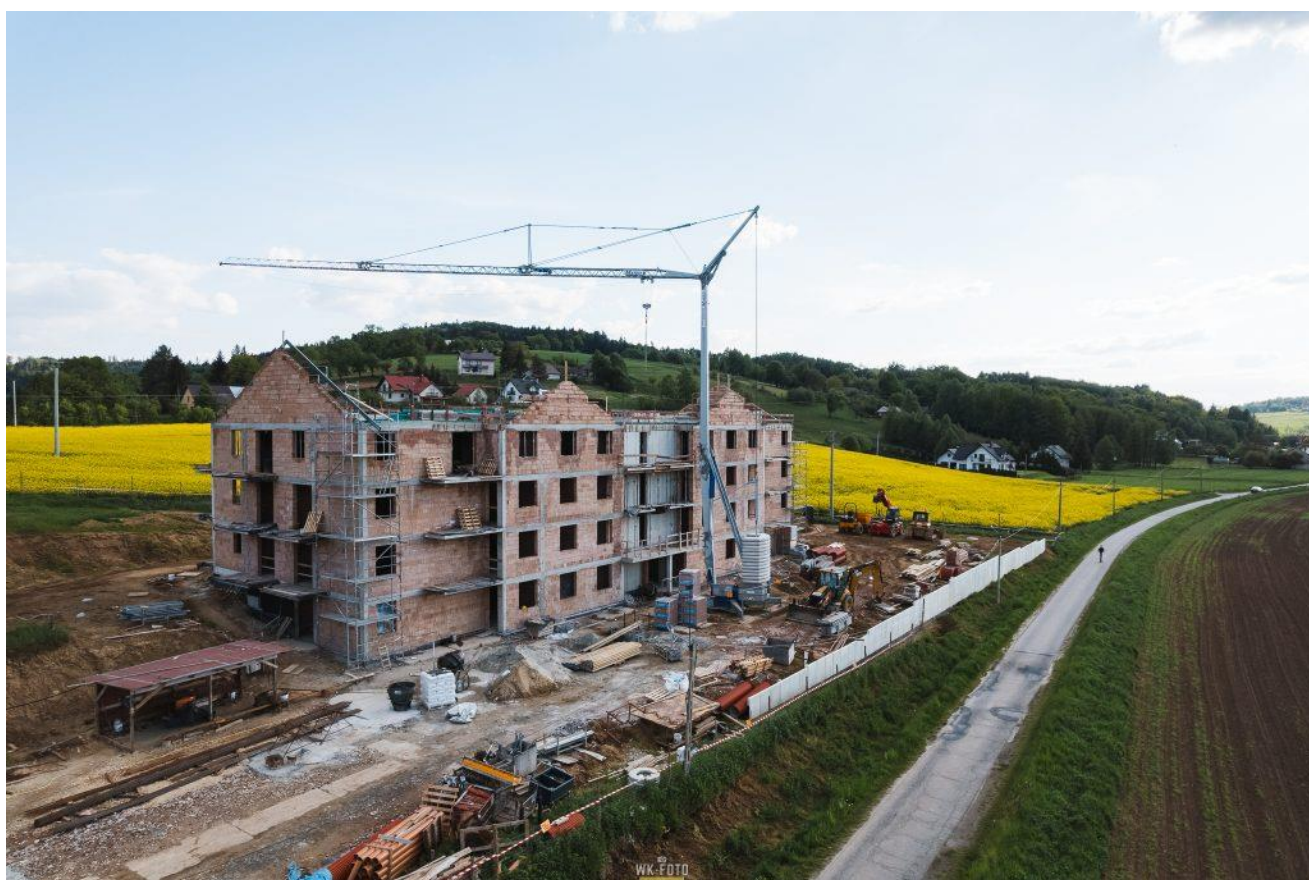
Z punktu widzenia zrealizowanych zadań, rok 2024 jawi się jako kolejny okres licznych pozytywnych przedsięwzięć, które przyczyniły się do rozwoju Gminy Tuchów oraz podniosły komfort życia jej mieszkańców. Utrzymano bardzo wysokie tempo inwestycyjne – wydatki majątkowe wyniosły ok. 25,2 mln zł, z czego ponad 13,8 mln zł stanowiły pozyskane środki zewnętrzne. Podobnie jak w latach ubiegłych, największa część wydatków inwestycyjnych została przeznaczona na rozwój infrastruktury drogowej oraz obiektów użyteczności publicznej i mieszkalnictwa. W 2024 r. zmodernizowano kolejne odcinki dróg gminnych, zakończono budowę wielofunkcyjnego obiektu dla potrzeb OSP i społeczności w Dąbrówce Tuchowskiej oraz rozpoczęto realizację pierwszego z trzech planowanych budynków mieszkalnych wielorodzinnych w miejscowości Siedliska w ramach inwestycji prowadzonej przez SIM Małopolska Sp. z o.o., mającej docelowo zapewnić 90 mieszkań dla mieszkańców Gminy Tuchów (patrz zdjęcie nr 12).

Znaczące inwestycje objęły również ochronę środowiska – przeprowadzono termomodernizację budynków mieszkalnych w ramach rządowego programu "Stop Smog" – a także dbałość o dziedzictwo kulturowe, dzięki renowacji zabytkowych kościołów parafialnych (pw. Św. Jakuba

Apostoła Starszego w Tuchowie oraz pw. Św. Michała Archanioła w Piotrkowicach).

Oprócz powyższych, w 2024 r. zrealizowano szereg innych istotnych przedsięwzięć wzmacniających potencjał gminy. Zakupiono dodatkowe udziały w Spółce Komunalnej "Dorzecze Białej" Sp. z o.o., co wzmocniło kapitał i możliwości rozwojowe gminnej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Podniesiono także poziom bezpieczeństwa publicznego poprzez zakup nowego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Lubaszowej.

W Urzędzie Miejskim w Tuchowie rozpoczęto realizację projektu „Cyberbezpieczny Tuchów”, którego celem jest poprawa bezpieczeństwa infrastruktury teleinformatycznej urzędu. Projekt obejmuje m.in. wdrożenie nowych procedur, szkolenia pracowników oraz zakup niezbędnych narzędzi informatycznych, co wpłynie na wyższy poziom ochrony danych osobowych oraz sprawność działania administracji samorządowej.

Zdjęcie nr 12. Budowa pierwszego bloku mieszkalnego w Siedliskach w ramach spółki SIM Małopolska Sp. z o.o.

Zrealizowano również inwestycje w bazę rekreacyjno-sportową – wybudowano nowoczesne boisko sportowe w Buchcicach oraz zmodernizowano skatepark w Tuchowie, wzbogacając ofertę spędzania wolnego czasu dla mieszkańców. Każde z tych zadań uzupełniło główne kierunki inwestycyjne gminy, przyczyniając się do poprawy warunków życia oraz bezpieczeństwa i integracji społecznej.

Pomimo wielu sukcesów inwestycyjnych, samorząd mierzył się również z wyzwaniami administracyjnymi i finansowymi, takimi jak rosnące koszty utrzymania oświaty. Deficyt subwencji

oświatowej w 2024 r. przekroczył 18,4 mln zł, co zmusza gminę do pokrywania znacznej części wydatków oświatowych ze środków własnych i wskazuje na potrzebę systemowych rozwiązań w tym obszarze. Z drugiej strony, kontynuacja racjonalnej polityki w gospodarce odpadami komunalnymi pozwoliła kolejny rok z rzędu zbilansować koszty funkcjonowania systemu odbioru odpadów bez konieczności dopłat z budżetu gminy. Władze gminy wykazywały gotowość do elastycznego reagowania na pojawiające się wyzwania, podejmując działania oszczędnościowe (np. w zakresie zużycia energii) oraz usprawniające funkcjonowanie urzędu i jednostek organizacyjnych. Dzięki projektom takim jak wspomniany "e-Tuchów" poprawiono efektywność pracy Urzędu Miejskiego, a sprawny aparat administracyjny gminy zapewnił terminową realizację powierzonych zadań i wysoką jakość obsługi mieszkańców.

Rok 2024 przyniósł również kontynuację licznych działań społecznych i inicjatyw skierowanych do mieszkańców. Przy ścisłej współpracy samorządu z lokalnymi stowarzyszeniami, Ochotniczymi Strażami Pożarnymi oraz aktywnymi obywatelami udało się zorganizować bogaty kalendarz wydarzeń kulturalnych, sportowych i edukacyjnych, odpowiadających na potrzeby różnych grup wiekowych i społecznych. Takie partnerstwo z mieszkańcami wzmacnia kapitał społeczny gminy i buduje wzajemne zaufanie – wspólnota samorządowa Tuchowa w 2024 r. kolejny raz dowiodła, że potrafi działać solidarnie i skutecznie.

Podsumowując, mimo pojawiających się trudności i niesprzyjających okoliczności zewnętrznych, rok 2024 był dla Gminy Tuchów czasem dalszego rozwoju oraz realizacji ambitnych zamierzeń we wszystkich kluczowych obszarach. Dane przedstawione w raporcie dowodzą, że gmina to nie tylko inwestycje i wykonywanie ustawowych obowiązków, ale przede wszystkim wspólnota mieszkańców – dążących do wspólnych celów, wspierających się nawzajem i aktywnie współpracujących na rzecz swojej Małej Ojczyzny.

Magdalena Marszałek

Burmistrz Tuchowa